

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΠΑΤΡΩΝ
UNIVERSITY OF PATRAS

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΑΤΡΩΝ

ΣΧΟΛΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ

(ΠΡΩΗΝ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ

ΤΟΥ ΠΡΩΗΝ ΤΕΙ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ)

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΤΗΣ ΠΑΡΟΥΣΑΣ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΧΑΛΚΙΔΕΩΝ**

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ ΦΟΙΤΗΤΗ: **ΜΑΤΣΟΥΚΑΣ ΜΙΧΑΗΛ**

του ΣΤΑΜΑΤΙΟΥ ΑΜ: **14871**

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ: ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΝΤΟΒΑΣ

ΜΕΣΟΛΟΓΓΙ 2020

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Εισαγωγή

Κεφάλαιο 1^ο

Εισαγωγικές έννοιες

1.1. Η σημασία της οικονομίας για τον άνθρωπο.....	5
1.1.1. Ορισμός της οικονομικής κρίσης.....	5
1.1.2. Χαρακτηριστικά της οικονομικής κρίσης.....	6
1.1.3. Στάδια οικονομικής κρίσης.....	8
1.2. Οι επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης.....	10
1.3. Οι επιπτώσεις στην απασχόληση.....	11
1.4. Οι επιπτώσεις στις εργασιακές σχέσεις.....	12
1.5. Διεθνής οικονομική κρίση.....	13
1.6. Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ).....	15

Κεφάλαιο 2^ο

Η οικονομική κρίση στην Ελλάδα

2.1 Η κρίση στην Ελλάδα το 1930.....	16
2.1.1 Η κατάσταση πριν από την κρίση 2000 – 2007.....	17
2.1.2 Η κρίση στην Ελλάδα το 2008.....	19
2.2 Η περίοδος 2008 – 2010.....	20
2.3 Η ελληνική οικονομία μέχρι σήμερα.....	22
2.4 Αιτίες της κρίσης.....	23
2.5 Συνέπειες της κρίσης.....	25

Κεφάλαιο 3^ο

Επιχειρήσεις στην περίοδο της κρίσης

3.1 Ορισμός της επιχειρηματικότητας	26
3.2 Ορισμός των μικρομεσαίων επιχειρήσεων.....	27
3.3 Παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση αι επιχειρήσεις.....	28
3.4 Οι κατηγορίες επιχειρήσεων που διαμορφώθηκαν την περίοδο της κρίσης .29	
3.5 Οι στρατηγικές κινήσεις των επιχειρήσεων	30
3.6 Ελληνικές επιχειρήσεις και κρίση.....	31
3.7 Η χρηματοδότηση των επιχειρήσεων κατά την διάρκεια της κρίσης	32
3.8 Ο ορισμός του ΕΟΜΜΕΧ.....	33
3.9 Πλεονεκτήματα και αδυναμίες	34

Κεφάλαιο 4^ο

Εκτιμήσεις και προβλέψεις της επίδρασης της κρίσης στη δραστηριότητα των ελληνικών επιχειρήσεων

4.1 Οι επιπτώσεις της κρίσης μέσα σε 12 μήνες.....	35
4.2 Τρόποι αντίδρασης επιχειρήσεων στην κρίση.....	36

4.3 Παράγοντες που επηρεάζουν τις προσπάθειες αντιμετώπισης της κρίσης στις επιχειρήσεις	37
4.4 Οι βασικές κατηγορίες επιχειρήσεων	38
4.5 Η κρίση, οι επιχειρήσεις και το μέλλον αυτών	39

Κεφάλαιο 5^ο

Τα χαρακτηριστικά της οικονομίας του Δήμου Χαλκιδέων

5.1 Γενικά χαρακτηριστικά του Δήμου Χαλκιδέων	41
---	----

Κεφάλαιο 6^ο

Η επίδραση της παρούσας κρίσης στην οικονομική δραστηριότητα του Δήμου Χαλκιδέων

6.1 Οι επιδράσεις της παρούσας κρίσης στο Δήμο Χαλκιδέων.....	64
6.2 Αποτελέσματα	68
6.3 Οικονομικοί στόχοι.....	77
6.4 Σχόλια- Συζήτηση	78

Κεφάλαιο 7^ο

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ- ΠΗΓΕΣ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟΥ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Με την εργασία αυτή θα προσπαθήσω να αναλύσω τις επιπτώσεις της παρούσας κρίσης στην οικονομική δραστηριότητα του Δήμου Χαλκιδέων και θα αναλύσω τις επιδράσεις της κρίσης στην οικονομία, την οικονομική αστάθεια στην οποία βρισκόμαστε και τις επιπτώσεις της κρίσης στην Χαλκίδα και το πώς επηρεάστηκε η τοπική οικονομία.

Στο πρώτο κεφάλαιο της εργασίας περιγράψω τη σημασία της οικονομίας για τον άνθρωπο και θα αναφέρω όρους, όπως, η οικονομική κρίση, τα χαρακτηριστικά και τα σχέδια της οικονομικής κρίσης. Επίσης, θα αναφέρω τις επιπτώσεις που προκλήθηκαν στην απασχόληση και γενικότερα στις εργασιακές σχέσεις.

Στο δεύτερο κεφάλαιο θα δούμε μια αναδρομή στην οικονομική κρίση της χώρας. Θα ξεκινήσω από την κρίση στην Ελλάδα το 1930 και θα επεκταθώ σταδιακά έως και σήμερα. Αλλά και για τα αίτια και τις συνέπειες που η χώρα έχει υποστεί.

Στο τρίτο κεφάλαιο θα εξηγήσω την πορεία των επιχειρήσεων στην περίοδο της κρίσης, όπως επίσης, θα αναλύσω τους ορισμούς της επιχειρηματικότητας και των μικρομεσαίων επιχειρήσεων. Επιπρόσθετα, θα δούμε τις κατηγορίες και τις στρατηγικές που δημιούργησαν οι επιχειρήσεις για την αντιμετώπιση της κρίσης.

Στο τέταρτο κεφάλαιο θα περιγράψω τη σημερινή κατάσταση της χώρας και πως οι επιχειρήσεις αντιμετωπίζουν την κρίση. Τον τρόπο δηλαδή, που προσπαθούν να επιβιώσουν μέσα στις αντίξοες συνθήκες που προέκυψαν.

Στο πέμπτο κεφάλαιο θα αναλύσω τα χαρακτηριστικά της οικονομίας του Δήμου Χαλκιδέων και γενικότερα τα χαρακτηριστικά αυτής της πόλης.

Στο έκτο κεφάλαιο θα πραγματοποιηθεί ένα ερωτηματολόγιο, από το οποίο θα αναφέρω και θα επεξηγήσω τα αποτελέσματα που προκύπτουν, ώστε να συμπεράνω την οικονομική κατάσταση του Δήμου Χαλκιδέων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ

1.1 Η σημασία της οικονομίας για τον άνθρωπο

Οι άνθρωποι από τα παλιά χρόνια χρειαζόντουσαν αγαθά, σημαντικά για την επιβίωσή τους, τα οποία αποκτούσαν μέσω οικονομικών συναλλαγών. Στηρίζονταν κυρίως στις αγροτικές καλλιέργειες (σιτάρι, κριθάρι, βαμβάκι, καπνό, λάδι), καθώς και στην κτηνοτροφία. Η παραγωγή ικανοποιούσε κυρίως τις ανάγκες του σπιτιού. Όσα προϊόντα τους περίσσευαν, οι γεωργοί τα πουλούσαν στις τοπικές αγορές ή τα διέθεταν στο εξωτερικό, με αντάλλαγμα άλλα προϊόντα. Η οικονομική άνθηση επεκτεινόταν συνεχώς στις ζωές των ανθρώπων όσο περνούσαν τα χρόνια, μέχρι και σήμερα. Χωρίς χρήματα, ο άνθρωπος δεν μπορεί να έχει βασικά υλικά αγαθά για να καταφέρει να επιβιώσει.

1.1.1 Ορισμός της οικονομικής κρίσης

Με την πάροδο των χρόνων, η οικονομία υπέστη κρίση. Οικονομική κρίση είναι το αποτέλεσμα από την μειωμένη δραστηριότητα της οικονομίας. Σε αυτή την κατηγορία συμπεριλαμβάνεται τόσο η απασχόληση των ανθρώπων στις επιχειρήσεις, αλλά αντίθετα, και η ανεργία, όσο και ότι αφορά μια επιχείρηση. Όπως, οι τιμές, οι επενδύσεις, το εθνικό εμπόριο. Ωστόσο, μπορούμε να δούμε πολλούς ορισμούς σχετικά με την οικονομική κρίση.

Το 1989, οι Rosenthal, Charles και Hart, η περιέγραψαν την οικονομική κρίση, ως μια απειλή των θεμελιωδών αρχών και κανόνων του κοινωνικού συστήματος, η οποία αυτή, κατάσταση, επιφέρει τη λήψη κρίσιμων αποφάσεων, σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα, μέσα σε μια αβέβαιη κατάσταση. Επίσης, μία άλλη άποψη σύμφωνα με τον Sharpe, το 1963, είναι ότι υπάρχει μια μεγάλη πτωτική κίνηση στις δραστηριότητες της αγοράς, την χρονική περίοδο αυτή της κρίσης. Επιπρόσθετα, το 2011, οι Erol, Atrak, Atmaca et Ozturk, θεώρησαν ότι η οικονομική κρίση προέκυψε εξαιτίας ξαφνικών και απροσδόκητων γεγονότων, λόγω παγκόσμιων ή τοπικών αιτιών, όπως, η διαφθορά, η διατάραξη του φορολογικού συστήματος, τα οικονομικά και διοικητικά θέματα, η εκκρεμότητα πληρωμής χρέους του εξωτερικού, η αδυναμία εισαγωγής εξωτερικού κεφαλαίου, όπως επίσης, η ανεργία ή και οι φυσικές καταστροφές.

Η οικονομική ύφεση έχει σαν βασικό γνώρισμα την ελάττωση της παραγωγής, αλλά την αύξηση των ποσοστών ανεργίας. Η χρηματοοικονομική ύφεση είναι το απότομο τέλος της εξέλιξης αλλά και της προόδου, κάτι το οποίο αποτελεί μία ιδιαίτερη θεαματική αντιστροφή, η οποία ενισχύεται από την ραγδαία ελάττωση του εθνικού αγαθού, της κατανάλωσης αλλά, και της αύξησης όλων των τιμών. Κατά την περίοδο μιας οικονομικής κρίσης εμφανίζεται

περιορισμός της εμπορικής πίστωσης, ανοδική τάση για δάνεια, ενώ παράλληλα εντοπίζεται μεγάλη ελάττωση της προσφοράς χρηματικού κεφαλαίου που αφορά κάποιο δάνειο. Επίσης, εμφανίζεται μεγάλη αδυναμία πληρωμής των κρατικών δανεισμών αλλά και των τραπεζικών δανεισμών από εταιρίες και οργανισμούς, το οποίο είχε σαν αποτέλεσμα, το μεγαλύτερο μέρος των εταιριών να κηρύξουν πτώχευση. Οι οικονομικές υφέσεις είναι ένα συχνό φαινόμενο, καθώς έχει απασχολήσει την ανθρωπότητα αρκετές φορές. Το γεγονός αυτό αποδεικνύει πως ο ανθρώπινος παράγοντας δεν μπορεί να αποφύγει τα λάθη και ενώ, έχει γίνει επανειλημμένα, δεν μπορεί να βρει την σωστή λύση για να αποφύγει την οικονομική κρίση.

1.1.2 Χαρακτηριστικά της οικονομικής κρίσης

Η οικονομική κρίση αποτελείται από μια σειρά αιτιών, συνεπειών, παραγόντων που εμφανίζονται με διαφορετική μορφή, έκταση και ένταση από χώρα σε χώρα. Ωστόσο, όλες οι κρίσεις που έχουν ξεσπάσει κατά καιρούς χαρακτηρίζονται από :

- ✓ Μείωση ρευστότητας στην οικονομία
Υφίσταται μειωμένη ρευστότητα και μειωμένα κέρδη των επιχειρήσεων και παράλληλα οι τράπεζες μειώνουν τα δάνεια που χορηγούν, μορφοποιώντας πιο αυστηρά κριτήρια
- ✓ Υψηλά επιτόκια δανεισμού
Όταν μια χώρα, λόγω οικονομικής κρίσης, ζητήσει δάνειο από κάποια άλλη χώρα για να καλύψει τις ανάγκες και τα ελλείμματα της, αντιμετωπίζεται με καχυποψία. Αυτό έχει σαν αποτέλεσμα την αύξηση των επιτοκίων δανεισμού της.
- ✓ Μείωση επενδυτικής δραστηριότητας
Η μειωμένη ρευστότητα και η έλλειψη εμπιστοσύνης λόγω της οικονομικής κρίσης, ωθεί τους επενδυτές να στραφούν σε άλλες χώρες για την ανάπτυξη των επενδυτικών δραστηριοτήτων
- ✓ Αύξηση αβεβαιότητας για το μέλλον
Λόγω των αρνητικών αποτελεσμάτων από την κρίση, δημιουργείται αρνητικό κλίμα για κάθε κλάδο της οικονομίας, καθώς επίσης και δυσάρεστες μελλοντικές προβλέψεις, καθώς οι πολίτες είναι απογοητευμένοι από τη κατάσταση που επικρατεί και δεν τρέφουν αισιοδοξία για το μέλλον. Επίσης, επικρατεί ο φόβος της χρεοκοπίας
- ✓ Αύξηση ποσοστών ανεργίας

Μία από τις πρώτες συνέπειες που προκύπτει από την οικονομική κρίση, είναι η πτώχευση ή διακοπή της λειτουργίας των επιχειρήσεων, με αποτέλεσμα να δημιουργείται ένα υψηλό ποσοστό ανέργων

- ✓ Μειωμένη λαϊκή εμπιστοσύνη έναντι των τραπεζών
Οι πολίτες βλέποντας τις συνθήκες που επικρατούν από την οικονομική κρίση, δεν δείχνουν εμπιστοσύνη απέναντι στα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, τα οποία περιορίζουν την παροχή οικονομικής βοήθειας προς τις επιχειρήσεις, μέσω των χρηματοδοτήσεων
- ✓ Σημαντική αύξηση της φορολογίας και μείωση μισθών και συντάξεων
Οι κυβερνήσεις στην προσπάθειά τους να αυξήσουν τα έσοδά τους για να μπορέσουν να αποπληρώσουν τα δάνειά τους, αυξάνουν τους φόρους, μειώνουν τους μισθούς του δημοσίου και τις συντάξεις, επιφέροντας μία δυσάρεστη κατάσταση στους πολίτες
- ✓ Μείωση κρατικών δαπανών
Περιορίζεται το σύνολο των κρατικών δαπανών, ενώ παράλληλα εφαρμόζονται πιο δύσκολες οικονομικές πολιτικές, με σκοπό οι κυβερνήσεις να ανταπεξέλθουν στην αντίξοχη οικονομική κατάσταση με την οποία ήλθαν αντιμέτωποι
- ✓ Ρευστό οικονομικό περιβάλλον
Όλες οι καταστάσεις δημιουργούν και εδραιώνουν ένα ρευστό οικονομικό περιβάλλον το οποίο δημιουργεί μία αρνητική ψυχολογία και ματαιοδοξία στους πολίτες, για τις μελλοντικές εξελίξεις
- ✓ Μείωση των εξαγωγών και της ανταγωνιστικότητας
Μαζί με όλες τις επιπτώσεις που προκύπτουν από την οικονομική κρίση, μειώνεται η εξαγωγή, η οικονομική ανάπτυξη, καθώς και η παραγωγική δραστηριότητα και η ανταγωνιστικότητα
- ✓ Μείωση της καταναλωτικής συμπεριφοράς
Οι καταναλωτές λόγω της υψηλής φορολογίας δεν μπορούν να ανταποκριθούν σε μεγάλες αγορές. Επιπρόσθετα, το γεγονός της μείωσης τόσο των μισθών, όσο και των συντάξεων συντελεί σε αυτό

Συμπεραίνουμε, ότι όλα αυτά τα χαρακτηριστικά που προκύπτουν από την οικονομική κρίση, έχουν ως συνέπεια τη μειωμένη εγχώρια ζήτηση και μείωση πωλήσεων και κερδών ε όλους τους κλάδους της οικονομίας

1.1.3 Στάδια οικονομικής κρίσης

Ένας οικονομικός κύκλος αποτελείται από δύο κύριες φάσεις, της ανόδου ή της άνθησης και η φάση της καθόδου ή της ύφεσης. Η μεταβολή από την άνοδο στην κάθοδο και αντίστροφα δεν γίνεται αμέσως ή απότομα, αλλά απαιτεί χρόνο. Επίσης, περνάει από τη φάση της κρίσης που είναι η κορυφή του κύκλου. Αντιστοίχως, η μετάβαση από την κάθοδο στην άνοδο περνάει από την φάση της ύφεσης.

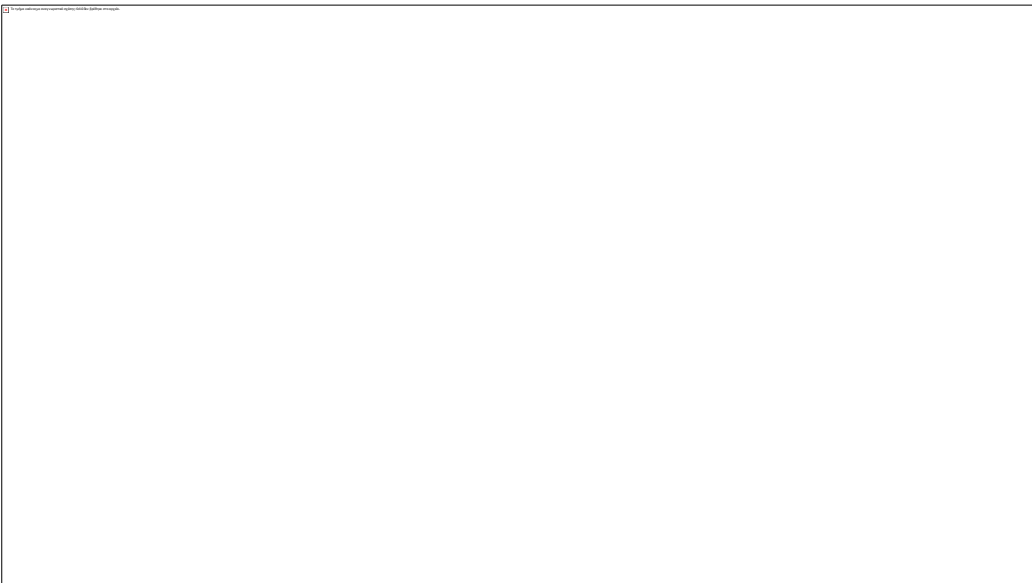
Όταν η οικονομία βρίσκεται στην κορυφή του κύκλου, δηλαδή στο τελευταίο στάδιο της ανοδικής της πορείας, τότε είναι πιο ευάλωτη στους διάφορους παράγοντες που μπορούν να εμποδίσουν την ανοδική πορεία της. Τέτοιοι παράγοντες είναι οι δαπάνες κατανάλωσης αλλά και της επένδυσης όπου αυξάνονται συνεχώς εξαιτίας της μεγάλης κερδοφορίας των εταιριών αλλά και των ανοδικών εισοδημάτων των νοικοκυριών. Στη συγκεκριμένη φάση η οικονομία βρίσκεται πολύ κοντά στα όρια των παραγωγικών δυνατοτήτων της, ενώ παράλληλα ξεκινάει να εμφανίζονται οι πρώτες απουσίες σε διάφορες ειδικότητες εργαζομένων. Το γεγονός αυτό αναγκάζει τις επιχειρήσεις και τους οργανισμούς να αυξήσουν όλες τις τιμές με πιο γρήγορους ρυθμούς σε σύγκριση με την αύξηση των αμοιβών των απασχολούμενων.

Έτσι, δημιουργείται μεγάλη μείωση της κατανάλωσης, της επένδυσης, αλλά και της συνολικής ζήτησης με αποτέλεσμα η οικονομία να εισχωρήσει στη φάση της κρίσης. Φεύγοντας από το στάδιο εκδήλωσης – κορύφωσης της κρίσης, περνάμε στο στάδιο των επιπτώσεων, κατά το οποίο οι επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης είναι εμφανείς και πλήττουν την οικονομία στο σύνολό της. Υπάρχει ελάττωση της κατανάλωσης από τα νοικοκυριά, τις επιχειρήσεις και γενικότερα από ολόκληρη την χώρα. Η ελάττωση αυτή προκαλεί μείωση της συνολικής ζήτησης, η οποία οδηγεί σε λιγότερη ποσότητα κατανάλωσης σε σχέση με αυτήν που παράγεται (Bush, 1986). Με τον τρόπο αυτόν οι επιχειρήσεις απολύουν εργαζόμενους, με αποτέλεσμα να αυξάνεται ο αριθμός των ανέργων όπου, οδηγεί σε μεγαλύτερη συρρίκνωση της κατανάλωσης, αλλά και των επενδύσεων. Την περίοδο αυτήν τα φορολογικά έσοδα ελαττώνονται εξαιτίας της πτωτικής τάσης που εντοπίζεται στην κατανάλωση αλλά και στο εισόδημα των φορολογουμένων, ενώ ταυτόχρονα οι δημόσιες δαπάνες έχουν αυξανόμενη τάση εξαιτίας της κοινωνικής στήριξης των ανέργων (Βαγιανός και συν., 2010).

Το τελευταίο στάδιο είναι, το στάδιο επίλυσης – ομαδοποίησης ή όπως αλλιώς καλείται, ανοδική φάση, όπου η οικονομία ανακτά ξανά τους κανονικούς της ρυθμούς, καθώς η κατανάλωση αλλά και η επένδυση αυξάνονται με την πάροδο του χρόνου.

Οι επιχειρήσεις πλέον, προσπαθώντας να ανταποκριθούν στην άνοδο των παραγγελιών τους τείνουν περισσότερο στην επένδυση της παραγωγής, ψάχνοντας παράλληλα τρόπους αύξησης της απασχόλησής τους με νέους εργαζομένους (Ευθυμίου, 2010). Όλο αυτό παρακινεί τις επιχειρήσεις να επεκταθούν και ταυτόχρονα να προσλάβουν νέο προσωπικό, το οποίο θα ενισχύσει ακόμα περισσότερο την συνολική ζήτηση της οικονομίας. Αυτό όμως, μπορεί να προκαλέσει απουσία συγκεκριμένων ειδικοτήτων απασχολούμενων αλλά και πρώτων υλών, αποδεικνύοντας έτσι πως η οικονομία είναι κοντά στα όρια των παραγωγικών δυνατοτήτων. Οι δύο απειλές που δέχεται η οικονομία είναι ο πληθυσμός και τα αυξημένα επιτόκια, αλλά και η επιδείνωση του εξωτερικού κλάδου.

Σχήμα 1: Οι φάσεις του οικονομικού κύκλου

<http://old.eis.pspa.uoa.gr/econ/econ1071.htm>

1.2 Οι επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης

Οι επιπτώσεις από την εμφάνιση μιας οικονομικής κρίσης μπορεί να είναι καταστροφικές τόσο για μια αναπτυσσόμενη όσο και για μία αναπτυγμένη χώρα. Οι βασικότερες επιπτώσεις είναι η αύξηση του ποσοστού ανεργίας, οι μειώσεις εξαγωγών, οι εργασιακές σχέσεις, οι τεράστιες μειώσεις της κατανάλωσης λόγω της πολύ υψηλής αύξησης σε όλες τις τιμές. Οι οικονομικές κρίσεις επηρεάζουν επίσης, οικονομικούς δείκτες όπως η ναυτιλία, ο τουρισμός, το εμπόριο.

Ωστόσο, η οικονομική κρίση έχει εξαιρετικά σοβαρές συνέπειες στην κοινωνία. Οι οικογένειες αντιμετωπίζουν μεγάλο οικονομικό πρόβλημα, όσον αφορά τα βασικά αγαθά που χρειάζονται. Σύμφωνα με έρευνα του ΟΟΣΑ (Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης), μέσα σε τέσσερα έτη, από το 2007 – 2011, η Ελλάδα υπέστη μεγάλη μείωση του εισοδήματος. Αυτό είχε σαν αποτέλεσμα, το διαθέσιμο εισόδημα των νοικοκυριών να μειωθεί κατά 32%. Αυτή η μείωση, αναδείχθηκε η μεγαλύτερη συγκριτικά με τις άλλες χώρες του Οργανισμού. Την χρονική περίοδο 2007 – 2010, υπήρξε αύξηση 2% στην ανισότητα του εισοδήματος της αγοράς. Δηλαδή, πάνω από το μέσο όρο του Οργανισμού, που είναι 1,2%.

Η μείωση της απασχόλησης και η επιδείνωση στην αγορά εργασίας, ήταν οι μεγαλύτερες επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης προς τους πολίτες. Την περίοδο από το 2007 έως το 2011, το ποσοστό της ανεργίας αυξήθηκε κατά 10 ποσοστιαίες μονάδες, ενώ το ποσοστό απασχόλησης μειώθηκε κατά 10 μονάδες.

Μια οικονομική κρίση, γενικότερα, μπορεί να προκαλέσει τα εξής :

- ✓ Επιβράδυνση της ανάπτυξης, οικονομική συρρίκνωση
- ✓ Προβλήματα ρευστότητας σε τράπεζες και επιχειρήσεις
- ✓ Αρνητικές συνέπειες για το εμπορικό ισοζύγιο και το ισοζύγιο πληρωμών
- ✓ Μείωση των άμεσων ξένων επενδύσεων
- ✓ Συρρίκνωση του διεθνούς εμπορίου
- ✓ Σημαντική μείωση των εσόδων από τον τουρισμό
- ✓ Κατάρρευση της αγοράς στέγης
- ✓ Μη έγκριση δανείων
- ✓ Μειωμένο κέρδος των επιχειρήσεων
- ✓ Μεγάλος αριθμός μαζικών απολύσεων του προσωπικού
- ✓ Αύξηση ανεργίας
- ✓ Περιορισμένη παραγωγή
- ✓ Έλλειψη κατανάλωσης
- ✓ Χρεοκοπία επιχειρήσεων
- ✓ Χαμηλά δημόσια έσοδα
- ✓ Αύξηση δημόσιου ελλείμματος
- ✓ Υψηλά επίπεδα χρέους

1.3 Οι επιπτώσεις στην απασχόληση

Μία από τις βασικότερες επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης είναι η διακοπή της απασχόλησης, ή αλλιώς ανεργία. Σε περιόδους κρίσης μειώνεται η κατανάλωση και αυτό έχει ως άμεσο αποτέλεσμα και την μείωση της παραγωγής. Έτσι, οι εκάστοτε επιχειρήσεις αναγκάζονται να προβούν σε μείωση του προσωπικού, με αποτέλεσμα χιλιάδες άνθρωποι να μείνουν χωρίς εργασία.

Η έξαρση της ανεργίας στα τέλη του 2013 ξεπέρασε το 27,3 %, με την χώρα μας να παρουσιάζει διαχρονικά το υψηλότερο ποσοστό ανεργίας της Ε.Ε. Ταυτόχρονα, λόγω της παρατεινόμενης ύφεσης, το ποσοστό των μακροπρόθεσμα ανέργων έχει ξεπεράσει το 67%.

Το 2014 οι άνεργοι νέοι εμφάνισαν ποσοστό ανεργίας 49,8% και το ποσοστό των ανέργων γυναικών ήταν 28,9%. Αυτοί που πλήττονται κατά κύριο λόγο είναι οι πιο μεγάλοι σε ηλικία, οι οποίοι λόγω της πείρας τους, έχουν και πιο πολλές απαιτήσεις. Έτσι, προτιμούνται άνθρωποι πιο νέοι και χωρίς εργασιακή εμπειρία, λόγω του ότι θα τους χειραγωγούν πιο εύκολα. Όμως, και οι νέοι άνθρωποι, κυρίως από 25 – 35 υποφέρουν από την ανεργία, η οποία τείνει να γίνει μάστιγα της εποχής.

Σύμφωνα με εκτιμήσεις του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου, της Διεθνούς Ευρωπαϊκής Επιτροπής, διεθνών οίκων αξιολόγησης και του ΟΟΣΑ, η ανεργία στην Ελλάδα θα παραμείνει σε υψηλά επίπεδα και θα κυμαίνεται περί το 27% έως το τέλος του 2015. Επιπρόσθετα, υπήρχε εκτίμηση της μείωσης του ποσοστού ανεργίας από 7,4% στα μέσα του 2014, στο 7,1% στο τέλος του 2015. Επίσης, πάνω από 16 εκατομμύρια άτομα ήταν χωρίς εργασία τουλάχιστον επί 12 μήνες το πρώτο τρίμηνο του 2014, σχεδόν διπλάσιος αριθμός σε σχέση με την αρχή της κρίσης .

Ωστόσο, τα ποσοστά απασχόλησης παρουσιάζουν επίσης, σημαντικές διακυμάνσεις ανάλογα με το μορφωτικό επίπεδο. Το ποσοστό απασχόλησης για τα άτομα που είχαν ολοκληρώσει τριτοβάθμια εκπαίδευση ήταν 83,4% στην Ε.Ε., πολύ υψηλότερο από το ποσοστό (52,1%) για τα άτομα, τα οποία είχαν ολοκληρώσει το πολύ πρωτοβάθμια ή κατώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Το ποσοστό απασχόλησης στην Ε.Ε. για τα άτομα, τα οποία είχαν ολοκληρώσει το πολύ ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση ή μεταδευτεροβάθμια εκπαίδευση, μη τριτοβάθμιου επιπέδου ήταν 72,%.

Η μεγαλύτερη πτώση στα ποσοστά απασχόλησης από την αρχή της χρηματοπιστωτικής και οικονομικής κρίσης μεταξύ 2008 και 2013, ήταν στα άτομα που είχαν ολοκληρώσει την πρωτοβάθμια ή κατώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση

και η μικρότερη πτώση ήταν στα άτομα που είχαν ολοκληρώσει τριτοβάθμια εκπαίδευση.

Πίνακας 1: Ποσοστό ανεργίας (Ιανουαρίου 2010 – Δεκεμβρίου 2013)

	Ιαν	Φεβρ	Μαρτ.	Απρ.	Μια.	Ιουν.	Ιουλ.	Αυγ.	Σεπτ.	Οκτ.	Νοεμ.	Δεκ
2010	11,3	12,1	11,6	11,9	12,0	11,6	12,0	12,2	2,6	13,5	13,9	14,8
2011	15,1	15,9	16,2	15,8	16,6	16,0	16,5	18,4	17,5	18,2	20,9	21,0
2012	21,5	21,7	22,1	23,1	23,9	24,7	25,0	25,4	26,0	26,0	26,2	26,1
2013	26,4	26,6	26,8	27,0	27,6	27,9	27,9					

1.4 Οι επιπτώσεις στις εργασιακές σχέσεις

Η οικονομική κρίση συντελεί στις αλλαγές της ελληνικής αγοράς εργασίας. Πρόκειται για μια ευρύτερη έννοια, η οποία καλύπτει ένα εξίσου ευρύτατο φάσμα σχέσεων που αναπτύσσονται μέσα στους οργανισμούς. Τις εργασιακές σχέσεις μπορούμε να τις εξετάσουμε με τις δύο έννοιες του όρου, τη στενή και την ευρύτερη έννοια.

Στην πρώτη περίπτωση αναφερόμαστε στις εργασιακές σχέσεις, όπως αυτές προσδιορίζονται από την εργατική νομοθεσία και τις συλλογικές συμβάσεις εργασίας και στη δεύτερη περίπτωση εξετάζουμε το σύνολο των σχέσεων που αναπτύσσονται μέσα στους οργανισμούς με έμφαση στις σχέσεις οι οποίες προκύπτουν ως υποχρεωτικές ενέργειες της εργοδοσίας έναντι των εργαζομένων. Οι εργασιακές σχέσεις προκύπτουν από το πλαίσιο λειτουργίας των οργανισμών και αναπτύσσονται μέσα στο πλαίσιο αυτό. Για το λόγο αυτό, πέρα από το ότι απέχουν πολύ από την έννοια των κοινωνικών σχέσεων, αποτελούν απαραίτητο και αναπόφευκτο προϊόν της λειτουργίας των σύγχρονων οργανισμών και με την έννοια αυτή αντιμετωπίζονται τόσο από την επιστήμη, όσο και από την νομοθεσία. Οι εργασιακές σχέσεις είναι αποτέλεσμα της λειτουργίας των σύγχρονων οργανισμών.

Σε ότι αφορά τους οργανισμούς, οι σχέσεις αποτελούν συνδετικό κρίκο μεταξύ των προσώπων που λειτουργούν μέσα σε συγκεκριμένα κοινωνικά σύνολα, αλλά και των ομάδων μεταξύ τους. Η συστηματική ανάπτυξη των σχέσεων γενικώς, αποτελεί κομβικό σημείο στην όλη οργάνωση και λειτουργία των σύγχρονων οργανισμών. Ενώ, χωρίς την ύπαρξη ενός αποδοτικού συστήματος σχέσεων, ο οργανισμός θα ήταν απλώς, ένα ασύνδετο και ασυντόνιστο σύστημα ανθρώπων και μέσων. Οι

σχέσεις που αναπτύσσονται μέσα στους οργανισμούς διακρίνονται σε τυπικές, οι οποίες προσδιορίζονται κατά τη μορφή, την έκταση και το περιεχόμενο από το σχέδιο οργάνωσης και λειτουργίας του κάθε οργανισμού και σε άτυπες, οι οποίες αποτελούν κατά κύριο λόγο, ένα σύστημα κοινωνικών σχέσεων, που αναπτύσσεται μέσα στους οργανισμούς και οι οποίες παρόλο ότι αφορούν στην κοινωνική αλληλεπίδραση των ατόμων μέσα στο εργασιακό περιβάλλον, εντούτοις επηρεάζουν τον οργανισμό από πολλές πλευρές.

Γίνεται αντιληπτό ότι, οι εργασιακές σχέσεις είναι άμεσα συνδεδεμένες με την έννοια της οικονομικής κρίσης. Καθώς, μια ενδεχόμενη κρίση, μπορεί να οδηγήσει σε μείωση της παραγωγής κάτι το οποίο θα επιφέρει αμέσως την ανεργία και προβλήματα στον εργαζόμενο.

Ωστόσο, γίνονται αλλαγές στην ελληνική αγορά εργασίας, που συντελούνται κατά την τελευταία 20ετία στην Ελλάδα με σταδιακές και συμπληρωματικές παρεμβάσεις με άξονα, την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και τη μείωση του εργασιακού κόστους και με βασικό εργαλείο την εισαγωγή μιας μεγάλης ποικιλίας μέτρων για την ενθάρρυνση και την ανάπτυξη της ευελιξίας της εργασίας.

1.5 Διεθνής οικονομική κρίση

Μετά την οικονομική κρίση στις ΗΠΑ το 1930, περνάμε στη χρηματοπιστωτική κρίση. Προήρθε από την μεγαλύτερη πηγή του παγκόσμιου χρηματοπιστωτικού συστήματος, την αμερικανική οικονομία, από την οποία έγινε η πτώχευση της επενδυτικής εταιρίας Lehman Brothers στις 15 Σεπτεμβρίου του 2008. Αυτό είχε σαν αποτέλεσμα να συμβούν πρωτόγνωρα γεγονότα στο Παγκόσμιο χρηματοπιστωτικό σύστημα. Η φάση της οξείας αποσταθεροποίησης δεν άργησε να φανεί. Όπως, επίσης η υποτίμηση της αξίας των περιουσιακών στοιχείων. Επιπρόσθετα, δημιουργήθηκε μια δυσλειτουργία των πιστωτικών αγορών, καθώς και ο κίνδυνος ή ακόμα και απειλή της σταθερότητας του τραπεζικού τομέα.

Η οικονομική κρίση συνεχίστηκε και στο επίκεντρο των Ηνωμένων Πολιτειών και κατ' επέκταση στον υπόλοιπο κόσμο. Όπου, και επηρέασε τις επενδύσεις, το εμπόριο, την παραγωγή, την κατανάλωση και την απασχόληση του προσωπικού. Έτσι, η Ευρώπη έχασε μία πολύ σημαντική πηγή ζήτησης για όλα τα προϊόντα της και διαπίστωσε ότι και οι τράπεζες αντιμετωπίζουν προβλήματα.

Παρόλο, που οι Ευρωπαίοι πίστευαν ότι η κρίση δεν θα επηρέαζε την Ευρώπη και τις Ευρωπαϊκές τράπεζες, αποδείχτηκε ακριβώς το αντίθετο. Όταν η κρίση έφτασε και στην Ευρώπη, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ , η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τα μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, θέλησαν να εφαρμόσουν στις ευρωπαϊκές τράπεζες ότι είχε κάνει η αμερικάνικη κυβέρνηση για τη Wall Street. Έτσι, αντικατέστησαν μεγάλες ποσότητες ιδιωτικού χρήματος, με δημόσιο χρήμα για να διώξουν το τοξικό- ιδιωτικό χρήμα. Η τακτική που εφάρμοσε η Ευρώπη, είχε κάποιες βασικές διαφορές, με τις Ηνωμένες Πολιτείες, όπως ότι το ευρώ δεν μοιάζει με δολάριο. Το δολάριο αποτελεί αποθεματικό νόμισμα και η κυβέρνηση μπορεί να εκδίδει λευκές επιταγές για όσο διαρκεί η κρίση.

Επίσης, η Ευρώπη δεν διαθέτει έναν εσωτερικό μηχανισμό ανακύκλωσης πλεονασμάτων, έτσι ώστε να μπορεί να μεταφέρει συσσωρευμένα μονοπωλιακά κέρδη από τη μία χώρα στην άλλη. Τέλος, οι Ευρωπαϊκές τράπεζες χρησιμοποίησαν τη μετάγγιση του δημοσίου χρήματος, με σκοπό να δημιουργήσουν ιδιωτικό χρήμα.

Η Wall Street, χρησιμοποίησε ένα χρηματοοικονομικό εργαλείο, που δεν έδωσε την ευκαιρία στις τράπεζες να διαγράψουν τα άτομα CDO σε βάρος των φορολογούμενων. Οι Ευρωπαϊκές τράπεζες θέλησαν να κάνουν το ίδιο, χωρίς όμως να υπάρχει συνεργασία από τις άλλες Ευρωπαϊκές Κυβερνήσεις. Η Ευρωζώνη δεν επέτρεπε στις χρεωμένες χώρες της όπως ήταν η Ελλάδα, η Ισπανία, η Πορτογαλία, η Ιταλία, η Ιρλανδία και το Βέλγιο να υποτιμήσουν το νόμισμά τους, επομένως κάποια στιγμή δεν θα μπορούσαν να ανταπεξέλθουν στα χρέη. Έτσι, άρχισαν να στοιχηματίζουν ότι η Ελλάδα, επειδή ήταν η πιο αδύναμη, θα χρεοκοπούσε. Τα στοιχήματα έγιναν πάρα πολλά και οι εταιρίες στοιχημάτων του Λονδίνου δεν μπορούσαν να τα διαχειριστούν και έτσι στράφηκαν προς τα CDS (Credit Default Swaps).

Τα CDS είναι ασφαλιστικά συμβόλαια, τα οποία πληρώνουν τον κάτοχό τους αν κάποιος άλλος δεν μπορεί να καταβάλει πληρωμές που είχε δεσμευτεί να καταβάλει, για παράδειγμα όταν ένα ιδιώτης δεν μπορεί να αποπληρώσει τους δανειστές του. Στην ουσία τα CDS είναι στοιχήματα ότι κάποιος ιδιώτης, επιχείρηση ή χώρα δεν θα μπορέσει να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις του.

Οι τράπεζες αγόραζαν τον Οκτώβρη και τον Νοέμβριο του 2009 τέτοια στοιχήματα και έκανα μεγάλα κέρδη. Ανάμεσα στα ευρωπαϊκά CDS και στα αμερικάνικα CDO υπάρχει μία βασική διαφορά. Τα CDO είναι στοιχήματα που θεωρούν ότι οι ιδιοκτήτες των σπιτιών θα μπορούσαν να πληρώσουν τα χρέη τους, ενώ τα CDS είναι στοιχήματα που θεωρούν ότι κάποια χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης δεν θα μπορεί να αποπληρώσει το χρέος της (Βαρουφάκης και συν, 2011).

1.6 Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ)

Το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ) είναι ένας διεθνής οργανισμός, ο οποίος επιβλέπει το παγκόσμιο χρηματοπιστωτικό σύστημα, παρακολουθώντας τις συναλλαγματικές ισοτιμίες και τα ισοζύγια πληρωμών και προσφέροντας οικονομική και τεχνική βοήθεια όταν του ζητηθεί. Το ΔΝΤ ιδρύθηκε στις 27 Δεκεμβρίου του 1945 στην Ουάσιγκτον, πρωτεύουσα των ΗΠΑ. Έδρα του οργανισμού ορίστηκε η Ουάσιγκτον ως πρωτεύουσα της χώρας με το μεγαλύτερο ποσοστό συμμετοχής.

Το ΔΝΤ αποτελείται από 189 χώρες – μέλη και εργάζεται για την ενίσχυση της διεθνούς νομισματικής συνεργασίας, τη διασφάλιση της οικονομικής σταθερότητας, τη διευκόλυνση του διεθνούς εμπορίου, την προώθηση υψηλών ποσοστών απασχόλησης και σταθερής οικονομικής ανάπτυξης και τη μείωση της φτώχειας σε ολόκληρο τον κόσμο.

Κύριος σκοπός του οργανισμού είναι η προώθηση της διεθνούς νομισματικής συνεργασίας μεταξύ των κρατών - μελών με ισόρροπη ανάπτυξη του διεθνούς εμπορίου. Τη σημερινή εποχή πολλές κυβερνήσεις ανά τον κόσμο, εμφανίζουν δημοσιονομικό έλλειμμα, πραγματοποιούν δηλαδή περισσότερα έξοδα, απ' όσο τους επιτρέπουν τα έσοδά τους. Τη διαφορά αυτή καλύπτουν με δανεισμό, από διάφορους ιδιώτες επενδυτές, όπως τράπεζες και συνταξιοδοτικά ταμεία. Όμως, οι επενδυτές αυτοί, είναι διατεθειμένοι μόνο για κυβερνήσεις αξιόπιστες. Αν αυτός ο δανεισμός, δεν συμβεί, λόγω της έλλειψης εμπιστοσύνης, τότε οι κυβερνήσεις χάνουν την εύκολη αυτή πηγή δανεισμού και κινδυνεύει έτσι, να πτωχεύσει. Επειδή, όμως ένα γεγονός κρατικής πτώχευσης θεωρείται πως θα είχε αρνητικές συνέπειες τόσο για την ίδια τη χώρα, όσο για τον υπόλοιπο κόσμο γίνεται προσπάθεια για την αποφυγή του. Αυτό επιτυγχάνεται με τη δανειοδότηση της κυβέρνησης από τα απευθείας δάνεια από άλλες χώρες ή οργανισμούς.

Ένας τέτοιος οργανισμός είναι το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ). Επιπρόσθετα, τα τελευταία χρόνια υπάρχει και ο Ευρωπαϊκός Μηχανισμός Σταθερότητας, ή αλλιώς ESM, ο οποίος είναι διαθέσιμος μόνο για τις χώρες που έχουν υιοθετήσει το ευρώ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο

Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΡΙΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

2.1 Η κρίση στην Ελλάδα το 1930

Η κατάρρευση του αμερικανικού χρηματιστηρίου το 1929 επηρέασε πολλές ευρωπαϊκές χώρες, μεταξύ άλλων και την Ελλάδα, το 1930. Ωστόσο, την περίοδο του 1929 το οικονομικό πρόγραμμα του Βενιζέλου αποσκοπούσε στην οικονομική ανασυγκρότηση της Ελλάδας. Το πρόγραμμα αυτό, προέβλεπε τη δημιουργία δημόσιων έργων με σκοπό την ευημερία της χώρας, το οποίο λόγω της οικονομικής κρίσης δεν μπόρεσε να υλοποιηθεί.

Το μεγάλο κραχ από μόνο του αποτελεί ένα συναρπαστικό γεγονός στη μαζική παράκρουση. Το κραχ αρχικά φάνηκε να είναι ασύνδετο με οτιδήποτε ευρύτερο. Πράγματι, τις πρώτες εβδομάδες μετά τα σχόλια που κυριαρχούσαν, αποσκοπούσαν στην αποκατάσταση του κλίματος εμπιστοσύνης. Το πιο διαδεδομένο σχόλιο ήταν ότι τα << τα θεμελιώδη της οικονομίας είναι υγιή. Ωστόσο, τα πράγματα δεν ήταν καθόλου θεμελιωδώς υγιή. Το κραχ οδήγησε στην κατά πολύ οδυνηρότερη οικονομική κρίση >>. (Robert Heilbroner, σ. 137, 1993).

Η οικονομία της Ελλάδος δεν ήταν προετοιμασμένοι για να αντιμετωπίσει μια τόσο μεγάλη οικονομική κρίση. Αυτό, είχε σαν αποτέλεσμα, έπειτα από το ξέσπασμα της οικονομικής κρίσης, οι επιχειρήσεις να βρεθούν αντιμέτωπες με υποχρεώσεις που δεν μπορούσαν να καλύψουν. Μια βασική συνέπεια ήταν η μείωση των τραπεζικών πιστώσεων, όπου δημιουργήθηκε η συρρίκνωση της οικονομικής δραστηριότητας και ο περιορισμός των επιχειρηματικών δαπανών.

Η κρίση δεν βοηθούσε τις επενδύσεις Ελληνικών κεφαλαίων στις αγορές του εξωτερικού και έτσι το 1930, υπήρξε υπερπληθώρα κεφαλαίων στην αγορά της χώρας. Αυτό είχε σαν αποτέλεσμα, μεγάλη ρευστότητα στα ελληνικά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, γεγονός που οδήγησε στη μείωση του προεξοφλητικού επιτοκίου.

Σε γενικές γραμμές, η οικονομική κατάσταση που βρισκόταν η Ελλάδα, καθίσταντο αρκετά δυσχερής. Τόσο οι εξαγωγές όσο και η γεωργική παραγωγή ήταν σε άσχημη κατάσταση. Οι επιχειρήσεις και οι βιομηχανίες βρίσκονταν υπό πτώχευση. Τα ποσοστά ανεργίας αυξάνονταν στο διπλάσιο και το εθνικό εισόδημα μειώθηκε σημαντικά.

Η περίοδος 1929 – 1932 ήταν πολύ δύσκολη για τις βιομηχανίες, όχι όμως για το αγροτικό εισόδημα. Αυτό όμως, δεν σημαίνει ότι τα έτη αυτά δεν βάθαινε η κρίση

και στην Ελλάδα λόγω της ολέθριας πολιτικής Βενιζέλου υπέρ της σκληρής δραχμής και των αβάσιμων προσδοκιών για ξένη βοήθεια, σε μία περίοδο όξυνσης των διεθνών ανταγωνισμών. Η μεγάλη αύξηση του χρέους και η αδυναμία εξυπηρέτησής του, οδήγησαν το 1932 στην πτώχευση και στη μεγάλη υποτίμηση της δραχμής. Ακολούθησαν έτη πλεονασματικών προϋπολογισμών, ωστόσο, είναι φανερό ότι η κατάσταση δεν άλλαξε σε κάτι το εντελώς διαφορετικό.

Πίνακας 2 : Η Ελλάδα στην κρίση του 1930
Ποσοστό << ανεργίας >> στην Ελλάδα

Έτη	Ενεργός πληθυσμός	Αριθμός ανέργων	Δείκτης απασχόλησης	Ποσοστό <<ανεργίας>>
1928	2.603.553	75.000	100,0	2,8%
1929	2.636.175	127.000	107,1	4,8%
1930	2.668.797	165.000	104,6	6,1%
1931	2.701.41	218.000	101,9	8,0%
1932	2.734.040	237.000	86,7	8,6%
1933	2.766.662	156.000	94,3	5,6%
1934	2.799.284	162.000	94,9	5,7%
1935	2.831.905	150.000	99,9	5,2%

Δείκτης βιομηχανικής παραγωγής

Πηγή : C. Freeman/ Louca, 2001

2.1.1 Η κατάσταση πριν από την κρίση 2000 – 2007

Τη συγκεκριμένη περίοδο, 2000 – 2007, υπήρξε ταχεία ανάπτυξη, στηριγμένη στη εγχώρια ζήτηση. Όλες σχεδόν οι οικονομίες της Ελλάδας, σημειώνουν υψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης. Η ένταξη στην ΟΝΕ επέδρασε θετικά. Η ελληνική οικονομία σημείωσε, την περίοδο αυτή, τον τέταρτο καλύτερο ρυθμό ανάπτυξης (3,42%), λόγω της αύξησης του συντελεστή παραγωγικότητας (1,69%) καθώς επίσης, της ενίσχυσης του συντελεστή της εργασίας, που είχε θετική επίδραση έπειτα από 35 έτη, με ποσοστό που άγγιξε το 0,54%. Επίσης, αυξήθηκαν οι ώρες εργασίας, όχι μόνο στη Ελλάδα, αλλά και σε αρκετές οικονομίες.

Μέσα στη διάρκεια των επτά ετών, από το 2001 έως το 2007, παρουσιάστηκε ανάπτυξη στην ελληνική οικονομία κατά μέσο όρο 4,2%. Όπως, από το 2001 μέχρι το 2008, μεταξύ δηλαδή οχτώ ετών, περιορίστηκε στο 3,6%. Η ανάπτυξη αυτή, που αυξανόταν με ρυθμό 4,5%, προήλθε από την ιδιωτική κατανάλωση, η οποία ενισχυόταν από την ανοδική πορεία των εισοδημάτων και την πρόοδο της καταναλωτικής πίστης, αυξανόταν με ρυθμό 4,2%. Επίσης, οι επενδύσεις πάγιου κεφαλαίου παρουσίαζαν αύξηση με ετήσιο ρυθμό 7,9%, αλλά μεγάλο μέρος του αφαιρούσε κατοικίες, οι οποίες, λόγω των χαμηλών τόκων των στεγαστικών δανείων και τις προσδοκίες ανόδου των εισοδημάτων, σημείωσαν αύξηση στην επταετία, με μέσο ετήσιο ρυθμό 9,7%.

Ο πληθυσμός διατηρήθηκε σε χαμηλά επίπεδα για τα ελληνικά δεδομένα, ενώ διαμορφώθηκε στο 3,3% ετησίως κατά μέσο όρο. Ήταν όμως, σταθερά υψηλότερος από το μέσο όρο της ζώνης του ευρώ, σχεδόν κατά 1,5 εκατοστιαία μονάδα, με συνέπεια τη συνεχή απώλεια ανταγωνιστικότητας της ελληνικής οικονομίας.

Επιπρόσθετα, λόγω της ένταξης της Ελλάδας στην ΟΝΕ το 2007. Υπήρξε μείωση κατά 14%, με βάση τις τιμές των καταναλωτών και 19,3% με το κόστος της εργασίας. Επίσης, υπήρξε αύξηση, με χαμηλό ετήσιο ρυθμό 3,4%, στις εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών, την περίοδο 2001 – 2007.

Με βάση όλα τα παραπάνω, συμπεραίνουμε ότι η ιδιωτική κατανάλωση, καθώς και οι επενδύσεις σε κατοικίες αποτέλεσαν την κινητήρια δύναμη για την ταχεία άνοδο της οικονομικής δραστηριότητας την περίοδο 2000 – 2007. Ωστόσο, η εγχώρια παραγωγή δεν είχε τη δυνατότητα να ανταπεξέλθει ούτε ποιοτικά, ούτε ποσοτικά στην εγχώρια ζήτηση και η κάλυψη αυτών των αναγκών έγινε μέσω εισαγωγών, οι οποίες σταδιακά αύξησαν το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών σε 8,5% από 3%. Ενώ υπερέβη το 10% η έλλειψη του ισοζυγίου των συναλλαγών, το 2007.

Η κατοχύρωση του ευρώ από την Ελλάδα, βοήθησε για την χρηματοδότηση αυτού του μεγάλου ποσού, λόγω του εξωτερικού ελλείμματος. Αλλιώς, θα βρισκόταν αντιμέτωπη με την υποτίμηση του εθνικού νομίσματος και την αύξηση του πληθυσμού. Τέλος, η χρηματοδότηση των εισαγωγών έγιναν με χαμηλό εξωτερικό δανεισμό. Τόσο στο δημόσιο, όσο και στον ιδιωτικό τομέα της ελληνικής οικονομίας.

2.1.2 Η κρίση στην Ελλάδα το 2008

Η οικονομική κρίση, η οποία όπως προαναφέρθηκε ξεκίνησε από τις ΗΠΑ το έτος 2007, μέχρι το τέλος του 2009 έπληξε τόσο την Ευρώπη, όσο και την Ελλάδα, επιφέροντας σημαντικά προβλήματα. Στην πραγματικότητα, με βάση την διεθνή κρίση, ήταν ο φόβος που δημιουργήθηκε για να μην φανερωθούν οι χρόνιες δομικές αδυναμίες της ελληνικής οικονομίας. Όπως, επίσης, να προβεί η υποχρέωση του ελληνικού δημοσίου και η μη δυνατή διαχείριση του μεγάλου χρέους.

Η κρίση στην Ελλάδα συνδέεται στενά με τις επιπτώσεις μιας γενικευμένης διεθνούς οικονομικής κρίσης. Πιο συγκεκριμένα, τα τελευταία έτη το δημόσιο χρέος της χώρας μας, μεγάλωνε όλο και περισσότερο, διότι τα προηγούμενα χρόνια η Ελλάδα, δανειζόταν μεγάλα ποσά, με σκοπό την ανάπτυξη δημόσιων έργων, αλλά και για την κάλυψη του έργου των Ολυμπιακών Αγώνων στην Αθήνα.

Έτσι, μπορούμε να πούμε, ότι η αιτία της οικονομικής καταστροφής ήταν ανισορροπίες, οι οποίες συσσωρεύτηκαν στην Ελλάδα πριν από το 2007. Πριν από το 2008 η χώρα, μάλλον λανθασμένα, θεωρούνταν το ίδιο ανταγωνιστική με άλλες χώρες της ευρωζώνης. Ωστόσο, όλο αυτό άλλαξε από το δεύτερο μισό του 2009 και έπειτα, που βγήκαν στην επιφάνεια μεγάλες εκκρεμότητες.

Οι διεθνείς αγορές, δεν θεωρούσαν πλέον αξιόπιστη την ελληνική οικονομία. Δεν υπήρξε κινητικότητα στις δημόσιες και ιδιωτικές επενδύσεις. Η υπερβολική χρήση δανείων και κατανάλωσης από το δημόσιο τομέα, είχε σαν αποτέλεσμα να αυξήσει την κατανάλωση του ιδιωτικού τομέα, διατηρώντας τα ελλείμματα της ανταγωνιστικότητας και της παραγωγικότητας.

Λόγω της διόγκωσης του δημόσιου χρέους, το κράτος αναγκάστηκε να δανειστεί εισφορές από επίσημους φορείς, για να μπορέσει να καλύψει την χρηματοδότηση των κοινωνικών δαπανών, τους μισθούς των εργαζομένων και το δημοσιονομικό έλλειμμα. Το αποτέλεσμα ήταν, η Ελλάδα να καταφύγει στο ΔΝΤ, στην ΕΚΤ και στην ΕΕ. Αντιμετώπισε επίσης, προκλήσεις ως προς την απασχόληση ανθρώπινου δυναμικού και την ανταγωνιστικότητά της. Επιπρόσθετα, οι θέσεις εργασίας, οι άμεσες ξένες επενδύσεις, υπολείπονται από τους ευρωπαϊκούς εταίρους, σε μεγάλα ποσά. Δεν υπάρχουν θέσεις εργασίας ιδιαίτερα για τους νεοεισερχόμενους στην αγορά. Με την πάροδο του χρόνου, αυτή η κατάσταση καταλήγει σε κρίση απασχόλησης, με το ποσοστό της ανεργίας να φτάνει το 17%.

Οι παράγοντες που επηρεάζουν την παραγωγικότητα της ελληνικής οικονομίας είναι, η δομή της οικονομίας που αποθαρρύνει τις επενδύσεις και την δημιουργία οικονομικών κλίμακας, ο ευρύτερος δημόσιος τομέας είναι μεγάλος και μη αποδοτικός, η δομή και οι όροι της αγοράς εργασίας περιορίζουν την ευελιξία και την κινητικότητα του εργατικού δυναμικού, το νομικό και δικαστικό σύστημα είναι δύσβατο και αποθαρρύνει τις επενδύσεις και η παραοικονομία είναι πολύ εκτεταμένη.

Η Παγκόσμια Χρηματοπιστωτική Κρίση έχει τα αίτιά της στην ασυμμετρία ευελιξίας ανάμεσα στη σημερινή μετάλλαξη της απελευθερωμένης παγκοσμιοποιημένης οικονομίας, με την τεράστια κινητικότητα, κυρίως κεφαλαίων, αλλά και βιομηχανικής παραγωγής, υπηρεσιών και ανθρώπινου κεφαλαίου, αλλά και βιομηχανικής παραγωγής, υπηρεσιών και ανθρώπινου κεφαλαίου, συγκριτικά με την περιορισμένη δυνατότητα καθορισμού παγκόσμιων κανόνων λειτουργίας των αγορών.

2.2 Η περίοδος 2008 – 2010

Την προηγούμενη δεκαετία η Ελλάδα γνώρισε μεγάλη ανάπτυξη, η οποία όμως, σταμάτησε το έτος 2008. Ο ρυθμός αύξησης του ΑΕΠ σημείωσε επιβράδυνση στο 2,0% το 2008, συγκριτικά με το 4,5% που βρισκόταν τα δύο προηγούμενα χρόνια. Παράγοντες που οφείλονται στην οικονομική ανάπτυξη ήταν λόγω στην ιδιωτική καταναλωτική δαπάνη, που βασίστηκε στην πιστωτική επέκταση, η οποία προέκυψε λόγω του σταθερού χρηματοπιστωτικού τομέα.

Το ελληνικό τραπεζικό σύστημα επηρεάστηκε λιγότερο συγκριτικά με άλλες χώρες, από την παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση. Η εγχώρια ζήτηση βοήθησε επίσης, για την αύξηση του ΑΕΠ κατά 1,16% ποσοστιαίες μονάδες. Ο εξωτερικός τομέας παρουσίαζε θετική ανάπτυξη ύψους 0,85 ποσοστιαίες μονάδες, που οφειλόταν στην αύξηση των εισαγωγών τόσο αγαθών όσο και υπηρεσιών. Ο ακαθάριστος σχηματισμός παγίου κεφαλαίου περιορίστηκε αρκετά το 2008, κατά 7,4%. Η μείωση αυτή είναι αποτέλεσμα από διάφορους κλάδους της οικονομίας, όπως ο κλάδος εξοπλισμών και κατασκευών. Επιπρόσθετα, σημειώθηκε μείωση και στους δείκτες οικονομικού και επιχειρηματικού τομέα. Γεγονός που δημιούργησε αβεβαιότητα στις οικονομικές προοπτικές για το εξωτερικό περιβάλλον και την προοπτική για επενδύσεις.

Η οικονομική κρίση δημιούργησε δυσκολίες στο εξωτερικό ισοζύγιο της οικονομίας, όπου ήταν αντιμέτωποι οι σημαντικότεροι εμπορικοί εταίροι της χώρας.

Συγκεκριμένα, ενώ το 2007 οι εξαγωγές υπηρεσιών είχαν σημειώσει αύξηση 9,2%, το 2008 αυξήθηκαν κατά 4,1%, γεγονός που οφείλεται στις επιπτώσεις της οικονομικής συρρίκνωσης και συγκεκριμένα στον κλάδο της ναυτιλίας στα τέλη του 2008.

Ωστόσο, λόγω των εξαγωγών σε ανεπτυγμένες Ευρωπαϊκές χώρες, υπήρξε αύξηση στις εξαγωγές αγαθών ύψους 3,7% το 2008. Τότε, υπήρξε μείωση του ΑΕΠ σε 13,8%, συγκριτικά με το προηγούμενο έτος που ήταν 14,7%. Επίσης, υπήρχε πτωτική πορεία η αμοιβή των εργαζομένων, όπως και η απασχόληση. Η ανεργία υπέστη σε πτώση 7,4% κατά το 2008, από 8,0% που ήταν το 2007. Ένα χρόνο αργότερα, φάνηκε πόσο δυσμενής ήταν η κατάσταση για την ελληνική οικονομία. Ωστόσο, υπήρξαν κάποια προσωρινά μέτρα σε κάποιους τομείς της οικονομίας, από κάποια ελάχιστα περιθώρια για δημοσιονομικούς ελιγμούς, όμως δεν έφεραν τα αποτελέσματα που πίστευαν. Αυτό, μπορεί να οφείλεται στην καθυστερημένη αντίδραση της ελληνικής οικονομίας, λόγω του χρονικού περιθωρίου που ήταν αναγκαίο, για να διαβιβαστεί η κρίση από τις κεντρικές ευρωπαϊκές οικονομίες προς την περιφέρεια της ΕΕ.

Κατά το τρίτο τρίμηνο του 2009 σημειώθηκε αύξηση της ανεργίας στο 9,3%. Υπήρξε αύξηση του δείκτη τιμών καταναλωτή κατά 1,2%. Επίσης, οι δαπάνες ιδιωτικής κατανάλωσης μειώθηκε κατά 1,5%, ενώ η μείωση του ακαθάριστου σχηματισμού πάγιου κεφαλαίου οδήγησε σε μείωση κατά 25% σε ότι αφορά στη αύξηση των επενδύσεων σε εξοπλισμό και 13% στον κλάδο των κατασκευών.

Ένα χρόνο μετά, οι οίκοι αξιολόγησης υποβαθμίζουν της οικονομία της Ελλάδος, ενώ η κυβέρνηση δεν παίρνει άμεσα μέτρα προκειμένου να καθησυχάσει τις αγορές. Οι μισθοί και οι συντάξεις ήταν ιδιαίτερα χαμηλοί. Στις αρχές του 2010 ανακοινώθηκε από την ελληνική κυβέρνηση, το Πρόγραμμα Σταθερότητας και Ανάπτυξης, σύμφωνα με το οποίο προβλεπόταν μείωση του ελλείμματος κατά 4%, για το ίδιο έτος και επιπλέον μείωση κάτω από 3% μέχρι το επόμενο έτος. Αυτό θα μπορούσε να πραγματοποιηθεί με την εφαρμογή κάποιων μέτρων όπως, η αύξηση του ΦΠΑ και το πάγωμα των προσλήψεων. Αυτό το πρόγραμμα ενέκρινε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή το Φεβρουάριο του 2010.

Ένα μήνα μετά, η κυβέρνηση πρόσθεσε νέα, πιο σκληρά, μέτρα όπως, οι μειώσεις στους μισθούς και στις δημόσιες επενδύσεις. Παράλληλα, ανακοινώθηκε από την ΕΕ η ανάπτυξη μηχανισμού χρηματοδότησης, που θα συμμετείχε και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο. Αλλά πάλι, δεν παρουσιάστηκαν τα επιθυμητά αποτελέσματα και η Ελλάδα ήταν πάλι αναξιόπιστη, ενώ κινδύνευε επίσης και το ευρώ.

Αφού διενεργήθηκαν πολλές διαπραγματεύσεις, η Ελληνική κυβέρνηση προχώρησε στην υπογραφή του Μνημονίου στις 5 Μαΐου 2010, βάσει του οποίου οριζόταν οικονομική υποστήριξη ύψους 80 δις. Ευρώ από άλλες χώρες της ευρωζώνης, αλλά και 30 δις. Ευρώ από το ΔΝΤ. Αναγκαία προϋπόθεση για τη χορήγηση της χρηματοδότησης ήταν η εφαρμογή διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων. Επίσης, η Ελλάδα έπρεπε ανά τρεις μήνες να αξιολογείται.

Η οικονομική πολιτική του Μνημονίου είχε ως βασικό άξονα τη δημοσιονομική προσαρμογή μέσω οριζόντιων μέτρων, τα οποία αποσκοπούσαν στον περιορισμό του ελλείμματος κάτω από 3% έως το έτος 2014. Άλλος ένας βασικός άξονάς του ήταν οι διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις σχετικά με τη λειτουργία των αγορών, προκειμένου να ενισχυθεί τόσο η ανταγωνιστικότητα όσο και η ανάπτυξη ενός επιχειρηματικού περιβάλλοντος, το οποίο θα προσέλκυε επενδυτές. Τέλος, άλλος ένας σκοπός του ήταν η διασφάλιση της σταθερότητας του χρηματοπιστωτικού τομέα.

2.3 Η ελληνική οικονομία μέχρι σήμερα

Σήμερα η Ελλάδα αντιμετωπίζει μια αρκετά μεγάλη οικονομική δυσπραγία, που χαρακτηρίζεται από απώλεια ανταγωνιστικότητας, καθώς επίσης και από δημοσιονομική εκτροπή. Οι οικονομικές πολιτικές που εφαρμόστηκαν κατά τα 30 τελευταία χρόνια οδήγησαν την χώρα πολύ κοντά στην χρεοκοπία. Η ελληνική οικονομία έχοντας συμπληρώσει υψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης ως το έτος 2008, έδειξε σημεία ύφεσης το 2009, ως αποτέλεσμα της διεθνούς χρηματοπιστωτικής κρίσης, ενώ από το έτος 2010 και μετά, η ύφεση εντάθηκε σημαντικά λόγω δημοσιονομικών ανισορροπιών.

Το αποτέλεσμα που θα δημιουργούταν, ήταν η ανικανότητα πληρωμών του Ελληνικού Δημοσίου. Η Κυβέρνηση, οδηγήθηκε στη λήψη μέτρων, όπως η μείωση των δαπανών, για να προσπαθήσει να κερδίσει ξανά την αξιοπιστία της χώρας στις διεθνείς αγορές. Επίσης, να καταφύγει με τον τρόπο αυτόν, την μείωση των επιτοκίων. Όμως, το αρνητικό κλίμα συνέχισε να υπάρχει.

Έτσι, η Ελλάδα κατέφυγε στην υποστήριξη από το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, οι οποίοι παρουσίαζαν από κοινού, μια βοήθεια, ένα μηχανισμό δηλαδή, για την Ελλάδα. Η στήριξη του μηχανισμού έγινε στις 23 Απριλίου 2010 από τον πρωθυπουργό Γεώργιο Α. Παπανδρέου, που βρισκόταν στο Καστελόριζο. Η χρηματοδότηση από τον μηχανισμό είχε τον όρο της δημοσιονομικής εξυγίανσης της Ελλάδας.

Τον Μάιο του 2010 υπογράφηκε το Μνημόνιο, ώστε να καλυφθεί η δανειακή ανάγκη της χώρας. Από τους στόχους του μνημονίου, η δημοσιονομική προσαρμογή αποτελούσε τον κυριότερο. Προκειμένου να διασφαλιστεί η χρηματοπιστωτική σταθερότητα, το πρόγραμμα όριζε την ίδρυση ενός Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας, που ιδρύθηκε στις αρχές του 2011, όπως και την ενίσχυσή του με επιπλέον 10 δις. Ευρώ.

Η εισοδηματική πολιτική, η οποία ήταν αυστηρή και η άμεση δράση των δημοσίων δαπανών, που πραγματοποιήθηκαν τα τελευταία έξι χρόνια επηρεάστηκαν, όπως ήταν αναμενόμενο, αρνητικά την εξέλιξη του ΑΕΠ, με αποτέλεσμα το μέγεθός του να σημειώσει μείωση κατά 9,1% το 2011, κατά 7,3% το 2012 και κατά 3,2% το 2013. Κατά το 2014 η Ελληνική οικονομία επέστρεψε σε θετικούς ρυθμούς ανάπτυξης της τάξης του 0,7%, ενώ κατά το 2015 το ΑΕΠ σημείωσε οριακή μείωση κατά 0,2%. Το Δημόσιο έλλειμμα μειώθηκε σε 10,2% το 2011 και σε 8,8% το 2012, αυξήθηκε σε 13,1% το 2013, αλλά μειώθηκε ξανά σημαντικά το 2014, φθάνοντας το 3,6 του ΑΕΠ, ενώ κατά το έτος 2015 το έλλειμμα υπολογίστηκε στο 7,2%.

Όσο αναφορά τον τομέα της ανεργίας, κατά το έτος 2011, έφτασε το 17,9%, ενώ κατά το 2012 ξεπέρασε το 24% και κατά το 2013 έφτασε το 27,5%. Πρώτη φορά παρατηρείται μία μικρή μείωση το έτος 2014. Ενώ κατά το έτος 2015 σημείωσε μικρή περαιτέρω πτώση και έφτασε το 24,9%. Ιδιαίτερα η ανεργία των νέων που ξεπερνά το 50% αποτελεί ένα από τα μεγαλύτερα προβλήματα που επέφερε η οικονομική κρίση στην χώρα.

Ο τομέας των επενδύσεων παρουσιάζει τάσεις σταθεροποίησης, που προήλθε από την περικοπή των δημοσίων δαπανών και την περιοριστική οικονομική πολιτική. Το 2015 ο ακαθάριστος σχηματισμός παγίου κεφαλαίου στην Ελλάδα ανήλθε στα 20,5 δις ευρώ. Η οικονομική δυσπραγία έπληξε και το διεθνές εμπόριο. Το 2014 οι εξαγωγές Ελληνικών αγαθών μειώθηκαν σε σχέση με το 2013 κατά 1,5% και ανήλθαν σε 27,2 δις ευρώ.

Αντίθετα, οι εισαγωγές της χώρας το 2014 ανήλθαν σε 47,7 δις ευρώ. Η αύξηση των εισαγωγών κατά το 2014 και η μικρή μείωση των εξαγωγών έχει σαν αποτέλεσμα την μικρή αύξηση του εμπορικού ελλείμματος αγαθών της χώρας κατά το έτος 2014. Την περίοδο εκείνη, η Τράπεζα της Ελλάδος έπρεπε να διαφυλάξει την Νομισματική σταθερότητα και να στηρίξει την ρευστότητα του εγχώριου τραπεζικού συστήματος.

2.4 Αιτίες τις κρίσεις

Στις σημερινές συνθήκες τις οικονομικής κρίσης έχουν διατυπωθεί κυρίως δυο ερμηνείες για τα αίτια, τον χαρακτήρα της και τις προτάσεις εξόδου από αυτήν. Σύμφωνα με την κυρίαρχη ερμηνεία, την οποία υιοθετούν οι Εθνικές κυβερνήσεις, το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο και οι Ευρωπαϊκή επιτροπή, η διεθνής οικονομική κρίση είναι ένα έκτακτο γεγονός που εντοπίζεται στον χρηματοπιστωτικό τομέα. Αιτίες της κρίσης θεωρούνται :

- ✓ Η ραγδαία εξάπλωση στεγαστικών δανείων υψηλού κινδύνου, από 9% των συνολικών στεγαστικών το 2003, σε 24% το 2007, μια τεράστια επέκταση σε κατηγορίες νοικοκυριών. Η ανεπάρκεια του υφιστάμενου ρυθμιστικού πλαισίου για τις συναλλαγές στις εθνικές και διεθνείς αγορές χρήματος και κεφαλαίου, οδήγησαν στην δανειοδότηση στεγαστικής πίστης, προκάλεσαν την αύξηση της τιμής των κατοικιών, δημιούργησαν μια «χρηματιστική κρίση», η οποία μετά την αύξηση των επιτοκίων και τις δυσχέρειες αποπληρωμής των δανείων οδήγησε στις πτώσεις της τιμής των κατοικιών και την κατάρρευση των σύνθετων παράγωγων χρηματοπιστωτικών τίτλων που είχαν δημιουργηθεί.
- ✓ Η νεοφιλελεύθερη στρατηγική, η οποία εφαρμόστηκε από την Ευρωπαϊκή Ένωση και στην πραγματικότητα δεν προσέφερε στήριξη στα δημόσια οικονομικά. Η οικονομική κρίση ήταν αποτέλεσμα της αλλαγής των ρυθμίσεων του μηχανισμού ελέγχου του χρηματοπιστωτικού συστήματος, από τις διεθνείς αρχές και του νέου τρόπου λειτουργίας των τραπεζών.
- ✓ Η αλλαγή του ρίσκου από τους ισολογισμούς των τραπεζών προς το κοινό και τους επενδυτές, οι οποίοι δεν αντιλήφθηκαν τον μεγάλο κίνδυνο.
- ✓ Η διαφθορά των πολιτικών προσώπων όπως επίσης και η αδιαφάνεια των συναλλαγών. Η διαφθορά παρατηρείτε σε κράτη, όπου έχουν ανατεθεί μεγάλα οικονομικά έργα σε επιχειρηματίες, διότι σημαντικό τμήμα των κονδυλίων χρησιμοποιείται για προσωπικά συμφέροντα.
- ✓ Οι τεράστιες δαπάνες που πραγματοποιήθηκαν σε διάφορους τομείς όπως την παιδεία, στους δημόσιους φορείς και στον πολεμικό εξοπλισμό.
- ✓ Η φοροδιαφυγή αποτελεί έναν μεγάλο παράγοντα στον οποίο οφείλεται η οικονομική κρίση. Το μεγαλύτερο μέρος του δημόσιου χρήματος δαπανήθηκε για την αύξηση της μισθοδοσίας στο δημόσιο τομέα, καθώς και για την αύξηση των συνταξιοδοτικών δαπανών.
- ✓ Τέλος, ο ανεξέλεγκτος δανεισμός μέσω των τραπεζών. Η χρήση της πιστωτικής κάρτας, οδήγησε τους πολίτες να καταναλώσουν μεγάλα ποσοστά, τα οποία δεν μπορούσαν να αποπληρώσουν, με αποτέλεσμα την κατάσχεση ακίνητης περιουσίας.

2.5 Συνέπειες της κρίσης

Οι συνέπειες της κρίσης που ξεκίνησαν από τις ΗΠΑ επηρέασαν άμεσα την Ευρωπαϊκή Ένωση. Οι περιστολή των καταναλωτικών δαπανών στις ΗΠΑ οδήγησε στην μείωση εξαγωγών από την ΕΕ με αποτέλεσμα μεγάλη ύφεση. Στην Ελλάδα η ύφεση επηρέασε βασικούς τομείς της οικονομίας όπως, ο τουρισμός και η ναυτιλία

Η προθεσμία των τραπεζών σε πιστωτική επέκταση οδήγησε σε αύξηση των δανειστικών επιτοκίων, στην υποχώρηση των τιμών των ακίνητων και των καταναλωτικών δαπανών. Σύμφωνα με το δημοσίευμα του επιστημονικού περιοδικού «The Lancet», η οικονομική κρίση έχει σημαντικές επιπτώσεις και στην υγεία των Ελλήνων.

Η Ελλάδα αποτελεί την χώρα που έχει πληγεί περισσότερο από την διεθνή χρηματοοικονομική κρίση. Η ανεργία έχει αυξηθεί από το 6,6% τον Μάιο του 2008 στο 16,6% τον Μάιο του 2011, παράλληλα με την αύξηση του χρέους από τα 239,4 στα 328,6 δις ευρώ κατά το ίδιο χρονικό διάστημα. Οι αυτοκτονίες αυξήθηκαν κατά 40% περισσότερο στο πρώτο μισό του 2011 συγκριτικά με το 2010. Παράλληλα , έχουν αυξηθεί τα κρούσματα βίας, κλοπές και ανθρωποκτονίες.

Επιπρόσθετα, άλλη μία συνέπεια της κρίσης είναι η ακαδημαϊκή επίδοση των ενηλίκων. Η Λήδα Κουρσουμπά , αρμόδια επίτροπος για τα Δικαιώματα του παιδιού μέσω του σημειώματος της , αναφέρει πως τα παιδιά που προέρχονται από υποβαθμισμένες κοινωνικά και οικονομικά ομάδες του πληθυσμού, δέχονται το μεγαλύτερο πλήγμα.

Επίσης, η οικονομική κρίση έχει μεγάλες επιπτώσεις την κοινωνική ζωή των ανθρώπων. Βιώνουν μια δυστυχία, δεν είναι ευτυχισμένοι, τους διεγείρει συνεχώς, το αίσθημα του άγχους και του φόβου. Αυτή η κατάσταση ωθεί το μεγαλύτερο τμήμα του πληθυσμού στη φτώχεια. Μπορούμε να καταλάβουμε τη θέση που βρίσκεται το διεθνές εμπόριο, από την απασχόληση του εργατικού δυναμικού, την παραγωγή, την κατανάλωση και τον ρυθμό ανάπτυξης της οικονομίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ ΤΗΣ ΚΡΙΣΗΣ

3.1 Ορισμός της επιχειρηματικότητας

Ο όρος επιχειρηματικότητα, εμφανίστηκε πρώτη φορά το 16^ο αιώνα για τους ηγέτες του στρατού της Γαλλίας. Επίσης, το 18^ο αιώνα χρησιμοποιήθηκε για τις επιχειρήσεις, για να παρουσιάσει το πρόσωπο που διακινεί τα εμπορεύματα, αγοράζοντας και πουλώντας σε μια τιμή που δεν ήταν πάντα σίγουρη.

Με βάση την έρευνα του ΟΟΣΑ (2009), η επιχειρηματικότητα είχε αναγνωριστεί ως ο παράγοντας ανάπτυξης του εισοδήματος και της απασχόλησης, της ανάπτυξης, της παραγωγής και της καινοτομίας και πιστεύεται ότι προσφέρει τρόπους για την αντιμετώπιση των οικονομικών, περιβαλλοντικών και κοινωνικών προκλήσεων.

Το ιδιαίτερο χαρακτηριστικό της επιχειρηματικότητας είναι η καινοτομία. Στην επιχειρηματική δραστηριότητα, η καινοτομία μπορεί να λάβει ένα ή κάποιο συνδυασμό από νέα προϊόντα, νέες μεθόδους παραγωγής, νέες αγορές, νέες πηγές πρώτων υλών και νέες μορφές οργάνωσης. Οι επιχειρήσεις πάντα προσπαθούν να δημιουργήσουν νέες και διαφορετικές αξίες και να λάβουν ικανοποίηση με αυτόν τον τρόπο. Επίσης, άλλο ένα χαρακτηριστικό της επιχειρηματικότητας αποτελούν τα κίνητρα, τα οποία δημιουργούν την παρόρμηση ενός ατόμου για την επίτευξη ενός συγκεκριμένου στόχου.

Οι επιχειρηματίες γενικά είναι πολύ ενεργεί και προσπαθούν να επιτύχουν συνεχώς, κάτι καλύτερο από αυτό που είδη έχουν. Οι άνθρωποι που στοχεύουν διαρκώς στην επίτευξη της επιτυχίας, αντιλαμβάνονται τα δυνατά και αδύνατα χαρακτηριστικά τους. Ένα χαρακτηριστικό, επίσης, είναι η ανάληψη κινδύνων. Η οποία συνεπάγεται στη λήψη αποφάσεων, όπου η κατάσταση του συμβάντος είναι αβέβαιη, ενώ η ανταμοιβή τη δράση γνωστή.

Επιπρόσθετα, χαρακτηριστικό αποτελεί και η δημιουργία του οργανισμού. Επιχειρηματικότητα είναι η ικανότητα της δημιουργίας μια επιχείρησης. Είναι σημαντικό σε μία επιχείρηση να κατανέμονται σωστά οι αρμοδιότητες του κάθε ατόμου. Τέλος, χαρακτηριστικό της επιχειρηματικότητας είναι οι διοικητικές δεξιότητες και η ηγεσία, καθώς είναι οι πιο σημαντικές πτυχές της επιχειρηματικότητας. Οι οικονομικές δεξιότητες είναι μόνο δευτερεύουσας σημασίας.

Ένας επιχειρηματίας πρέπει να έχει τη δυνατότητα να καθοδηγεί και να διαχειρίζεται. Από τη λήψη ευκαιριών και την επακολούθηση νέων οικονομικών

δραστηριοτήτων, μέσω της δημιουργίας ενός νέου οργανισμού, μπορεί να γίνει γνωστή μια επιχειρηματική λειτουργία ή η επιχειρηματικότητα. Οι οποίες, έννοιες, συμπεριλαμβάνουν την αξιολόγηση των ευκαιριών που δίνονται, την εκμετάλλευση ή την πώλησή τους, την ανάπτυξη νέων ιδεών, στρατηγικής, απόκτηση νέων πόρων και την οργάνωση νέου σχεδίου.

3.2 Ορισμός των μικρομεσαίων επιχειρήσεων

Είναι φανερό από την κοινωνία η μεγάλη σημασία των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων για την εθνική οικονομία των χωρών. Αποτελούν την πλειοψηφία των ενεργών επιχειρήσεων κάθε χώρας και συνολικά ο τζίρος τους αποτελεί υψηλότερο ποσοστό του ΑΕΠ. Είναι χαρακτηριστικό ότι στην Ιαπωνία, μία από τις πιο ισχυρές χώρες στον κόσμο, οι μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις οικογενειακού δε χαρακτήρα, αποτελούν το 98% περίπου του συνόλου των επιχειρήσεων.

Ο ορισμός που δίνεται για τις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις είναι ο αριθμός των ατόμων που εργάζονται σε αυτές τις επιχειρήσεις και ο συνολικός τζίρος των επιχειρήσεων αυτών ή το σύνολο του ετήσιου ισολογισμού τους. Σε διεθνές επίπεδο και εξαιτίας των δυσκολιών ορισμού και ταξινόμησης των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, η Επιτροπή του Bolton (1971), θέσπισε δύο εναλλακτικές μεθοδολογίες. Η πρώτη μεθοδολογία υιοθετεί τον «στατιστικό ορισμό», ενώ η δεύτερη τον «οικονομικό».

Ως μικρομεσαίες επιχειρήσεις, θα καλούνται « MME », ορίζονται οι επιχειρήσεις οι οποίες :

- ✓ Απασχολούν λιγότερους από 250 εργαζόμενους
- ✓ Έχουν ετήσιο κύκλο εργασιών που δεν υπερβαίνει τα 43 εκ. ευρώ
- ✓ Πληρούν το κριτήριο ανεξαρτησίας, δηλαδή δεν ανήκουν, κατά ποσοστό 25% ή περισσότερο του κεφαλαίου ή των δικαιωμάτων ψήφου, σε μια επιχείρηση ή σε περισσότερες επιχειρήσεις, οι οποίες δεν ανταποκρίνονται στους ορισμούς της MME ή της μικρής επιχείρησης.

Η διάκριση μεταξύ πολύ μικρών, μικρών και μεσαίου μεγέθους επιχειρήσεων:

- ✓ Μεσαίες επιχειρήσεις : απασχολούν λιγότερο από 249 άτομα. Έχουν ετήσιο κύκλο εργασιών που δεν ξεπερνά τα 50 εκ. ευρώ, ή ετήσιο κύκλο ισολογισμού που δεν ξεπερνά τα 43 εκ. ευρώ
- ✓ Μικρές επιχειρήσεις : απασχολούν λιγότερα από 49 άτομα. Έχουν ετήσιο κύκλο εργασιών που δεν ξεπερνά τα 10 εκ. ευρώ, ή ετήσιο κύκλο ισολογισμού που δεν ξεπερνά τα 10 εκ. ευρώ

- ✓ Πολύ μικρές επιχειρήσεις : απασχολούν λιγότερα από 10 άτομα. Έχουν ετήσιο κύκλο εργασιών ή ετήσιο σύνολο ισολογισμού που δεν ξεπερνά τα 2 εκ. ευρώ

3.3 Παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση και επιχειρήσεις

Οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις κατέχουν πάνω από το 95% του συνόλου των επιχειρήσεων διεθνώς, αλλά και να απασχολούν το περισσότερο εργατικό δυναμικό. Συγκεκριμένα, στις ΗΠΑ αποτελούν το 99,7% του συνόλου των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στην οικονομία και ο ρυθμός των απασχολούμενων φτάνει το 49,1% του συνολικού αριθμού των εργαζομένων. Το ίδιο επικρατεί και στην Ιαπωνική οικονομία, που αποτελεί το 99,7% του συνόλου των επιχειρήσεων, ενώ το ποσοστό των εργαζομένων ανέρχεται στο 66,9%. Στην Ελλάδα, οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις αποτελούν το 99,9% του συνόλου των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στην εγχώρια οικονομία, ενώ ο αριθμός των απασχολούμενων αποτελεί το 84,8%.

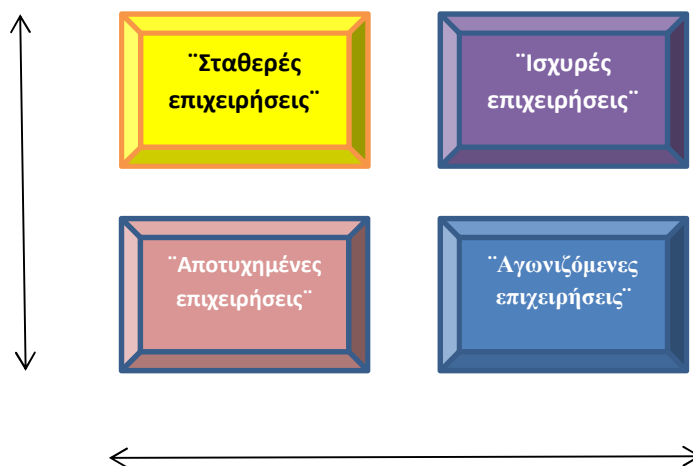
Η Παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση υπέφερε έντονη επίδραση στην παγκόσμια οικονομική ανάπτυξη. Η κατάσταση αυτή είχε ως επέκταση τη μείωση της ζήτησης αγαθών, βιομηχανικών προϊόντων και υπηρεσιών. Οι επιχειρήσεις έπρεπε να βρουν τρόπους να προσαρμοστούν σε αυτές τις αντίξοες συνθήκες. Προέβαιναν στη μείωση του κόστους, και κατ' επέκταση την επανεξέταση της εταιρικής τους στρατηγικής, των επενδύσεων, καθώς και στην αναδιάρθρωση των δραστηριοτήτων τους (Ulrich, Rogovsky and Lamotte, 2009). Οι συνέπειες από την αναδιάρθρωση των επιχειρήσεων είναι πολύ μεγάλες. Οι περισσότερες επιχειρήσεις σταματούν τις προσλήψεις και πολλές, απολύουν εργαζομένους. Η επίδραση της κρίσης υπάρχει, ανεξάρτητα από τον κλάδο, το μέγεθος των επιχειρήσεων ή την τοποθεσία στην οποία βρίσκονται. Οι επιχειρήσεις που δρουν με στρατηγική, δύναμη, αποφασιστικότητα και ανταποκρίνονται έγκαιρα στην κρίση, συνήθως έχουν καλύτερα αποτελέσματα στην επιβίωσή τους, από εκείνες που αντιδρούν πανικοβλημένα (Branstad, Jackson and Banerji, 2009).

3.4 Οι κατηγορίες επιχειρήσεων που διαμορφώθηκαν την περίοδο της κρίσης

Με βάση τις καταστάσεις που δημιουργήθηκαν κατά την περίοδο της οικονομικής κρίσης, δημιουργήθηκαν τέσσερις κατηγορίες, με βάση δύο κριτήρια : την οικονομική ευρωστία και το ανταγωνιστικό πλεονέκτημα. Στην οικονομική ευρωστία είναι οι επιχειρήσεις που μπορούν να συνεχίσουν τη λειτουργία τους, χωρίς την βοήθεια ή υποστήριξη από εξωτερικές πηγές χρηματοδότησης. Το ανταγωνιστικό πλεονέκτημα μιας επιχείρησης καθορίζεται από την απόδοσή της συγκριτικά με την απόδοση των ανταγωνιστών, από τις ακόλουθες διαστάσεις : κόστος, θέσεις προϊόντος στην αγορά, τεχνολογικές δυνατότητες, ηγεσία και διοίκηση.

Οι 4 κατηγορίες επιχειρήσεων με βάση όσα προαναφέρθηκαν είναι : οι ισχυρές επιχειρήσεις, χαρακτηρίζονται από υψηλή οικονομική ευρωστία και μεγάλο ανταγωνιστικό πλεονέκτημα, οι σταθερές επιχειρήσεις, είναι ισχυρές οικονομικά, αλλά αδύναμες ανταγωνιστικά, οι αγωνιζόμενες επιχειρήσεις, είναι αδύναμες οικονομικά, αλλά έχουν ισχυρό ανταγωνιστικό πλεονέκτημα και οι αποτυχημένες επιχειρήσεις, είναι αδύναμες τόσο οικονομικά όσο και ανταγωνιστικά.

Σχήμα 2: Κατηγοριοποίηση επιχειρήσεων με βάση την οικονομική ευρωστία και το ανταγωνιστικό πλεονέκτημα

3.5 Οι στρατηγικές κινήσεις των επιχειρήσεων

Λόγω της κρίσης, οι επιχειρήσεις για να επιβιώσουν, πρέπει να λάβουν κάποιες στρατηγικές κινήσεις. Οι αδύναμες επιχειρήσεις, πρέπει να προστατέψουν την επιχείρησή τους και τα περιουσιακά τους στοιχεία, καθώς και να αξιοποιήσουν το ανθρώπινο δυναμικό τους, όσο το δυνατόν γρηγορότερα, καθώς ο χρόνος τους ήταν πολύτιμος. Για τις υπόλοιπες επιχειρήσεις, ο στόχος είναι να γίνουν όσο το δυνατόν πιο ισχυρές, σε σύντομο χρονικό διάστημα. Την περίοδο αυτή, οι επιχειρήσεις πρέπει να είναι έτοιμες να δράσουν με ισχυρό και μακροπρόθεσμο στρατηγικό τρόπο. Για να πραγματοποιηθεί αυτό, είναι απαραίτητη μια μορφή ηγεσίας. Οι επιχειρήσεις θα πρέπει αν υιοθετήσουν πρακτικές τέτοιες, ώστε να παραμένουν οικονομικά βιώσιμες, όχι όμως, εις βάρος των κοινωνικών δαπανών. Οι βιώσιμες επιχειρήσεις πρέπει να καινοτομούν, να βρίσκουν κατάλληλες προς το περιβάλλον τεχνολογίες, να αναπτύξουν δεξιότητες και ανθρώπινο δυναμικό. Επίσης, να ενισχύσουν την παραγωγικότητά τους, για να είναι ανταγωνιστικές σε εθνικές και διεθνείς αγορές.

Οι στρατηγικές κινήσεις που πρέπει να ακολουθήσουν οι επιχειρήσεις, σύμφωνα με (Branstad, Jackson and Banerji, 2009) είναι :

- ✓ Η εστία στο μέλλον τους
Οι επιχειρήσεις θα πρέπει να βασιστούν στο χαρτοφυλάκιο των δραστηριοτήτων τους και συγκεκριμένα, στις δραστηριότητες που προσφέρουν κέρδη. Επίσης, είναι σημαντικό, μια επιχείρηση να εστιάσει στους πολυτιμότερους πελάτες της, οι οποίοι θα ανταμείψουν την επιχείρηση με πίστη και σεβασμό.
- ✓ Ετοιμότητα για την αντιμετώπιση της «απειλής»
Ακόμα και να προκύψει το χειρότερο σενάριο για μια επιχείρηση, θα πρέπει να βρίσκονται σε ετοιμότητα και να έχουν προνοήσει με την μείωση της παραγωγικής ικανότητας, της πολυπλοκότητας και των πάγιων εξόδων
- ✓ Μελλοντική πρόβλεψη διάρθρωσης της βιομηχανίας
Να μπορεί η κάθε επιχείρηση να κατανοήσει τις επιπτώσεις του κρατικού παρεμβατισμού και να δημιουργήσει μια εικόνα του πώς θα αναδιαρθρωθούν
- ✓ Επαναπροσδιόριση του σχεδίου δράσης
Αν κάποια επιχείρηση οδηγηθεί στην συγχώνευση, πρέπει να αποφασίσει αν θα είναι ο αγοραστής ή ο πωλητής, καθώς και να αυξήσει τα μετοχικά κεφάλαια
- ✓ Να ρισκάρουν

Οι επιχειρήσεις πρέπει να είναι έτοιμες για την ανάκαμψη και για την αύξηση των τιμών των βασικών προϊόντων, καθώς και για ανάκαμψη του χρέους τους, εάν υπερβούν τα πακέτα στήριξης.

3.6 Ελληνικές επιχειρήσεις και κρίση

Η ελληνική οικονομία βρίσκεται σε μια χρονική περίοδο μεγάλης κρίσης, με βασικά χαρακτηριστικά την μείωση της οικονομικής δραστηριότητας, γεγονός που έχει φθορά στη λειτουργία και στην επίδοση όλων των επιχειρήσεων της Ελλάδας. Η κρίση είναι αισθητή στις εμπορικές δραστηριότητες, με την μειωμένη κινητικότητα στο τομέα της εργασίας, τη συρρίκνωση της κεφαλαιουχικής βάσης του εμπορίου και στην ανατροπή της κερδοφορίας.

Η κρίση προκάλεσε πολλά προβλήματα στις ίδιες τις επιχειρήσεις, όπως στις πωλήσεις, στα κέρδη και στις επενδύσεις, αλλά και στην απασχόληση των εργαζομένων των επιχειρήσεων. Ωστόσο, οι επιχειρήσεις έπρεπε να αντιδράσουν ώστε να βρουν αλώβητες και δυνατές από την κρίση. Η κατάσταση είναι δύσκολη και απαιτεί άμεσες και αποφασιστικές δράσεις. Οι επιχειρήσεις πρέπει να βρίσκονται διαρκώς σε ετοιμότητα, για να μπορέσουν να επιβιώσουν, ώστε να διατηρήσουν την λειτουργία τους, να μην κάνουν μεγάλες ή περιττές δαπάνες, να διασφαλίσουν την ρευστότητα, να πραγματοποιήσουν μια σωστή τιμολόγηση καθώς, και να διαχειριστούν ορθά το δυναμικό προσωπικό τους.

Έρευνα που πραγματοποίησε ο IOBE (Ίδρυμα Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών), με την συμμετοχή της Mckinsey Company⁷ το 2009, σύμφωνα με το 93% των επιχειρήσεων, εκτίμησε ότι ο τρόπος για να αντιμετωπίσουν οι επιχειρήσεις την οικονομική κρίση είναι η περικοπή του κόστους της εργασίας τους. Ενώ, έχει σαν επακόλουθο, ο περιορισμός του κέρδους. Το κόστος μπορεί να περιοριστεί με την μείωση των μεταβλητών στοιχείων εργατικού δυναμικού κόστους, με την διαχείριση της προσαρμογής του χρόνου εργασίας, με τη μείωση του αριθμού των απασχολούμενων και μέσω της στασιμότητας ή συγκράτησης των αυξήσεων των τακτικών αποδοχών.

Η μείωση της φορολογίας, ο περιορισμός της γραφειοκρατίας, η μείωση των επιτοκίων δανεισμού, η αύξηση της ρευστότητας, η προώθηση του

ΤΕΜΠΜΕ, όπως και η αύξηση των επενδύσεων του δημοσίου, αποτελούν κάποια ακόμα, πολιτικά μέτρα για να αντιμετωπίσουν οι επιχειρήσεις την οικονομική κρίση.

Οι επιχειρήσεις θα πρέπει να είναι ψύχραιμες, ώστε να είναι σε θέση να αντιμετωπίσουν και να χειριστούν την κάθε κατάσταση. Τα βασικά συμπεράσματα της έρευνας που προκύπτουν είναι, ότι το 77% των επιχειρήσεων του δείγματος διατυπώνουν αρνητικά εκτιμήσεις για τη μέχρι στιγμής επίδραση της κρίσης, ενώ το 85% κρίνει ότι τα δύσκολα δεν έχουν περάσει, προβλέποντας περαιτέρω επιδείνωση των οικονομικών συνθηκών το επόμενο 12μηνο για τις επιχειρήσεις τους.

3.7 Η χρηματοδότηση των επιχειρήσεων κατά την διάρκεια της κρίσης

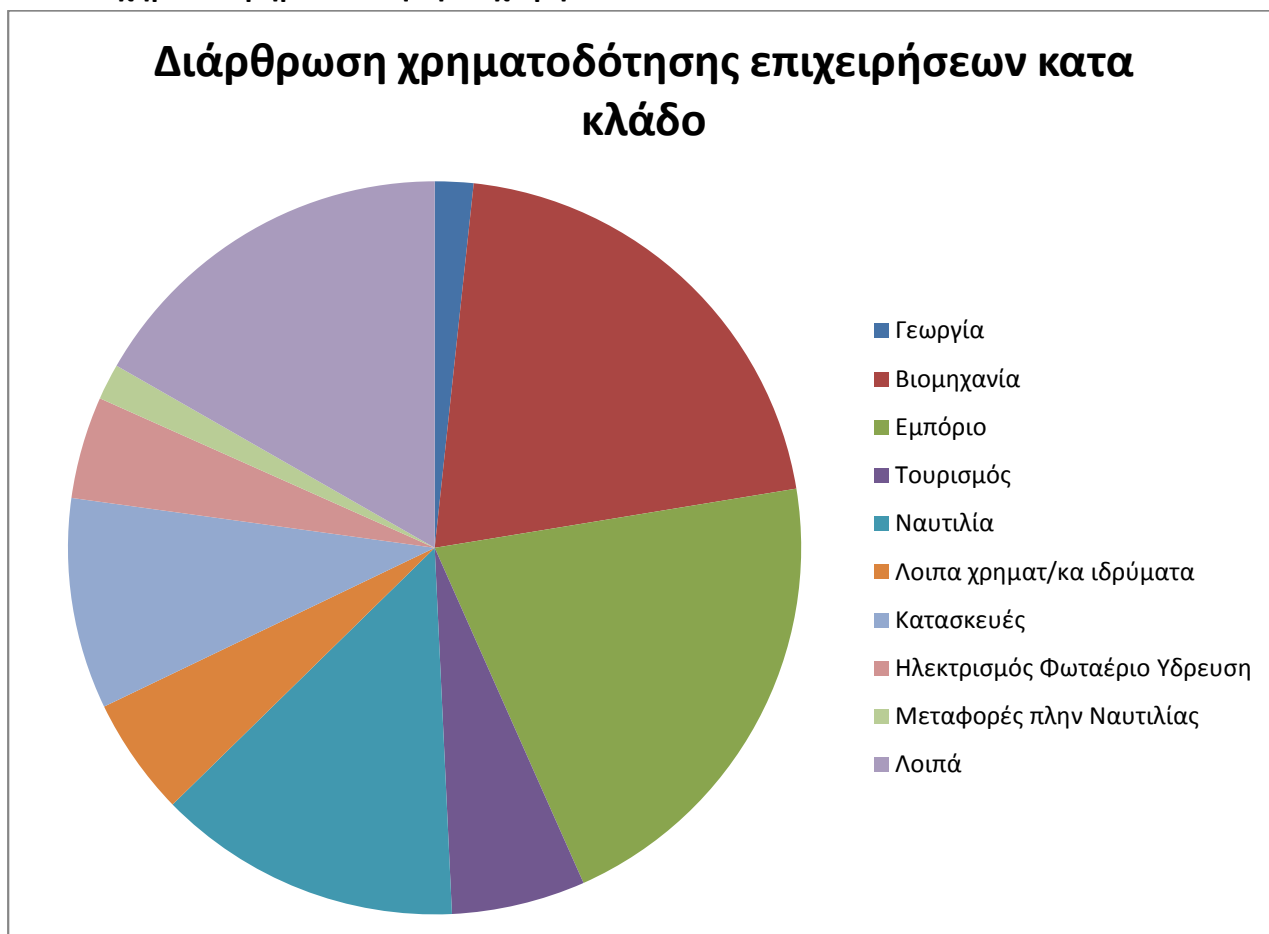
Η χρηματοδότηση προς τις επιχειρήσεις αυξήθηκε με πολύ υψηλούς ρυθμούς μετά την ένταξη της χώρας μας στην Ευρωζώνη και μέχρι το τέλος του 2008. Από 50,9 δισεκατομμύρια που ήταν το 2001, έφτασε σε 140,4 δις το 2010. Από εκεί και πέρα, η χρηματοδότηση προς τις επιχειρήσεις άρχισε να μειώνεται συνεχώς και το 2011 ήταν 137,3 δις.

Η καθαρή ροή της χρηματοδότησης προς τις επιχειρήσεις το 2011 ήταν 212 εκατομμύρια ευρώ και ο ετήσιος ρυθμός της πιστωτικής επέκτασης παρουσίασε μικρή αύξηση και διαμορφώθηκε σε 1,2%, έναντι 1,1% του προηγούμενου μήνα. Το 2011 ο ετήσιος ρυθμός χρηματοδότησης των επιχειρήσεων αυξήθηκε κατά 0,4% στον τουρισμό, κατά 6,9% στη ναυτιλία, κατά 1% στα λοιπά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, κατά 18,5% στον ηλεκτρισμό, φωταέριο και ύδρευση και κατά 5% σε όλες τις άλλες επιχειρήσεις. Αντίθετα, μειώθηκε στη γεωργία 1,7%, στη βιομηχανία 20,7%, στο εμπόριο 20,9%, στον τουρισμό 13,4%, στη ναυτιλία 5,9%, λοιπά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα 5,2%, κατασκευές ηλεκτρισμού 9,3%, φωταέριο 4,5%, ύδρευση 1,6% και ναυτιλία 16,7%.

Από εκεί και πέρα η κρίση επηρέασε τη χρηματοδότηση όλων των επιχειρήσεων και τα δάνεια προς όλους τους τομείς μειώθηκαν σημαντικά. Μία έρευνα που πραγματοποιήθηκε το 2009 από την IOBE σε συνεργασία με την Mckinsey and Company έδειξε ότι το 64% των επιχειρήσεων αντιμετωπίζουν προβλήματα χρηματοδότησης και ρευστότητας.

Μερικά ακόμα σημαντικά προβλήματα των επιχειρήσεων, είναι η άρνηση των τραπεζών να εγκρίνουν νέα δάνεια, το υψηλό κόστος δανεισμού και ο περιορισμός της ρευστότητας στο δανεισμό.

Σχήμα 3: Χρηματοδότηση επιχειρήσεων ανά κλάδο

3.8 Ο ορισμός του ΕΟΜΜΕΧ

Σύμφωνα με τον ΕΟΜΜΕΧ, που είναι ο Ελληνικός Οργανισμός Μικρό-Μεσαίων Επιχειρήσεων και Χειροτεχνίας, ως ΜΜΕ θεωρούνται οι επιχειρήσεις, οι οποίες απασχολούν μέχρι 100 άτομα σε προσωπικό. Αυτό συμβαίνει διότι, με βάση τον ορισμό της Ε.Ε. θα συμπεριλαμβανόταν όλες οι ελληνικές επιχειρήσεις, καθότι το 99% των επιχειρήσεων έχουν μέχρι 50 άτομα προσωπικό, μιας και οι περισσότερες είναι οικογενειακές, καθώς την κυριότητα και τη διαχείρισή τους, την αναλαμβάνει ο επιχειρηματίας.

Η Τράπεζα της Ελλάδος, τις επιχειρήσεις, που μέσα στην τριετία, το ανώτατο ύψος του μέσου κύκλου εργασιών δεν ξεπερνά τα 2.500.000 ευρώ, τις παρουσιάζει ως μεταποιητική ΜΜΕ. Οι θέσεις των μικρών επιχειρήσεων είναι πολύ σημαντική, καθώς απασχολούν μέχρι 10 άτομα εργατικό δυναμικό, αφού αποτελούν το 96,3% του συνόλου των επιχειρήσεων.

3.9 Πλεονεκτήματα και αδυναμίες

Τα ΜΜΕ έχουν πολλές αδυναμίες, αλλά και πλεονεκτήματα. Η χαμηλή παραγωγικότητα, είναι μία σημαντική αδυναμία των ΜΜΕ, η οποία θα πρέπει να βελτιωθεί μεταξύ άλλων, στη χρησιμοποίηση σύγχρονης τεχνολογίας, στην έλλειψη της οργανωμένης παραγωγής και στην ανεπαρκή εφαρμογή σύγχρονων μεθόδων διαχείρισης, διοίκησης και marketing. Άλλη μία αδυναμία είναι ότι, λόγω της έλλειψης επαρκών εγγυήσεων και τον οικογενειακό τους χαρακτήρα, υπάρχει δυσκολία των ΜΜΕ στην Ελλάδα αλλά και διεθνώς, να προβούν στο τραπεζικό σύστημα. Περιορισμένη πρόσβαση έχουν επίσης, και στις κεφαλαιαγορές. Αυτό έχει σαν αποτέλεσμα, οι ΜΜΕ να καταλήξουν στο δανεισμό και στις πιστώσεις των προμηθευτών. Περιορισμένος είναι ο αριθμός των ΜΜΕ που εφαρμόζει πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων (factoring), χρηματοδοτική μίσθωση (leasing), και το επιχειρηματικό κεφάλαιο υψηλού κινδύνου (venture capital), ως διαφορετικές λύσεις επιχειρηματικών κεφαλαίων. Επίσης, υστερούν των μεγάλων επιχειρήσεων στο marketing, στην ανάπτυξη εξαγωγικής δραστηριότητας, σε έρευνα και ανάπτυξη, στην αποτελεσματική χρήση εξωτερικών πηγών πληροφόρησης και στις συνεργασίες.

Ωστόσο, τα πλεονεκτήματα των ΜΜΕ, είναι και ο βασικότερος λόγος της ύπαρξής τους. Η προσαρμοστικότητα στις συνθήκες της αγοράς, η ευελιξία στην παραγωγή, η ταχύτητα στη λήψη αποφάσεων, η γρήγορη και εύκολη αφομοίωση της νέας τεχνολογίας και καινοτομίας, η ευκολότερη κάλυψη των αναγκών εξειδικευμένων αγορών, η συμβολή τους στην ανάπτυξη και οι προσωπικές πελατειακές σχέσεις και απασχόληση απομονωμένων περιοχών είναι μερικά από τα πλεονεκτήματα των ΜΜΕ. Η χρηματοοικονομική πορεία των ΜΜΕ αφορά φορείς όπως τράπεζες, προμηθευτές, εξαγορασμένες εταιρίες, ασφαλιστικές εταιρίες, επενδυτές και ακαδημαϊκά ιδρύματα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο

ΕΚΤΙΜΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΔΡΑΣΗΣ ΤΗΣ ΚΡΙΣΗΣ ΣΤΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

4.1 Οι επιπτώσεις της κρίσης μέσα σε 12 μήνες

Με βάση την έρευνα που πραγματοποίησε ο IOBE, με σκοπό να καταγράψει την ένταση και την έκταση των επιπτώσεων της κρίσης στις ελληνικές επιχειρήσεις, αλλά και τους τρόπους αντίδρασης σε αυτήν. Οι επιχειρήσεις προβαίνουν σε ποσοτικές εκτιμήσεις για την πορεία των βασικών μεγεθών τους. Οι 4 στις 5 αναμένουν υποχώρηση των μεγεθών τους, κυρίως σε όρους κερδών. Συγκεκριμένα, μία στις δύο επιχειρήσεις κρίνουν ότι η μείωση των πωλήσεων στην εγχώρια αγορά θα φθάσει μέχρι και 20% σε σχέση με τις πωλήσεις του προηγούμενου δωδεκάμηνου, ενώ ένα 14% ακόμα θεωρεί ότι η πτώση θα ξεπεράσει το 30%. Επίσης, αναμένεται να πληγούν και οι εξαγωγές, με το ποσοστό εκείνων που αναμένουν μείωση να ανέρχεται στο 78%, ενώ ένα 30% δηλώνει ότι η πτώση θα ξεπεράσει το 20%. Σχεδόν το 60% των επιχειρήσεων αναμένει υποχώρηση κερδών άνω του 10%.

Το έγκυρο δείγμα που συγκεντρώθηκε από την έρευνα, αναφέρεται σε ένα σύνολο 587 επιχειρήσεων, οι οποίες προέρχονται από όλους τους τομείς της οικονομίας και απασχολούν στο σύνολό τους πάνω από 90.000 εργαζόμενους. Συγκεκριμένα, το 38% προέρχεται από τη βιομηχανία, το 33% από τις υπηρεσίες, ενώ από το εμπόριο και τις κατασκευές το δείγμα είναι μικρότερο, δηλαδή, 19% και 10%. Το 43% είναι μικρομεσαίες επιχειρήσεις, ενώ ένα 34% είναι μεσαίου μεγέθους. Οι πολύ μεγάλες επιχειρήσεις αποτελούν το 12% και οι πολύ μικρές το 11% του δείγματος. Η συντριπτική πλειονότητα των επιχειρήσεων που συμμετείχε στην έρευνα, 77% κρίνει ότι, η μέχρι στιγμής επίδραση της κρίσης στη δραστηριότητά της ήταν αρνητική ή έντονα αρνητική, ενώ ένα 23% δηλώνει ανεπηρέαστη, τουλάχιστον, ακόμα.

Επομένως, οι προβλέψεις για το επόμενο διάστημα είναι δυσμενέστερες σε σχέση με τις μέχρι σήμερα εκτιμήσεις, καθώς οι περισσότερες επιχειρήσεις θεωρούν ότι, ακόμα οι επιπτώσεις από την κρίση δεν έχουν αποτυπωθεί στο πλήρες εύρος τους και αναμένουν περαιτέρω επιδείνωση των συνθηκών λειτουργίας στο επόμενο διάστημα.

Πίνακας 3 : Ποσοτική επίδραση της κρίσης στις επιχειρήσεις (%)

	Ποσοστό Μεταβολής	Πωλήσεις στο εσωτερικό	Εξαγωγές	Κέρδη	Επενδύσεις
	0-10%	15,3%	16,9%	12,8%	17,5%
	10-20%	2,9%	3,1%	2,3%	4,0%
Αύξηση	Πάνω από 30%	0,5% 0,5%	0,8% 1,6%	0,4% 0,2%	1,3% 1,1%
	0-10%	23,8%	26,3%	25,2%	27,8%
Μείωση	10-20%	25,6%	22,0%	20,5%	11,6%
	20-30%	17,5%	11,8%	15,6%	8,4%
	Πάνω από 30%	13,8%	17,6%	23,0%	28,3%

4.2 Τρόποι αντίδρασης επιχειρήσεων στην κρίση

Η συντριπτική πλειονότητα των επιχειρήσεων αναφέρει ως πιθανή αντίδραση στην κρίση την περικοπή στο κόστος λειτουργίας . ο περιορισμός του περιθωρίου κέρδους, είναι ο αμέσως πιο πιθανός τρόπος αντίδρασης, ενώ ακολουθεί η μείωση των τιμών. Ως λιγότερο πιθανός τρόπος αντίδρασης θεωρείται η μείωση της παραγωγής. Οι κυρίαρχες στρατηγικές είναι καταρχήν οι περικοπές στο κόστος λειτουργίας και κατά δεύτερον, στα περιθώρια κέρδους. Για παράδειγμα στα ξενοδοχεία – εστιατόρια, η πλειονότητα των επιχειρήσεων (>90%), δηλώνει ότι επιλέγει τη μείωση των τιμών και τον περιορισμό του περιθωρίου κέρδους, ενώ με μείωση παραγωγής/ δραστηριότητας φαίνεται να αντιδρούν περισσότερο, οι μεσαίου μεγέθους επιχειρήσεις και ο τομέας της βιομηχανίας και των κατασκευών. Ένας σημαντικός τρόπος αντίδρασης είναι κυρίως η στασιμότητα και οι συγκρατημένες αυξήσεις των τακτικών αποδοχών, αλλά και η μείωση του αριθμού απασχολούμενων, είτε με συμβάσεις αόριστου χρόνου, είτε με συμβάσεις ορισμένου χρόνου ή συμβάσεις έργου. Οι ειδικευμένοι εργαζόμενοι θα ισορροπήσουν τόσο στη στασιμότητα και τη συγκρατημένη αύξηση των αποδοχών, όσο και στη μείωση του αριθμού του αντίστοιχου προσωπικού. Αντίθετα, στους ανειδίκευτους θα προκύπτει η πρωτίστως, μείωση του αριθμού τους , σε όλους τους τομείς. Στα διευθυντικά στελέχη εφαρμόζεται κυρίως στασιμότητα και συγκρατημένες αυξήσεις των τακτικών αποδοχών. Είναι σαφές επομένως, ότι σε μεγάλο κίνδυνο βρίσκονται οι θέσεις ανειδίκευτης εργασίας σε όλους τους τομείς, αλλά κατά περίπτωση και ειδικευμένης.

4.3 Παράγοντες που επηρεάζουν τις προσπάθειες αντιμετώπισης της κρίσης στις επιχειρήσεις

Η επιχειρηματικότητα αποτελεί έναν πολύπλευρο κλάδο, ο οποίος επηρεάζεται από διάφορους τομείς όπως κοινωνικούς, πολιτιστικούς, περιβαλλοντικούς, δημογραφικούς και οικονομικούς. Πολλοί ερευνητές έχουν μελετήσει τους λόγους και τους τρόπους που μια επιχείρηση έχει επιτυχία. Οι παράγοντες που επηρεάζουν μια επιχείρηση μπορεί να είναι τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, η διαθεσιμότητα και το κόστος δανειακών κεφαλαίων, το θεσμικό πλαίσιο, καθώς και η οικονομική πολιτική. Ισχυρότερο πλήγμα από τα ΜΜΕ δέχονται οι εμπορικές επιχειρήσεις, ενώ η οικονομική πολιτική επηρεάζει λιγότερο αρνητικά τις υπηρεσίες, λόγω των απόψεων των ενδιάμεσων χρηματοπιστωτικών οργανισμών και των ασφαλιστικών εταιρειών. Επίσης, οι οικονομικοί παράγοντες επηρεάζουν σημαντικά την προώθηση και τη δημιουργία επιχειρήσεων και τελικά την επιχειρηματικότητα. Η οικονομική κατάσταση μιας χώρας είναι από τους σημαντικότερους παράγοντες. Επιπλέον, πολύ βασικοί παράγοντες είναι το ποσοστό φορολόγησης, το επίπεδο ζωής, το ποσοστό ανεργίας, τα επιτόκια δανεισμού και ο ρυθμός του πληθωρισμού. Τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα που διαθέτει ο επιχειρηματίας, αποτελεί ακόμα έναν παράγοντα, τον ψυχολογικό, καθώς, είναι σημαντικός ο τρόπος με τον οποίο διοικεί την επιχείρησή του.

Οι κοινωνιολογικοί παράγοντες επηρεάζουν εξίσου την επιχειρηματική δράση, καθώς αφορούν τους τρόπους με τους οποίους επιλέγουν οι άνθρωποι να ζήσουν μέσω των καταναλωτικών συνηθειών, τις προτιμήσεις και τις επιλογές τους. Επιπρόσθετα, οι περιβαλλοντικοί παράγοντες, καθώς το περιβάλλον είναι αυτό που θα ορίσει και θα διαμορφώσει τον αριθμό των επιχειρήσεων που θα εισέλθουν σε κάθε κλάδο, τον μετασχηματισμό των ήδη υπάρχουσών επιχειρήσεων ή ακόμα και τη λήξη μιας επιχειρηματικής δραστηριότητας. Οι δημογραφικοί παράγοντες που σχετίζονται με την προσωπικότητα και τα χαρακτηριστικά του κάθε ατόμου, όπως, φύλο, ηλικία, κοινωνική τάξη, μορφωτικό επίπεδο, επάγγελμα. Επίσης, η σύνδεση μεταξύ των μελών μια κοινωνίας, αποτελεί ακόμα έναν παράγοντα, τον πολιτισμικό. Αλλά και η πολιτική σταθερότητα είναι πολύ σημαντικός παράγοντας, καθώς προστατεύει το επιχειρηματικό σχέδιο με το νομικό σύστημα. Τέλος, οι μη οικονομικοί παράγοντες μπορούν να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο σε μια επιχειρηματική δραστηριότητα, καθώς οι προσδοκίες κέρδους και οι φραγμοί εισόδου είναι πολύ πιο σημαντικοί (Gaddom, S. 2007).

4.4 Οι βασικές κατηγορίες επιχειρήσεων

Η αξιολόγηση στις ελληνικές επιχειρήσεις από την κρίση έως και σήμερα και από την πρόβλεψη για την εξέλιξή της στο επόμενο διάστημα είναι σημαντική η εφαρμογή μιας ομαδοποίησης. Οι τέσσερις βασικές κατηγορίες επιχειρήσεων που προέκυψαν είναι :

✓ Ανθεκτικές

Οι ανθεκτικές επιχειρήσεις είναι εκείνες που θεωρούν ότι η επίδραση της κρίσης στη δραστηριότητά τους είναι ουδέτερη ή ακόμα και θετική. Είναι είτε μικρού, είτε πολύ μεγάλου μεγέθους επιχειρήσεις. Το 45% από αυτές προέρχεται από τη βιομηχανία και τις κατασκευές και το 35% από τις υπηρεσίες. Οι περισσότερες εκτιμούν ότι η χρηματοδότησή τους δεν έχει επηρεαστεί από την κρίση. Το 86% εκτιμά ότι τα κέρδη θα αυξηθούν, ενώ τρεις στις πέντε ότι θα αυξήσουν τις επενδύσεις τους.

✓ Αισιόδοξες

Οι επιχειρήσεις αυτές, στην αρχή εκτιμούσαν την κρίση ως αρνητική, το επόμενο 12μηνο προέβλεπαν ότι θα είχε ουδέτερη ή θετική επίδραση. Αν και δυσκολεύτηκαν την προηγούμενη περίοδο, το 55% εκτιμούν ότι οι πωλήσεις τους θα αυξηθούν, ενώ ταυτόχρονα επτά στις δέκα θα αυξήσουν τις εξαγωγές τους και τρεις στις τέσσερις θα αυξήσουν τα κέρδη τους. Η κατηγορία αυτή, περιλαμβάνει κατά κύριο λόγο μικρές επιχειρήσεις, ενώ η συμμετοχή εμπορικών επιχειρήσεων είναι περιορισμένη.

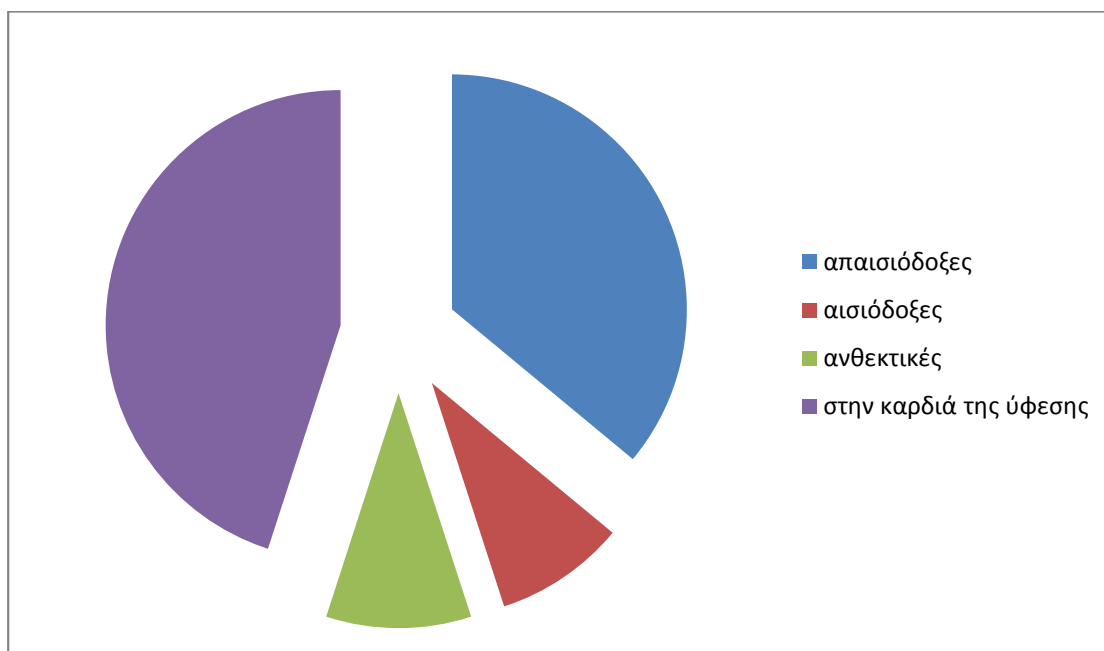
✓ Απαισιόδοξες

Οι απαισιόδοξες επιχειρήσεις είχαν παρουσιάσει σχετική ανθεκτικότητα στην κρίση, το επόμενο έτος αναμένουν ισχυρότερη αρνητική επίδραση και δυσχέρειες στη δραστηριότητά τους. Αποτελούνται κυρίως, από μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Το 40% των εμπορικών επιχειρήσεων εντάσσεται στην κατηγορία αυτή. Επίσης, τρεις στις πέντε εκτιμούν ότι το εξωτερικό περιβάλλον επηρεάζει αρνητικά ή και πολύ αρνητικά της προσπάθειά τους να αντιμετωπίσουν την κρίση, ενώ οι μισές εκτιμούν ότι η χρηματοδότησή τους έχει επηρεασθεί αρνητικά. Ωστόσο, μέσα σε ένα 12μηνο, το 80% εκτιμά ότι οι πωλήσεις και τα κέρδη τους θα σημειώσουν μείωση.

✓ Επιχειρήσεις που βρίσκονται στο επίκεντρο της ύφεσης

Είναι επιχειρήσεις που δηλώνουν ότι όχι μόνο έχουν επηρεαστεί σημαντικά από την κρίση, αλλά αναμένουν συνέχιση της αρνητικής επίδρασης στη δραστηριότητά τους στο επόμενο διάστημα. Το 80% από αυτές εκτιμά αρνητικές ή πολύ αρνητικές επιδράσεις από το εξωτερικό περιβάλλον. Επίσης, πιθανή αντίδραση στην κρίση δείχνει να είναι η περικοπή του κόστους λειτουργίας με μείωση προσωπικού και λιγότερο πιθανή η μείωση του περιθωρίου κέρδους

Σχήμα 4 : ομαδοποίηση επιχειρήσεων ανάλογα με τις επιπτώσεις της κρίσης

4.5 Η κρίση, οι επιχειρήσεις και το μέλλον αυτών

Η διεθνής οικονομική κρίση βρήκε την ελληνική οικονομία σε μια ιδιαίτερα δύσκολη περίοδο. Τα σοβαρά προβλήματα της παραγωγικής βάσης, τα υψηλά ελλείμματα του δημόσιου τομέα, το αρνητικό ισοζύγιο των συναλλαγών, η γραφειοκρατία του δημόσιου τομέα, επιβάρυναν την ελληνική οικονομία. Οι επιχειρήσεις μέσα σε ένα σύντομο χρονικό διάστημα βρέθηκαν αντιμέτωπες με ένα νέο αρνητικό περιβάλλον. Τα μεγαλύτερα προβλήματα που έχουν να αντιμετωπίσουν οι ελληνικές επιχειρήσεις με την κρίση είναι πολλά. Για παράδειγμα, κυρίαρχο πρόβλημα για όλες τις κατηγορίες επιχειρήσεων είναι η μείωση της ζήτησης προϊόντων και υπηρεσιών στην εγχώρια και διεθνή αγορά. Επίσης, η αύξηση των ακάλυπτων επιταγών, που προκαλεί πολλά προβλήματα στις επιχειρήσεις αλλά διαταράζει και την εμπιστοσύνη μεταξύ των σχέσεων τους. Ένα ακόμα πρόβλημα, είναι η αδυναμία των επιχειρήσεων να εξυπηρετούν τα

προγράμματά τους, λόγω προβλημάτων πρόσβασης σε χρηματοδοτήσεις μέσω του χρηματοπιστωτικού συστήματος.

Με βάση την έρευνα που διεξήγαγε η εταιρία δημοσκοπήσεων MARC για λογαριασμό του Ινστιτούτο Μικρών Επιχειρήσεων της ΓΣΕΒΕΕ (ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ) είχε ως βασικό στόχο να καταγράψει τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι μικρές επιχειρήσεις λόγω της οικονομικής κρίσης. Εστίασε σε δύο κατηγορίες, την κατάσταση της αγοράς και του επιχειρηματικού περιβάλλοντος. Όσον αφορά την πρώτη κατηγορία παρατηρείται ότι, αν και εννιά στις δέκα επιχειρήσεις διατήρησαν ή και μείωσαν τις τιμές των προϊόντων και των υπηρεσιών, ωστόσο η ζήτηση για αυτά έχει σημειώσει σημαντική κάμψη. Ως προς την δεύτερη κατηγορία, που αφορά την απασχόληση στις μικρές επιχειρήσεις και στις προοπτικές της, η κατάσταση φαίνεται να έχει επιδεινωθεί.

Σήμερα, οι επιχειρήσεις βιώνουν μια πρωτοφανή αβεβαιότητα λόγω της έλλειψης ζήτησης, ρευστότητας και εμπιστοσύνης. Το βασικό στοιχείο της αγοράς είναι η εμπιστοσύνη, που έχει αρχίσει να χάνεται, δεδομένου ότι τόσο οι ακάλυπτες επιταγές, όσο και η ασυνέπεια των πελατών των επιχειρήσεων στις υποχρεώσεις τους, δυσκολεύουν όλο και περισσότερο το περιβάλλον και τους όρους των συναλλαγών.

Όμως, αυτό που έχει σημασία είναι να γίνει κατανοητό πως επιβάλλεται να βρεθούν λύσεις για το μέλλον των επιχειρήσεων. Οι οποίες, θα αποτρέπουν την κατάρρευση των επιχειρήσεων και την μείωση των αποδοχών του εισοδήματος των εργαζομένων και θα έχουν ως στόχο την επιβίωση των επιχειρήσεων. Σημαντικό ρόλο για το μέλλον των επιχειρήσεων είναι να διατηρήσουν πλεονεκτήματα χαμηλού κόστους. Να προσφέρουν προϊόντα σε πιο προσιτές τιμές. Να αξιοποιήσουν τις τεχνολογίες, να εισάγουν καινοτομίες. Σημαντικό ρόλο θα διαδραματίσουν η πείρα και η ικανότητα των διοικήσεων τους να αντιληφθούν την κρίση. Πάντως, οι ελληνικές επιχειρήσεις έχουν δείξει σημαντική αντοχή στην κρίση.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο

ΤΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΧΑΛΚΙΔΕΩΝ

5.1 Γενικά χαρακτηριστικά του Δήμου Χαλκιδέων

Εισαγωγή

Η πόλη της ιερής πηγής Αρέθουσας, η Χαλκίδα, χτισμένη πάνω στο στενό του Ευρίπου οφείλει την ετυμολογική ρίζα της ονομασίας της στο ουσιαστικό Χαλκός και στα εργαστήρια επεξεργασίας του μετάλλου που υπήρξαν εκεί.

Η αρχαιότερη γραπτή μαρτυρία για την Χαλκίδα παραδίδεται στα Ομηρικά Έπη και συγκεκριμένα στο νέων κατάλογο της Ιλιάδας (Β', 536-541). Ο Ελεφήνωρ, βασιλιάς των Χαλκιδέων, αρχηγός των Αβάντων από την Εύβοια, σύμφωνα με το Έπος τίθεται επικεφαλής των σαράντα πλοίων, που οι άρχοντες του νησιού συνεισφέρουν στον στόλο των Αχαιών, που εκστρατεύει στην Τροία.

Ο πρωτοελλαδικός οικισμός της Μάνικας (3000-1900 π.Χ.) ταυτίζεται με την προϊστορική Χαλκίδα.

Τη Μυκηναϊκή περίοδο ο οχυρός οικισμός της Γλύφας στη Βοιωτική ακτή, ο θολωτός τάφος στο Πεί, και οι θαλαμοειδείς ταφές με σπουδαία κτερίσματα, μας αποδεικνύουν την σημαντική ανάπτυξη της περιοχής.

Στους Γεωμετρικούς χρόνους (γύρω στο 900 π.Χ.) τοποθετείται η δημιουργία του οικισμού στο Βαθροβούνι (ταυτίζεται με τον Κάνηθο, την ακρόπολη των ιστορικών

χρόνων), νοτιοανατολικά της σημερινής πόλης. Η πόλις διοικείται αριστοκρατικά από τους φεουδάρχες Ιπποβότες.

Συμμετέχει στον αποικισμό της Δύσης ιδρύοντας το Ρήγιο και τη Νάξο στην Κάτω Ιταλία, την Όλυνθο, την Τορώνη και τη Μηκύβερνα στο Βόρειο Αιγαίο.

Η σημαντική στρατηγική της θέση θα τη βάλει στο στόχαστρο των Αθηναίων ήδη από τα τέλη του 6ου αιώνα π.Χ.. Συμμετέχει στην Β' Αθηναϊκή Συμμαχία, αποστατώντας το 446 π.Χ., και ο ίδιος ο Περικλής επικεφαλής του Αθηναϊκού Στόλου την επαναφέρει στην τάξη, εγκαθιστώντας 2.000 Αθηναίους κληρούχους στα εδάφη της. Το 410 π.Χ. αποστατεί για άλλη μια φορά, οχυρώνοντας το στενό του Ευρίπου και αποκτά την ανεξαρτησία της. Το 334 π.Χ. τελεί υπό Μακεδονική πολιτική επιρροή, ενώ στα μισά του 3ου π.Χ. αιώνα δείχνει μια ισχυρή οικονομικά πόλη με Γυμνάσιο, Θέατρα, δύο λιμάνια και Αγορά γεμάτη καλλιτεχνήματα.

Την περίοδο της ρωμαϊοκρατίας είναι το μεγάλο εμπορικό κέντρο του νησιού, αν και σταδιακά αρχίζει να χάνει την παλιά της αίγλη.

Η Βυζαντινή Χαλκίδα οχυρώνεται με τείχη και τάφρο, ενώ το 1082 ο Αλέξιος Α' ο Κομνηνός επιτρέπει στους Ενετούς να την χρησιμοποιούν σαν εμπορική σκάλα. Την ίδια περίοδο αρχίζει και η ακμή της Giudecca, της εβραϊκής κοινότητας. Το 1204 την καταλαμβάνουν οι Φράγκοι και από το 1216 περνά στον έλεγχο των Ενετών.

Το 1461 μπροστά στον τουρκικό κίνδυνο η Χαλκίδα, το ενετικό Negroponte, ετοιμάζεται με ενίσχυση της οχύρωσης της να αντιμετωπίσει τους εισβολείς. Στις 12 Ιουλίου του 1470 την καταλαμβάνει ο Μωάμεθ ο Β' και ο τελευταίος Βάιλος, θα μαρτυρήσει, εκτελούμενος δια πριονισμού μπροστά στην έδρα του Λατίνου Πατριάρχη.

Το οθωμανικό Εγριμπόζ διατηρεί την εμπορική αίγλη του Μεσαίωνα. Το 1688 ο Μοροζίνι και Γουλιέλμος Κάινξμαρκ αποτυγχάνουν να την καταλάβουν από τους Τούρκους.

Κατά την Ελληνική Επανάσταση, η Χαλκίδα, αποτελούσε με τα δύο φρούριά της (της Χαλκίδας και του Καραμπαμπα) απόρθητη πόλη.

Τελικά, στα τέλη Μαΐου και στις αρχές Ιουνίου του 1821, η πόλη πολιορκήθηκε από τους Έλληνες χωρίς επιτυχία και τον Ιούλιο ο Ομέρ Βρυώνης κατ' έφθασε στην περιοχή, κατά την πορεία του προς τα Βρυσάκια, όμως αποκρούστηκε και ηττήθηκε, από τους Έλληνες που είχαν προλάβει να οργανώσουν στρατόπεδο, με επικεφαλής τον Αγγελή Γοβγίνα.

Στη μάχη αυτή διακρίθηκε ο Ν. Κριεζώτης. Μετά τον θάνατο του Αγγελή Γοβγιού, στην ενέδρα στα Δυό Βουνά, αρχηγός στην Εύβοια γίνεται ο Ν. Κριεζώτης.

Η επανάσταση συνεχίστηκε με αμφίρροπα αποτελέσματα. Μεγάλη ρίσκο για την πόλη, ήταν οι εμφύλιες διαμάχες ανάμεσα στον Κριεζώτη και τον Διαμαντή Νικολάου, οπλαρχηγό του Ολύμπου, για την αρχηγία στο νησί. Μετά από νίκες εναντίον του Ομέρ Μπέη στο Διακοφτί και στο Βατίτσι, ο Κριεζώτης πολιορκήσε την Κάρυστο. Όμως η άφιξη του τουρκικού στόλου διέλυσε το ελληνικό στρατόπεδο με αποτέλεσμα ο άμαχος πληθυσμός να καταδιωχτεί και να σφαχτεί.

Ο Κριεζώτης αναγκάστηκε τότε να αποσυρθεί στη Σκόπελο.

Τον Νοέμβριο του 1823 πραγματοποιήθηκε νέα πολιορκία της Χαλκίδας από τον Οδυσσέα Ανδρούτσο, με τη βοήθεια Ψαριανών πλοίων, τότε περιορίζει τους Τούρκους στο φρούριο αλλά χωρίς αποτέλεσμα, όπως επίσης και η περισσότερο οργανωμένη επιχείρηση για την απελευθέρωσή της τους πρώτους μήνες του 1823. Έτσι η Χαλκίδα αλλά και όλη η Εύβοια παρέμεινε στα χέρια των Τούρκων ακόμη και μετά την άφιξη του Καποδίστρια και μόνο μετά από συνθήκη στις 25-3-1833 παρεδόθη στην Ελλάδα.

Στις 20-3-1833 μετά την αναχώρηση του Ομέρ πασά από την Χαλκίδα για να μην παραστεί στην παράδοση, τον αντικαθιστά ο χατζή Ισμαήλ μπέης.

Στις 7 Απριλίου 1833 ο εκπρόσωπος της Πύλης παραδίδει τη Χαλκίδα στον εκπρόσωπο της Ελλάδας Ιάκωβο Νερουλό Ρίζο.

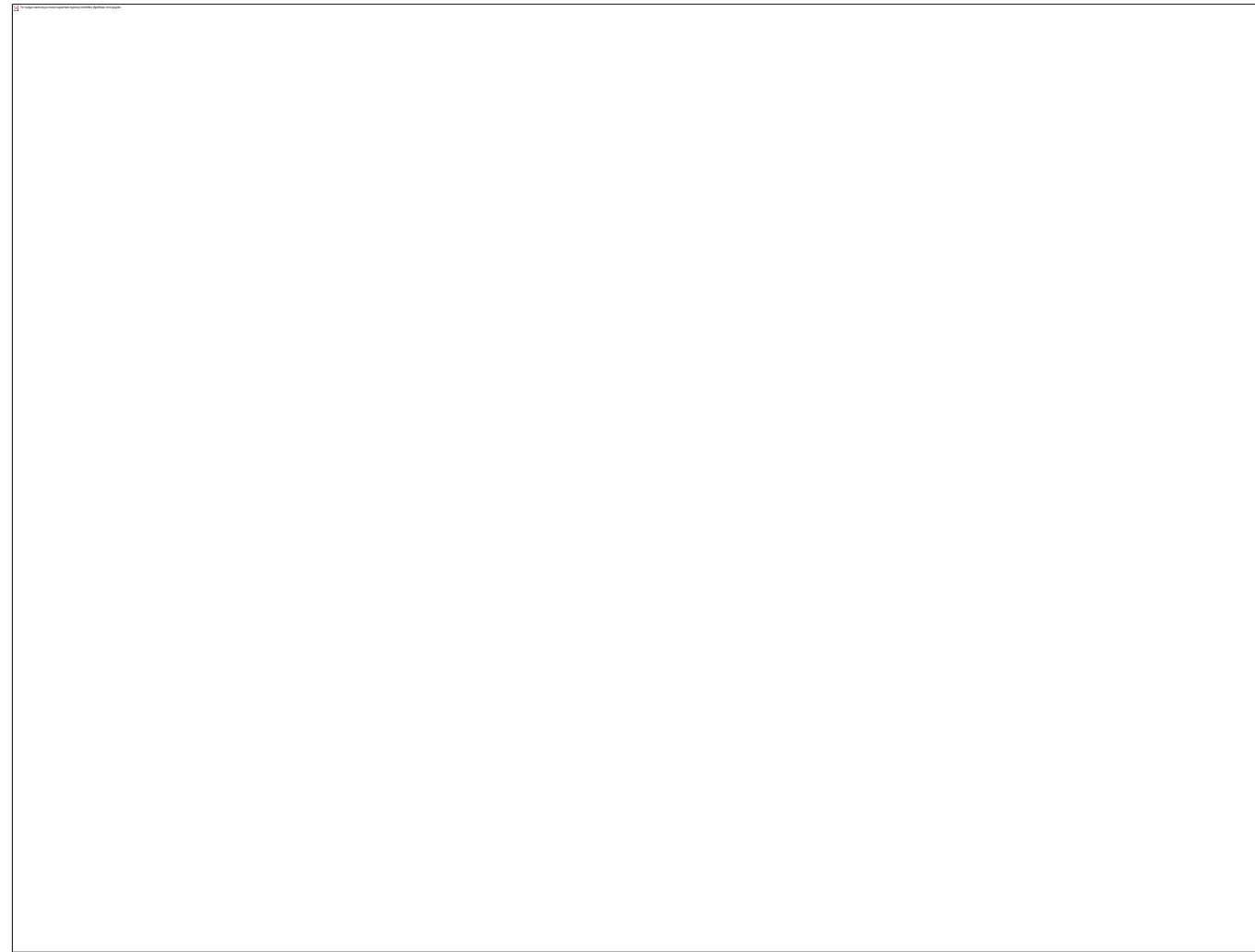
Παρών κατά την παράδοση και ο Άγγλος Ναύαρχος κυβερνήτης του δρόμωνα που μετέφερε τους δύο άνδρες επισήμους στην Χαλκίδα ,οργισθείς μάλιστα για την ολιγόλεπτη καθυστέρηση του Χατζή Ισμαήλ Μπέη, ο οποίος προσέφερε τελικά τα κλειδιά του φρουρίου επί αργυρού δίσκου.

Τις τύχες του ελληνικού κράτους ακολούθησε η Εύβοια, μετά την απελευθέρωση από τους Τούρκους. Αναγνωρίστηκε ως ιδιαίτερη Νομαρχία με πρώτο Νομάρχη της τον Γ. Αινιάν , ο οποίος ίδρυσε αμέσως στη Χαλκίδα αλληλοδιδασκτικό σχολείο και τυπογραφείο .Έπειτα, κυκλοφόρησε στη Χαλκίδα η πρώτη εφημερίδα της Εύβοιας με τον τίτλο 'ΕΛΛΗΝ' .

Αρκετά χρόνια μετά την απελευθέρωση, η Χαλκίδα εξακολουθούσε να διατηρεί τον ανατολίτικο χαρακτήρα της περιόδου της Τουρκοκρατίας. Το 1885 όμως, όταν ήταν πρωθυπουργός ο Χ. Τρικούπης και Δήμαρχος ο Ηρ. Γαζέπης, άρχισε η κατεδάφιση του τείχους της Χαλκίδας και η κάλυψη της τάφρου με το υλικό της κατεδάφισης.

Έτσι, το αποτέλεσμα ήταν η Χαλκίδα να αρνηθεί μια μακρόχρονη και σημαντική περίοδο της ιστορίας της και να χάσει τη δυνατότητα να παραμείνει μια από τις πιο γραφικές πόλεις της σύγχρονης Ελλάδας .

Μετά την απελευθέρωση της χώρας, άρχισε να αναπτύσσεται με ταχείς ρυθμούς και το 1835 ήταν ένα από τα λιμάνια με την μεγαλύτερη κίνηση και με ναυπηγείο μικρών σκαφών. Το 1856 στο νηολόγιό της είχαν εγγραφεί 25 πλοία και ο πληθυσμός της από 10.000 το 1853 αυξήθηκε στις 15.500 το 1889.

Ο συνταγματάρχης Πεζικού Χαλκίδας ήταν ο λόγος, που η Εύβοια διακρίθηκε στους Βαλκανικούς πολέμους. Πολύ γνωστός είναι ο θρίαμβος του Ευβοέα ταγματάρχη Βελισσαρίου στη μάχη στο Μπιζάνι. Έπειτα, η Μεραρχία Χαλκίδας αποβιβάστηκε στην απελευθερωμένη Σμύρνη, για να πάρει μέρος στη Μικρασιατική εκστρατεία. Μετά τη Μικρασιατική καταστροφή του 1922 παρουσιάστηκαν στη Χαλκίδα πρόσφυγες από την ελληνική Ανατολή. Οι περισσότεροι εγκαταστάθηκαν μόνιμα στη Νέα Αρτάκη και τη Νέα Λάμψακο και σε προσφυγικούς συνοικισμούς στη Χαλκίδα και στην Αμάρυνθο.

(πηγή: *goevia.com*, *arxaiologia.gr*, φωτογραφία John Linton Myres, αρχείο University of Oxford, *mixanitouxronou*)

Ιστορία

Η ευβοϊκή πρωτεύουσα είναι κτισμένη σχεδόν αμφιθεατρικά στις δύο ακτές του Ευρίπου (ευβοϊκή και στερεοελλαδίτικη). Σύμφωνα με τον μύθο το όνομα Χαλκίδα δόθηκε στην πόλη προς τιμήν της ομώνυμης θυγατέρας του Ασωπού και της Μεθώνης. Σύμφωνα με μια άλλη εκδοχή, η ονομασία σχετίζεται με τους προϊστορικούς Χαλκιδέους, που κατοικούσαν στη μικρή χερσόνησο της Μάνικας, βορειοδυτικά της πόλης. Εκεί κατά την περίοδο της πρώιμης χαλκοκρατίας, ήκμασε ένα μοναδικό σε έκταση οικιστικό κέντρο, για τα δεδομένα του ελληνικού χώρου. Η εξειδίκευση των κατοίκων της Μάνικας στη μεταλλουργία και στο εμπόριο του χαλκού συνετέλεσε στο να πάρει η πόλη το όνομα «Χαλκίς» ήδη από την 3η χιλιετία π.Χ..

Η Χαλκίδα άνθισε πολιτιστικά κατά τους Μυκηναϊκούς χρόνους. Ο Όμηρος αναφέρεται στους Άβαντες και στα χαλκιδαιϊκά βασιλικά γένη. Ο βασιλιάς της πόλης Ελεφήνορας, γιός του Χαλκώδοντα, οδήγησε τους Ευβοείς στην Τρωική εκστρατεία βρίσκοντας το θάνατο στις όχθες του Σκαμάνδρου. Στα τέλη του 9ου π.Χ. μετά το θάνατο του βασιλιά Αμφιδάμαντα η εξουσία πέρασε στα χέρια της τάξης των Ιπποβοτών, ευγενών, που είχαν σαν κύρια απασχόλησή τους την εκτροφή αλόγων. Οι Χαλκιδείς, από τις αρχές του 8ου αιώνα, συνεργαζόμενοι με άλλες Ευβοϊκές πόλεις άρχισαν να ιδρύουν την μία μετά την άλλη τις περίφημες αποικίες (βλέπε εισαγωγή) διαδίδοντας στον τότε γνωστό κόσμο τον πολιτισμό τους.

Στα τέλη του 8ου αιώνα, ξέσπασε ο πολυετής Ληλάντιος Πόλεμος μεταξύ Χαλκίδας και Ερέτριας.

Στα τέλη του 6ου αιώνα π.Χ. η Χαλκίδα έκοψε το πρώτο της νόμισμα, τον χαλκιδαιϊκό στατήρα. Την περίοδο αυτή οι Χαλκιδείς συμμάχησαν με τους Βοιωτούς και τους Λακεδαιμόνιους εναντίον των Αθηναίων. Η επικράτηση των Αθηναίων σε αυτή τη διαμάχη είχε σαν αποτέλεσμα την αποδυνάμωση της Χαλκίδας. Η Χαλκίδα συμμετείχε ενεργά στους περσικούς πολέμους, λαμβάνοντας μέρος τόσο στις ναυμαχίες της Σαλαμίνας και του Αρτεμισίου (480 π.Χ.), όσο και στη μάχη των Πλαταιών (479 π.Χ.).

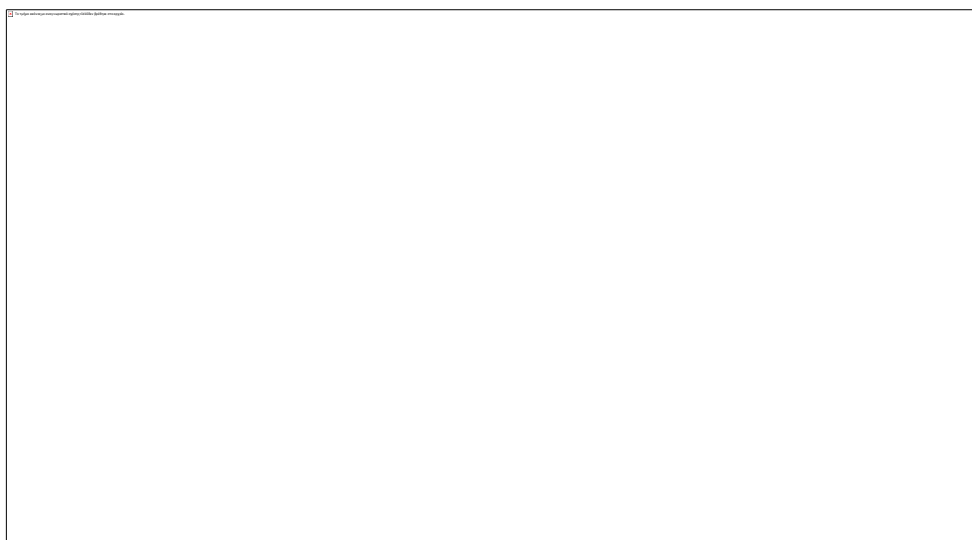
Κατά τη διάρκεια των αιώνων που ακολούθησαν η ιστορική πορεία της Χαλκίδας ταυτίζεται με αυτή της υπόλοιπης Ελλάδας. Από την εποχή δηλαδή της ακμής των Μακεδόνων μέχρι την Ρωμαιοκρατία και αργότερα το Βυζάντιο. Γύρω στο 10ο αιώνα μ.Χ., η Χαλκίδα είναι περισσότερο γνωστή με τις ονομασίες «Εύβοια» και «Εύριπος». Ακολουθεί η Ενετοκρατία κατά τη διάρκεια της οποίας η Χαλκίδα έγινε η έδρα του Λατίνου Πατριάρχη της Κωνσταντινούπολης (1260).

Τον Ιούνιο του 1470 η Χαλκίδα πολιορκήθηκε από τους Οθωμανούς με επικεφαλής τον Μωάμεθ τον Β΄ τον Πορθητή. Μετά από σκληρή αντίσταση η πόλη καταλήφθηκε και υπέστη τη μεγαλύτερη σφαγή της ιστορίας της. Ο Ενετός Βάϊλος (διοικητής) Πάολο Ερίντζο μετά από σκληρά βασανιστήρια θανατώθηκε με πριονισμό.

Κατά την οθωμανική περίοδο η Χαλκίδα (Εγριμπόζ) διατήρησε τα πρωτεία της στην Εύβοια. Το Πασαλίκι του Ευρίπου είχε σαν έδρα του την πόλη που αποτελούσε παράλληλα σημαντικό ναύσταθμο των Οθωμανών.

Ευρύτερη περιοχή

Από τη βόρεια πλευρά του Δήμου Χαλκιδέων βρίσκεται η Δημοτική Ενότητα Νέας Αρτάκης. Το όνομα στην πόλη έδωσαν το 1924 οι ξεριζωμένοι Έλληνες από την Αρτάκη της Κυζίκου (αποικία των Μιλησίων), που έφτασαν στην Εύβοια ως πρόσφυγες. Πριν από το 1924 η περιοχή του σημερινού Δήμου ονομαζόταν Βατώντας.

Σε περιοχή της Νέας Αρτάκης έχουν βρεθεί ίχνη ανθρώπινης παρουσίας στον Ελλαδικό χώρο. Η περιοχή του Βατώντα έμεινε στην ιστορία από τις μάχες που έδωσε εδώ το 1278 ο ιππότης Λικάριος (βλέπε «Κάστρο Φύλλων») προσπαθώντας, για λογαριασμό του τότε Βυζαντινού αυτοκράτορα, να ανακαταλάβει την Χαλκίδα από τους Ενετούς.

Κατευθυνόμενοι από την Αρτάκη προς την Χαλκίδα, περνάμε δίπλα στη μικρή χερσόνησο της Μάνικας, από την οποία, σύμφωνα με τους ερευνητές, άρχισε η δημιουργία της Χαλκίδας το 3.000 π.Χ. περίπου.

Στη νότια πλευρά της Χαλκίδας βρίσκεται η **Δημοτική Ενότητα Ληλαντίων**, αποτελούμενη από τις κοινότητες Βασιλικού, Νέας Λαμψάκου, Αγίου Νικολάου, Αφρατίου, Φύλλων και Μύτικα, καθώς και η παραλία Λευκαντί, με την αρχαιολογική περιοχή της Ξηρόπολης.

Στον χώρο αυτό έχουν έλθει στο φως σημαντικότερα ευρήματα, που χρονολογούνται πριν από το 1100 π.Χ. Πολλοί από τους ερευνητές ταυτίζουν την περιοχή με έναν από τους αφανισθέντες οικισμούς της αρχαίας Χαλκίδας, όπως για παράδειγμα με την Οιχαλία (Θέμελης). Στο Λευκαντί υπήρχε ακόμα χυτήριο χαλκού από το 1000 π.Χ., όπως δείχνουν οι πήλινες και λίθινες πλάκες που βρέθηκαν κατά τις ανασκαφές. Κατά τη μυθολογία από το Λευκαντί πέρασε ο θεός Απόλλωνας προτού επιλέξει ως τόπο λατρείας του τους Δελφούς (Πίνδαρος).

Το Βασιλικό καθώς και οι γύρω οικισμοί (Φύλλα, Μύτικας, Άγιος Νικόλαος, Αφράτι κ.α.) έχουν σημαντική παρουσία κυρίως κατά τους Βυζαντινούς Χρόνους και την Ενετοκρατία. Το Βασιλικό πήρε το όνομά του από το φυτό Βασιλικός ή πιθανότερα από τον παρακείμενο ποταμό Λήλαντα, ο οποίος ονομαζόταν και Βασιλικός ποταμός. Εδώ για πολλούς ερευνητές τοποθετείται το αρχαίο Αιθίοπιο, το οποίο αναφέρεται από τον Στέφανο Βυζάντιο. Μέσα στην πόλη του Βασιλικού διατηρείται σε πολύ καλή κατάσταση ένας από τους ογκωδέστερους Ενετικούς πύργους της Εύβοιας, γνωστός ως Πύργος του Βασιλικού ο οποίος αναπαλαιώθηκε από την 23η Ε.Β.Α.

Δύο χιλιόμετρα ανατολικά, στην περιοχή του Μύτικα, πάνω σε αντικριστούς λόφους θαυμάζουμε επίσης τους καλοδιατηρημένους Δίδυμους Ενετικούς Πύργους ε. Στην ίδια περιοχή, πάνω σ' έναν ψηλό λόφο, δεσπόζει το θρυλικό Κάστρο των Φύλλων το οποίο ελέγχει ολόκληρη την πεδιάδα της Χαλκίδας και του Ληλαντίου. Αυτό το κάστρο υπήρξε το βασικό ορμητήριο του θρυλικού ιππότη Λικάριου κατά την δεκαετία της κυριαρχίας του στην Εύβοια (1275 –1285).

Τα Φύλλα είναι ο τόπος καταγωγής του Πρωταγωνιστή της επανάστασης του 1821 ναυάρχου Ανδρέα Μιαούλη. Ήταν γιος του Δημήτρη Βώκου, ιδιοκτήτη του σπιτιού που σήμερα βρίσκεται δίπλα στο ναό των Εισοδίων της Θεοτόκου στο συνοικισμό Βωκέικα.

Στην περιοχή των Φύλλων βρίσκεται και η Ιερά Μονή Αγίου Γεωργίου Αρμά. Η μονή βρίσκεται 20 χιλιόμετρα περίπου ανατολικά της Χαλκίδας, χτισμένη στις δυτικές υπώρειες του Ερετριακού Ολύμπου. Τα αρχικά «ΑΡΜΑ» υποδηλώνουν το έτος ίδρυσης της μονής (1141 ή κατ' άλλους το 1637). Εντοιχισμένα στο περιτοιχισμό της μονής, στο ναό αλλά και σκόρπια στον περίβολο βρίσκονται γλυπτά μέλη διαφόρων εποχών. Το καθολικό της μονής είναι ένα πολύ μεγάλης αξίας αρχαιολογικό μνημείο.

Στη βοιωτική πλευρά του Δήμου Χαλκιδέων βρίσκεται η **Δημοτική Ενότητα Αυλίδας**, το αρχαίο ορμητήριο του Ελληνικού στόλου ενάντια στην Τροία, όπου διαδραματίστηκαν τα γεγονότα περίφημης αρχαίας τραγωδίας «Ιφιγένεια εν Αυλίδι». Σύμφωνα με την παράδοση η Αυλίδα πήρε το όνομά της από την μία εκ των τριών θυγατέρων του Ωγύγου. Ο Όμηρος αναφέρει την Αυλίδα σαν «πετρήεσσα» ενώ ο Στράβων στα «Βοιωτικά» του την ονομάζει «πετρώδες χωρίον».

Στην περιοχή της σημερινής Αυλίδας βρίσκεται και ο αρχαιολογικός χώρος του Ναού της Αυλιδείας Αρτέμιδας e. Πρόκειται για τα απομεινάρια ενός λαμπρού αρχαίου ιερού, που ήλθαν στο φως κατά τις ανασκαφές, που έγιναν από το 1956-1961. Στην θέση αυτή αποκαλύφθηκαν αρκετά αγάλματα (μεταξύ των οποίων της Αρτέμιδος, της Εκάτης κ.α.), επιγραφές, κιονόκρανα, οξυπύθμενοι αμφορείς, ειδώλια, όστρακα, νομίσματα κ.α. Τα ευρήματα αυτά βρίσκονται σήμερα στο Αρχαιολογικό Μουσείο της Θήβας. Ο ναός της Αυλιδείας Αρτέμιδας έχει χαρακτηριστεί ως μνημείο παγκόσμιας κληρονομιάς.

Αρχαιολογικά ευρήματα επίσης έχουν ταυτίσει τη θέση της σημερινής Ριτσώνας με την αρχαία Μυκαλλησσό μία από τις σημαντικότερες Βοιωτικές πόλεις της αρχαιότητας, που καταστράφηκε το 413 π.Χ. από 1300 Θράκες μισθοφόρους των Αθηναίων. Στη Δημοτική Ενότητα Αυλίδας περιλαμβάνονται οι κοινότητες Φάρου, Βαθέος, Παραλίας Αυλίδας και Καλοχωρίου – Παντειχίου.

Η γειτονική της Αυλίδας και της Χαλκίδας περιοχή της **Ανθηδόνας** παρουσιάζει επίσης εντονότατο ιστορικό ενδιαφέρον. Διάσπαρτα λείψανα αρχαίων κτισμάτων και αποβάθρας μαρτυρούν το αρχαίο παρελθόν της περιοχής. Κοντά στον οικισμό Κρόνια εντοπίζεται από τους ερευνητές ο Τύμβος του Σαλγανέα . Πρόκειται για έναν χωματόλοφο που εικάζεται πως είναι ο τύμβος του πλοηγού Σαλγανέα δημιουργήθηκε δε από τον Ξέρξη προς τιμήν του. Κατά τον Στέφανο Βυζάντιο ο σημερινός οικισμός της Δροσιάς ταυτίζεται με την αρχαία πόλη Χαλία. Στο Κτυπονήσι (ή Εγγλεζονήσι) σώζονται λείψανα κτιρίων του 6ου και 7ου αιώνα, καθώς και δεξαμενές νερού. Στη Δημοτική Ενότητα Ανθηδόνας περιλαμβάνονται η Κοινότητες Δροσιάς και Λουκισίων. Στα Λουκίσια αξίζει να δει κανείς τον βυζαντινό ναό του Αγίου Γεωργίου του Τροπαιοφόρου. Το εκκλησάκι ανήκει σε σπάνιο αρχιτεκτονικό τύπο μονόχωρου ναΐσκου τετράκογχου με τρούλο. Χρονολογείται στο δεύτερο μισό του 11ου αιώνα.

Ο σύγχρονος Δήμος

Μεταξύ των πιο σημαντικών ελληνικών περιοχών από τουριστικής απόψεως θεωρείται ο σύγχρονος Δήμος Χαλκιδέων. Εκτός των προαναφερθέντων πολλαπλών τουριστικών ενδιαφερόντων οι περιοχές του σημερινού Δήμου, αποτελούν κυριολεκτικά πηγές διασκέδασης και απόλαυσης για τους Έλληνες και ξένους επισκέπτες που αποχωρούν πάντοτε από τη Χαλκίδα με την υπόσχεση να επιστρέψουν σύντομα.

Ο Δήμος με πληθυσμό που ξεπερνά πλέον τους 100.000 μόνιμους κατοίκους, δηλαδή το μισό πληθυσμό της Εύβοιας, κατατάσσεται στους μεγαλύτερους Δήμους της Χώρας και μάλιστα με συνεκτικά μητροπολιτικά χαρακτηριστικά οργάνωσης μεταξύ της πόλης της Χαλκίδας και των Δημοτικών Ενοτήτων Ληλαντίων,

Ανθηδόνας, Αυλίδος και Ν. Αρτάκης. Πρόκειται για τον μεγαλύτερο αστικό πόλο στην ευρύτερη περιοχή Β.Α. Αττικής και Στερεάς Ελλάδας.

Ο νέος Δήμος παρουσιάζει εξαιρετικές δυνατότητες ανάπτυξης και στους τρεις τομείς της οικονομίας, γεγονός που επιτρέπει την συμπληρωματικότητα παραγωγικών δραστηριοτήτων και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος διαμορφώνοντας ένα ολοκληρωμένο αστικό – παραγωγικό κέντρο εθνικής σημασίας. Η Χαλκίδα χαρακτηρίζεται από έντονο δυϊσμό προσανατολισμού αφού ανήκει στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας με εντονότερες ταυτόχρονα λειτουργικές εξαρτήσεις από και προς την ευρύτερη Αθήνα.

Περιήγηση

Από το Κάστρο Καράμπαμπα στην Αγία Παρασκευή

Ο τυχερός επισκέπτης της σύγχρονης Χαλκίδας μπορεί με εύκολο τρόπο να περιηγηθεί στους δρόμους της ευβοϊκής ιστορίας, απολαμβάνοντας ταυτόχρονα τη φυσική μαγεία των τοπίων και των εικόνων, που προσφέρει η πόλη.

Αρχίζοντας το οδοιπορικό της ιστορικής μας αναζήτησης ξεκινάμε από τη βοιωτική πλευρά του Δήμου Χαλκιδέων και συγκεκριμένα από το Κάστρο του Καράμπαμπα (ονομασία Οθωμανού στρατηγού που θάφτηκε εκεί). Το κάστρο του Καράμπαμπα σχεδιάστηκε από τον Εξωμότη Ενετό Γερόλυμο Γκαλότο για λογαριασμό των Οθωμανών λίγο πριν την έναρξη της πολιορκίας της Πόλης από τους Ενετούς, το 1688.

Το κάστρο διαθέτει τέσσερις προμαχώνες. Ο καθένας από αυτούς είναι εξοπλισμένος με επικλινείς ράμπες για τη μεταφορά των πυροβόλων, που στήνονταν πάνω τους κατά τη διάρκεια της πολιορκίας. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει αυτός στα δυτικά, καθώς στο εσωτερικό διαμορφώνεται μία κινστέρνα. Μέσα στην περίμετρο των τειχών βρίσκεται η εκκλησία του Προφήτη Ηλία χτισμένη το 1895.

Σήμερα στον Δυτικό προμαχώνα φιλοξενείται μία πολύ ενδιαφέρουσα Αρχαιολογική Έκθεση. Η έκθεση περιλαμβάνει απλά αρχιτεκτονικά μέλη, ανάγλυφα από τον αρχιτεκτονικό διάκοσμο εκκλησιαστικών και κοσμικών κτιρίων, επιγραφές, θυρεούς και ταφικά ανάγλυφα εξαιρετικής τέχνης, από την παλαιοχριστιανική, μεσοβυζαντινή, βενετική και οθωμανική περίοδο. Παρουσιάζεται έτσι η διαχρονική ιστορία της πόλης της Χαλκίδας και δίνονται παράλληλα πληροφορίες για τις κυριότερες εθνότητες που κατοίκησαν στην πόλη και διαμόρφωσαν τον πολυπολιτισμικό της χαρακτήρα.

Έξω από το κάστρο του Καράμπαμπα, με θέα προς την ευβοϊκή ακτή βρίσκεται ο τάφος του λογοτέχνη Γιάννη Σκαρίμπα, του μπάμπα Γιάννη όπως τον αποκαλούν οι συντοπίτες του. Τον άνθρωπο που με το δικό του προσωπικό ύφος καυτηρίασε όσο κανείς άλλος, αλλά και αγάπησε την κοινωνία αυτής της πόλης. Είναι χαρακτηριστική η απάντησή του στις προσκλήσεις να τα-ξιδέψει μακριά από την

πόλη: «Γιατί να φύγω. Εκεί που θα πάω θα σκέφτομαι τη Χαλκίδα, το λιμάνι, τα βαπόρια, τα τρένα και πάλι εδώ θα είμαι».

Κατεβαίνοντας από το κάστρο και για να φτάσουμε στην ευβοϊκή (ή νησιωτική) πλευρά της Χαλκίδας, πρέπει να διασχίσουμε μία από τις πιο ιστορικές γέφυρες της Ευρώπης. Πρόκειται για την παλαιά Γέφυρα του Ευρίπου.

Κοντά στην παλαιά γέφυρα βρίσκεται ένα ιδιαίτερο μνημείο, το κτίριο του Σιδηροδρομικού σταθμού της πόλης. Το κτίριο, πετρόχτιστο στο ισόγειο, με στοιχεία νεοκλασικά στον πρώτο όροφο έχει μία χαρακτηριστική αρχιτεκτονική. Στο κτίριο προσθέτουν διαφορετική υφή, η κεραμοσκεπή με τα διακοσμητικά της στοιχεία και το ρολόι στη μέση του κτιρίου όπως επίσης και οι χαρακτηριστικές σιδεροκολώνες του υπόστεγου, απλές στη βάση τους με ιδιόμορφα στοιχεία στην κορυφή, σχηματίζουν έτσι ένα είδος κιονόκρανου. Ο σταθμός χτίστηκε το 1905.

Περνώντας μέσω της γέφυρας στην ευβοϊκή πλευρά της Χαλκίδας, κατευθυνόμαστε νοτιοανατολικά προκειμένου να εντρυφήσουμε στα μνημεία της Συνοικίας του Κάστρου, όπως ονομαζόταν παλιότερα η περιοχή γύρω από το ναό της Αγίας Παρασκευής. Αυτή ακριβώς η περιοχή ήταν η παλιά πόλη της Χαλκίδας.

Σε μικρή απόσταση από τη γέφυρα (δίπλα στην οδό Κώτσου) επί της όμορφης πλατείας «Πεσότων Οπλιτών» συναντάμε το Τζαμί του Εμίρ Ζαδέ. Πρόκειται για το μοναδικό από τα 4 τζαμιά της Χαλκίδας επί Τουρκοκρατίας, που σώζεται μέχρι σήμερα. Είναι ένα τέμενος σημαντικής ιστορικής αξίας των πρώτων χρόνων της Τουρκοκρατίας.

Νότια του Οθωμανικού Τεμένους και στην ομώνυμη οδό συναντάμε την Οικία Παίδων, αρχοντικό το οποίο χρονολογείται από την περίοδο της Τουρκοκρατίας. Λίγες δεκάδες μέτρα ακόμη νοτιότερα, βρίσκεται ο Ναός της Αγίας Παρασκευής. Πρόκειται για μία μεγάλη τρίκλιτη βασιλική. Η δίρριχτη ξύλινη οροφή πρέπει να ανήκει στη φάση του 13ου αι. και έχει πολλά παράλληλα στη δυτική Ευρώπη, αλλά και ομοιότητες με το ναό της Ίσοβας. Τα κλίτη στεγάζονται με επικλινή στέγη. Σε άρθρο που υπογράφουν οι ερευνητές Δεληνικόλας και Βέμη, υποστηρίζεται ότι «τα ζευκτά της κεντρικής στέγης με τα φουρούσια... αποτελούν άριστα παραδείγματα βενετικής τέχνης και πρέπει να έχουν μεταφερθεί στην Χαλκίδα από τη Βενετία». Αντίστοιχα φουρούσια του 14ου αι. εντοπίζουν σε κτήρια της Βενετίας, αλλά και στην οικία του Βάιλου της Χαλκίδας, ακριβώς απέναντι από την Αγία Παρασκευή.

Οι διαστάσεις της είναι 40 μ. μήκος, 22 μ. πλάτος και 21 μ. ύψος. Στην παλαιοχριστιανική εποχή πιθανόν ανήκουν οι 10 κίονες με τα αντίστοιχα κιονόκρανα.

Θα πρέπει να τονιστεί στο σημείο αυτό πως ο παλαιοχριστιανικός ναός της Αγίας Παρασκευής μαζί με το Τζαμί, αλλά και την Εβραϊκή Συναγωγή υπενθυμίζουν εμφαντικά το πολυπολιτισμικό παρελθόν της Χαλκίδας, στην οποία για αρκετούς αιώνες συμβίωναν κοινωνίες τριών διαφορετικών θρησκειών.

Το παλαιό κτίσμα που βρίσκεται απέναντι από την είσοδο του ναού της Αγίας Παρασκευής εικάζεται πως είναι η οικία του Ενετού Βάιλου. Βάιλος ήταν ο τίτλος του εκάστοτε Ενετού διοικητή της Χαλκίδας. Τελευταίος βάιλος της Χαλκίδας ήταν ο Πάολο Ερίν-τζο, που βρήκε φρικτό θάνατο από τους Τούρκους κατακτητές της πόλης το 1470.

Πίσω από το ναό της Αγίας Παρασκευής σε σπάραγμα της πάλαι ποτέ επιβλητικής μεσαιωνικής οχύρωσης της Χαλκίδας, στεγάζεται σήμερα το πολύ ενδιαφέρον Λαογραφικό Μουσείο της πόλης.

Επίσης στην περιοχή πίσω από το ναό ήταν και το σπίτι του διεθνούς φήμης Χαλκιδαίου μουσικοσυνθέτη και βιολονίστα Νίκου Σκαλκώτα (1904-1949).

Η δεύτερη περιπατητική μας ενότητα αφορά την ξενάγησή μας στο κέντρο της σύγχρονης Χαλκίδας με τα νεοκλασικά κτήρια, το αρχαιολογικό μουσείο, την ειδυλλιακή παραλία, τους όμορφους πεζόδρομους και τα εμπορικά καταστήματα. Αφετηρία μας και πάλι η παλαιά ιστορική γέφυρα του Ευρίπου. Από εκεί ακολουθούμε τον υπέροχο παραλιακό δρόμο από τη μια πλευρά και τη θαλάσσια λωρίδα του Ευρίπου από την άλλη. Στη μέση περίπου της διαδρομής δεξιά μας και απέναντι στη θάλασσα μπορούμε να θαυμάσουμε το τριώροφο νεοκλασικό μέγαρο Κότσικα, που κατασκευάστηκε την περίοδο 1904 – 1908 από τον Ποθητό Καμάρα, και στεγάζει σήμερα το Δημαρχείο της Χαλκίδας.

Έξω ακριβώς από το εντυπωσιακό κτήριο του Δημαρχείου, προς την πλευρά της παραλίας, ξεχωρίζει η προτομή του Αριστοτέλη, που στήθηκε προς τιμή του μεγάλου φιλόσοφου, ο οποίος, γεννήθηκε από Χαλκιδαία μητέρα και πέθανε στη Χαλκίδα το 322 π.Χ..

Ανατολικά του Δημαρχείου, σε μικρή απόσταση, επί της οδού Ελευθερίου Βενιζέλου βρίσκεται το κτίριο των Δικαστηρίων. Το Δικαστικό Μέγαρο Χαλκίδας, χτίστηκε σε οικοπέδο που παραχώρησε ο Δήμος Χαλκιδέων, από υλικά των κατεδαφισθέντων παλαιών τειχών. Το 1902 δημοπρατήθηκε η μελέτη του έργου και ανατέθηκε στον Ποθητό Καμάρα. Τα εγκαίνιά του έγιναν το 1909. Αποτελεί δωρεά του Α. Συγγρού. Βορειότερα του Μουσείου, κοντά στην εμπορική καρδιά της πόλης, επί της οδού Μπαλαλαίων, βρίσκεται η Σειρήνα. Πρόκειται για κτίσμα του 18ου αιώνα. Το 1878 χρησιμοποιήθηκε ως δημοτικό ρολόι, το 1900 ως σεισμολογικός σταθμός, ενώ το 1940 τοποθετήθηκε μία από τις σειρήνες για την αεράμυνα της πόλης, Στην τελευταία χρήση οφείλεται και η ονομασία του κτιρίου.

Λίγο πιο πάνω, επί της οδού Τζαβέλα, διατηρείται ένα όμορφο τουρκικό κτήριο, που χρησιμοποιήθηκε ως εξοχική κατοικία του Ομέρ Πασά, για να αγοραστεί μετά την απελευθέρωση της Χαλκίδας (1833) από τον Ευβοέα πρωταγωνιστή της Ελληνικής Επανάστασης του 1821, Νικόλαο Κριεζώτη. Σήμερα στο κτήριο αυτό στεγάζονται τα ιδιαίτερος ενδιαφέροντα Αρχεία της Χαλκίδας με σημαντικά ντοκουμέντα από το πλούσιο ιστορικό παρελθόν της πόλης.

Ας κατηφορίσουμε όμως και πάλι προς τον παραλιακό δρόμο και ας τον διασχίσουμε μέχρι το τέλος του, όπου βρίσκεται η πανέμορφη Πλατεία Μάλλιου.

Εκεί βρίσκεται το Σπίτι με τ' Αγάλματα. Πρόκειται για ένα εντυπωσιακό διώροφο κτίριο, την όψη του οποίου κοσμούν στο ανώτερο τμήμα τέσσερα πήλινα αγάλματα με μορφές δύο γυναικών και δυο ανδρών. Χτίστηκε το 1891 και είχε ιδιοκτήτη το Δημήτριο Μάλλιο. Σήμερα το κτίριο έχει αποκατασταθεί και φιλοξενεί το Λύκειο Ελληνίδων και τα γραφεία της Εταιρείας Ευβοϊκών Σπουδών.

Επί της ίδιας πλατείας λίγα μέτρα βορειότερα, προσαρμοσμένο εντυπωσιακά σε έναν βράχο εκτεθειμένο στη θάλασσα του Ευβοϊκού από τις τρεις πλευρές του, βρίσκεται το Κόκκινο Σπίτι. Κοσμεί το κρηπίδωμα στη βόρεια πλευρά της παραλίας της Χαλκίδας και αποτελεί εμβληματικό κτίριο της πόλης. Πρόκειται για αρχοντικό κτισμένο το 1884 από τον μηχανικό Κων/νο Φλέγκα. Αγοράστηκε από τον έμπορο Βασίλειο Μάλλιο το 1890. Στο κόκκινο σπίτι το 1916 διέμεινε για έξι μήνες ο βασιλιάς Πέτρος της Σερβίας με την ακολουθία του, ενώ στη διάρκεια της Κατοχής στεγάστηκε εδώ η γερμανική διοίκηση. Σήμερα αποτελεί ιδιοκτησία του Δήμου Χαλκιδέων.

Ας απομακρυνθούμε τώρα από το κέντρο της Χαλκίδας και ας μεταφερθούμε με κάποιο μέσο στην περιφερειακή οδό, που παρακάμπτει την πόλη συνδέοντας τη Νότια με τη Βόρεια Εύβοια. Κοντά στον κόμβο της οδού αυτής με τη Χαλκίδα, στην περιοχή του Αγίου Στεφάνου, υπήρχε κάποτε η θρυλική πηγή της Αρέθουσας Νοτιοανατολικά από το γραφικό εκκλησάκι, σώζεται βωμός λαξευτής κλίμακος. Η τοπική παράδοση θέλει να είναι η σκάλα που οδηγούσε στο ανάκτορο της βασίλισσας Αρέθουσας. Στα βορειοδυτικά του μικρού ναού, η αρχαιολογική σκαπάνη έχει εντοπίσει νεκρικό θάλαμο μακεδονικού τύπου, που βρίσκεται στο υπόγειο της οικίας Γεροντίτη και είναι επισκέψιμος.

Λίγο πιο πάνω, στην αρχή του δρόμου προς τη Βόρεια Εύβοια, συναντάμε τις Καμάρες. Πρόκειται για τμήμα υδραγωγείου Οθωμανικών, κάτω από τα οποία περνούν σήμερα τα αυτοκίνητα που διασχίζουν τον περιφερειακό δρόμο της Χαλκίδας, καθώς κατευθύνονται προς τη Βόρεια ή τη Νότια Εύβοια.

Στην οδό Αρεθούσης, δίπλα στο εργοστάσιο Δάριγκ, βρίσκεται το αρχαίο Γυμνάσιο ή Ρωμαϊκή Παλαίστρα. Πρόκειται για ένα σχετικά μεγάλο οικοδόμημα, εμβαδού 222 τ.μ. το οποίο ανακαλύφθηκε το 1900. Αποτελείται από την κύρια αίθουσα και μια εξωτερική αυλή σύμφωνα με τα αρχιτεκτονικά πρότυπα της ελληνοιστικής και ρωμαϊκής Χαλκίδας. Από το αρχικό οικοδόμημα σώζονται σήμερα τα θεμέλιά του και μεγάλα τμήματα των δαπέδων. Η αυλή κοσμείται με ψηφιδωτά δάπεδα.

Στην ίδια περιοχή συναντάμε και δύο μνημεία βιομηχανικής αρχιτεκτονικής. Πρόκειται για τα Κτίρια Γεωργιάδη, τα οποία σήμερα ανήκουν στην Περιφερειακή Ενότητα Ευβοίας και το βιομηχανικό Κτίριο Αρέθουσα το οποίο κτίστηκε το 1882 και ανήκε στους αδελφούς Ζάχου από την Κάρυστο. Το 1924 το εργοστάσιο στέγαζε ομάδες Ελλήνων προσφύγων από τη Μικρά Ασία. Κατά τη διάρκεια της κατοχής, οι Ιταλοί μετέτρεψαν το εργοστάσιο σε στάβλο. Αργότερα αγοράστηκε από την «Οινοπνευματοποιεία Πειραιώς» και επαναλειτούργησε. Το εργοστάσιο έκλεισε οριστικά το 1980.

Αρχαιολογικό Μουσείο Χαλκίδας

Στην ίδια περιπατητική ενότητα και επί της οδού Βενιζέλου βρίσκεται το Αρχαιολογικό Μουσείο της Πόλης. Κατασκευάστηκε το 1900 σε σχέδια του Αθηναίου αρχιτέκτονα Α. Λυκάκη. Φιλοξενεί στις συλλογές του ευρήματα από διάφορες χρονολογικές περιόδους της αρχαιότητας. Στον προαύλιο χώρο του κτιρίου εκτίθενται ταφικά μνημεία, επιγραφές καθώς και χαρακτηριστικά έργα πλαστικής. Στην είσοδο του προαυλίου υπάρχει ακέφαλη ερμαϊκή στήλη προερχόμενη από το Ενετικό Φρούριο που προφανώς είχε τη μορφή του Διονύσου. Το έργο χρονολογείται στην ύστερη αρχαιότητα. Στη στοά του Μουσείου ανάμεσα στα άλλα εκθέματα μπορεί να θαυμάσει κανείς αγάλματα υπερφυσικού μεγέθους, που χρονολογούνται στην περίοδο της Ρωμαιοκρατίας. Μέσα στις δύο αίθουσες του κτηρίου εκτίθενται ευρήματα της παλαιολιθικής περιόδου, κυρίως από την περιοχή της Ν. Αρτάκης, της νεολιθικής από τη Σκοτεινή Θαρρουνίων και της πρωτοελλαδικής που έχουν βρεθεί στην Μάνικα. Η δεύτερη αίθουσα φιλοξενεί ευρήματα της κλασικής και της αρχαίας περιόδου. Μεταξύ αυτών ιδιαίτερης ιστορικής σημασίας είναι τα δύο κεφάλια Κούρου και Κόρης (6ου αι. π.Χ.), καθώς και δύο χρυσά στεφάνια των ελληνιστικών χρόνων. Αξιόλογη είναι και η νομισματική συλλογή του Μουσείου, στην οποία περιλαμβάνονται νομίσματα διαφόρων ιστορικών περιόδων από όλη την Εύβοια και από άλλες περιοχές.

Πρόσβαση

Η οδική πρόσβαση της Χαλκίδας στην υπόλοιπη Ελλάδα γίνεται μέσω της ΠΑΘΕ στον κόμβο Σχηματαρίου από την οποία εισερχόμαστε στον νέο κλειστό αυτοκινητόδρομο Σχηματάρι – Χαλκίδα που εξασφαλίζει την ασφαλή, γρήγορη και άνετη πρόσβαση στην πόλη της Χαλκίδας. Πυκνότατα είναι τα δρομολόγια των ΚΤΕΛ Χαλκίδας-Αθηνών (ανά μισή ώρα) και αντιστρόφως, ενώ η σιδηροδρομική σύνδεση (ανα μία ώρα περίπου) προσφέρει στους ρομαντικούς τη χαρά να απολαύσουν τις παλιές καλές εποχές του τρένου. Παράλληλα όμως με το ρομαντισμό η σιδηροδρομική σύνδεση Χαλκίδας-Αθήνας είναι οικονομική και ταχύτατη. Το οδικό δίκτυο που οδηγεί σε ενδιαφέροντες χώρους και παραλίες της ευρύτερης περιοχής (Αρτάκη, Αυλίδα, Ανθηδόνα, Βασιλικό, Φύλλα, Λευκαντί,) είναι αρκετά ικανοποιητικό, ενώ εκτελούνται καθημερινά συχνά δρομολόγια μέσω των Αστικών ΚΤΕΛ.

Πληθυσμός

Στην [Απογραφή του 2011](#), έδειξε ότι ο μόνιμος πληθυσμός του δήμου της Χαλκίδας ανέρχεται σε 59.125 κατοίκους. Το Πολεοδομικό Συγκρότημα της Χαλκίδας, το οποίο εκτός από τη Χαλκίδα περιλαμβάνει τη [Νέα Αρτάκη](#) και την περιοχή της Δροσιάς, εμφάνιζε πληθυσμό 73.639 κατοίκων. Κατ' επέκταση ,γενικότερα ο πληθυσμός της ευρύτερης αστικής περιοχής της Χαλκίδας, η οποία από το 2011 αποτελεί τον δημοφιλή [Δήμο Χαλκιδέων](#), περιλαμβάνοντας τις Δημοτικές Ενότητες Χαλκιδέων, [Ανθηδώνος](#), [Αυλίδος](#), [Ληλαντίων](#) και [Νέας Αρτάκης](#),^[6] ανέρχεται σε 102.223 μόνιμους κατοίκους.

Έτος	Δήμος Χαλκιδέων	Πολεοδομικό Συγκρότημα Χαλκίδας	Ευρύτερη αστική περιοχή Χαλκίδας
1971	36.300	42.957	
1981	44.867	53.806	
1991	51.646	62.837	
2001	53.584	67.091	92.202

Στον πίνακα που ακολουθεί, υπάρχουν πληροφορίες ([Απογραφή του 2011](#)) για τον νέο Δήμο, όπως παρουσιάστηκε με το [Πρόγραμμα Καλλικράτης](#) με τη συνένωση των προϋπαρχόντων δήμων Ανθηδώνος, Ληλαντίων, Αυλίδος, Νέας Αρτάκης και Χαλκιδέων.

Έτος	Χαλκίδα	Δήμος Χαλκιδέων
2011	59.125	102.223

Διοικητική διαίρεση

Από το 2011, με την εφαρμογή του [Προγράμματος «Καλλικράτης»](#), ο νομός της Εύβοιας αποτελεί την **Περιφερειακή Ενότητα Εύβοιας** (με πρωτεύουσα την [Χαλκίδα](#)) της [Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας](#). Με την συνένωση και συγχώνευση των δήμων από 25 (και 2 κοινότητες) σε 8 όπως προέβλεπε το Πρόγραμμα, οι νέοι δήμοι που προέκυψαν είναι οι:

Δήμος	Έδρα	Πληθυσμός(2011)
Διρφύων - Μεσσαπίων	Ψαχνά	18.800
Ερέτριας	Ερέτρια	13.053
Ιστιαίας-Αιδηψού	Ιστιαία	21.083

Καρύστου	Κάρυστος	12.180
Κύμης-Αλιβερίου	Αλιβέρι (Ιστορική έδρα: Κύμη)	28.437
Μαντουδίου - Λίμνης - Αγίας Άννας	Λίμνη Ευβοίας	12.045
Σκύρου	Σκύρος	2.994
Χαλκιδέων	Χαλκίδα	102.223

Γνωστές προσωπικότητες

- [Δημήτρης Μυταράς](#) (ζωγράφος και καθηγητής της [Ανώτατης Σχολής Καλών Τεχνών](#))
- [Σωτηρία Μπέλλου](#) (τραγουδίστρια του λαϊκού και ρεμπέτικου τραγουδιού)
- [Νίκος Σκαλκώτας](#) (συνθέτης)
- [Γεώργιος Παπανικολάου](#) (Ιατρός, βιολόγος, εφευρέτης του τεστ "ΠΑΠ")
- [Ορέστης Μακρής](#) (ηθοποιός και τενόρος οπερέτας)
- [Ειρήνη Αϊνδιλή](#) (Αθλήτρια, Ολυμπιονίκης)
- [Μιχάλης Ασλάνης](#) (σχεδιαστής μόδας)
- [Γιάννης Σκαρίμπας](#) (λογοτέχνης / ποιητής / συγγραφέας / πεζογράφος)
- [Αργύρης Αγγέλου](#) (ηθοποιός)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6^ο

Η ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΗΣ ΠΑΡΟΥΣΑΣ ΚΡΙΣΗΣ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΧΑΛΙΔΕΩΝ ΟΠΩΣ ΤΑ ΕΔΩΣΕ ΤΟ ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΕΥΒΟΙΑΣ

ΣΥΝΟΛΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΑΝΑ ΝΟΜΙΚΗ ΜΟΡΦΗ

ΟΕ: 1358

ΑΤΟΜΙΚΕΣ: 11017

ΣΥΝ/ΜΟΙ: 23

ΑΕ: 452

ΕΠΕ: 196

ΕΕ: 373

ΣΠΕ: 3

ΕΝΣΗ ΔΑΣΙΚΩΝ :1

ΣΥΝΔΙΟΚΗΣΙΑ: 7

ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΑ: 2

ΤΡΑΠΕΖΕΣ :5

ΑΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ: 3

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΠΙΧ/ΣΗ: 17

ΙΜΕ: 8

ΚΟΙΝΩΝΙΑ : 7

ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ ΕΠΕ : 134

ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ ΑΕ: 4

ΙΚΕ: 428

ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ ΙΚΕ: 74

ΕΤΗΣΙΕΣ ΕΓΓΡΑΦΕΣ ΚΑΙ ΔΙΑΓΡΑΦΕΣ ΑΝΑ ΝΟΜΙΚΗ ΜΟΡΦΗ

ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΕΥΒΟΙΑΣ ΒΙΒΛΙΟ ΕΓΓΡΑΦΩΝ – ΔΙΑΓΡΑΦΩΝ

ΑΠΟ 01-01-2015 ΕΩΣ 31-12-2015

(με ημερομηνία διαγραφής) και (με ημερομηνία εγγραφής)

	εγγραφές	διαγραφές	σύνολο
1.	1	0	1
2.ΑΝΩΝΥΜΟΣ	14	6	8
3.ΕΤΕΡΟΡΡΥΘΜΟΣ	26	29	-3
4.Ι.Κ.Ε.	55	10	45
5.ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΑ	0	1	-1
6.ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ ΑΕ	2	2	0
7.ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ ΕΠΕ	5	11	-6
8.ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ ΙΚΕ	18	1	17
9.ΟΜΟΡΡΥΘΜΟΣ	75	142	-67
10.ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΕΝΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ	4	10	-6
11.ΣΥΝΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ	1	1	0
12.ΦΥΣΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΟ	404	746	-342
ΓΕΝΙΚΑ ΣΥΝΟΛΑ	605	959	-354

ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΕΥΒΟΙΑΣ ΒΙΒΛΙΟ ΕΓΓΡΑΦΩΝ – ΔΙΑΓΡΑΦΩΝ
ΑΠΟ 01-01-2016 ΕΩΣ 31-12-2016
(με ημερομηνία διαγραφής) και (με ημερομηνία εγγραφής)

	εγγραφές	διαγραφές	σύνολο
1.	1	0	1
2.ΑΝΩΝΥΜΟΣ	12	10	2
3.ΕΤΕΡΟΡΡΥΘΜΟΣ	28	33	-5
4.Ι.Κ.Ε.	76	24	52
5.ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΑ	0	1	-1
6.ΚΟΙΝΩΝΙΑ	1	2	-1
7.ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ ΕΠΕ	0	1	-1
8.ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ ΙΚΕ	21	1	20
9.ΟΜΟΡΡΥΘΜΟΣ	59	115	-56
10.ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΕΝΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ	1	9	-8
11.ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ	0	1	-1
12.ΤΡΑΠΕΖΕΣ	0	5	-5
13.ΦΥΣΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΟ	381	582	-201
ΓΕΝΙΚΑ ΣΥΝΟΛΑ	580	784	-204

ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΕΥΒΟΙΑΣ ΒΙΒΛΙΟ ΕΓΓΡΑΦΩΝ – ΔΙΑΓΡΑΦΩΝ
ΑΠΟ 01-01-2017 ΕΩΣ 31-12-2017
(με ημερομηνία διαγραφής) και (με ημερομηνία εγγραφής)

	εγγραφές	διαγραφές	σύνολο
1.	1	0	1
2.ΑΝΩΝΥΜΟΣ	18	16	2
3.ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΠΙΕΙΡΗΣΗ	0	3	-3
4.ΕΤΕΡΟΡΡΥΘΜΟΣ	40	28	12
5.Ι.Κ.Ε.	103	15	88
6.ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΑ	1	1	0
7.ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ ΕΠΕ	5	3	2
8.ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ ΙΚΕ	10	3	7
9.ΟΜΟΡΡΥΘΜΟΣ	59	92	-33
10.ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΕΝΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ	4	9	-5
11.ΦΥΣΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΟ	365	407	-42
ΓΕΝΙΚΑ ΣΥΝΟΛΑ	606	577	29

ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΕΥΒΟΙΑΣ ΒΙΒΛΙΟ ΕΓΓΡΑΦΩΝ – ΔΙΑΓΡΑΦΩΝ
ΑΠΟ 01-01-2018 ΕΩΣ 31-12-2018
(με ημερομηνία διαγραφής) και (με ημερομηνία εγγραφής)

	εγγραφές	διαγραφές	σύνολο
1. ΑΝΩΝΥΜΟΣ	8	10	-2
2.ΑΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ	0	1	-1
3.ΕΤΕΡΟΡΡΥΘΜΟΣ	27	13	14
4.Ι.Κ.Ε.	122	4	118
5.ΙΜΕ	0	1	-1
6. ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ ΕΠΕ	0	3	-3
7. ΟΜΟΡΡΥΘΜΟΣ	45	46	-1
8. ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΕΝΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ	6	8	-2
9.ΣΠΕ	1	0	1
10. ΦΥΣΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΟ	381	581	-200
ΓΕΝΙΚΑ ΣΥΝΟΛΑ	590	667	-77

ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΕΥΒΟΙΑΣ ΒΙΒΛΙΟ ΕΓΓΡΑΦΩΝ – ΔΙΑΓΡΑΦΩΝ
ΑΠΟ 01-01-2019 ΕΩΣ 02-08-2019
(με ημερομηνία διαγραφής) και (με ημερομηνία εγγραφής)

	εγγραφές	διαγραφές	σύνολο
1.	2	0	2
2.ΑΝΩΝΥΜΟΣ	1	1	0
3.ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ	1	0	1
4.ΕΤΕΡΟΡΡΥΘΜΟΣ	21	13	8
5.Ι.Κ.Ε.	65	8	57
6.ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ ΕΠΕ	0	3	-3
7.ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ ΙΚΕ	1	0	1
8.ΟΜΟΡΡΥΘΜΟΣ	30	36	-6
9.ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΕΝΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ	4	3	1
10.ΦΥΣΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΟ	224	232	-8
ΓΕΝΙΚΑ ΣΥΝΟΛΑ	349	296	53

ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΕΥΒΟΙΑΣ

ΣΥΝΟΛΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ :

14.112

ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΗΣ ΠΑΡΟΥΣΑΣ ΚΡΙΣΗΣ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΧΑΛΚΙΔΕΩΝ

6.1 Οι επιδράσεις της παρούσας κρίσης στο Δήμο Χαλκιδέων

Για να προσεγγίσουμε το θέμα αυτό, τις επιδράσεις της παρούσας κρίσης στην οικονομική δραστηριότητα των επιχειρήσεων του Δήμου Χαλκιδέων και συγκεκριμένα στον κλάδο των μικρών και μικρομεσαίων επιχειρήσεων, δημιουργήσαμε ένα μικρό και συνοπτικό ερωτηματολόγιο για να δούμε σε τι βαθμό έχει πληγεί η τοπική οικονομία, πόσο έχει μειωθεί ή αυξηθεί ο κύκλος εργασιών.

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΤΗΣ ΚΡΙΣΗΣΣΤΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΧΑΛΚΙΔΕΩΝ

✓ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ:.....
.....

1) ΘΕΩΡΕΙΤΑΙ ΟΤΙ Η ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΣΑΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ ΤΗΣ ΚΡΙΣΗΣ 2009-2019 ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΕ:

ΚΕΡΔΟΣ:.....

ΜΕΙΩΣΗ:.....

2) ΣΕ ΠΟΙΟ ΠΟΣΟΣΤΟ, ΚΑΤΑ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΜΕΤΑΒΛΗΘΗΚΕ (ΜΕΙΩΘΗΚΕ Ή ΑΥΞΗΘΗΚΕ) Ο ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ (ΤΖΙΡΟΣ) ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΑΠΟ ΤΟ 2009 – 2019 ΠΕΡΙΟΔΟ ΤΗΣ ΚΡΙΣΗΣ.?

-10%.....

+10%.....

-20%.....

+20%.....

-30%.....

+30%.....

-40%.....

+40%.....

-50%.....

+50%.....

-60%.....

+60%.....

-80%.....

+80%.....

3) ΥΠΗΡΞΕ ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΣΤΑ ΕΞΟΔΑ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΑΠΟ ΤΟ 2009-2019 ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ ΤΗΣ ΚΡΙΣΗΣ.?

ΑΥΞΗΘΗΚΕ:.....

ΣΤΑΘΕΡΑ:.....

ΜΕΙΩΣΗ:.....

4) Η ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΚΡΙΣΗΣ 2009-2019 ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΕ ΧΡΕΗ.?

ΝΑΙ:.....

ΟΧΙ:.....

5) ΕΧΕΤΕ ΠΡΟΣΑΡΜΟΣΤΕΙ ΣΤΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΤΗΣ ΚΡΙΣΗΣ.?

ΝΑΙ:.....

ΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΑ:.....

ΟΧΙ:.....

6) ΕΧΕΤΕ ΣΚΕΦΤΕΙ ΤΡΟΠΟΥΣ ΓΙΑ ΝΑ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΕΤΕ ΤΗΝ ΜΕΙΩΣΗ ΤΩΝ ΕΣΟΔΩΝ (ΑΝ ΥΠΑΡΧΕΙ) ΛΟΓΩ ΤΗΣ ΚΡΙΣΗΣ.?

Α) ΜΕΙΩΣΗ ΣΤΑ ΕΞΟΔΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ.....

Β) ΝΕΕΣ ΙΔΕΕΣ ΓΙΑ ΑΥΞΗΣΗ ΕΣΟΔΩΝ.....

Γ) ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ ΚΑΙ ΧΑΜΗΛΕΣ ΤΙΜΕΣ.....

Δ) ΜΕΙΩΣΗ ΜΙΣΘΩΝ ΤΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ.....

Ε) ΜΕΙΩΣΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ.....

ΣΤ) ΣΤΑΘΕΡΕΣ ΟΧΙ ΑΥΞΗΣΕΙΣ.....

7) ΟΙ ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΕΣ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ ΤΗΣ ΚΡΙΣΗΣ ΑΠΑΙΤΟΥΝ ΜΕΤΡΗΤΑ Ή ΕΠΙΤΑΓΕΣ.?

ΜΕΤΡΗΤΑ:.....

ΕΠΙΤΑΓΕΣ:.....

8) Η ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΕΞΑΡΤΑΤΑΙ ΑΠΟ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟ ΔΑΝΕΙΣΜΟ.?

ΝΑΙ:.....

ΟΧΙ:.....

9) ΟΙ ΤΡΑΠΕΖΕΣ ΧΟΡΗΓΟΥΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΑ ΔΑΝΕΙΑ.?

ΝΑΙ:.....

ΟΧΙ:.....

ΔΥΣΚΟΛΑ:.....

10) ΣΕ ΠΟΣΑ ΧΡΟΝΙΑ, ΠΕΡΙΠΟΥ, ΠΙΣΤΕΥΕΤΕ ΟΤΙ Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΘΑ ΕΠΑΝΕΛΘΕΙ ΣΤΑ ΕΠΙΠΕΔΑ ΠΟΥ ΗΤΑΝ ΠΡΙΝ ΤΗΝ ΚΡΙΣΗ.?

2 ΧΡΟΝΙΑ.....

7-10 ΧΡΟΝΙΑ.....

30 ΧΡΟΝΙΑ.....

3 ΧΡΟΝΙΑ.....

10-15 ΧΡΟΝΙΑ.....

ΠΟΤΕ.....

5 ΧΡΟΝΙΑ.....

20 ΧΡΟΝΙΑ.....

ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΤΗΣ ΠΑΡΟΥΣΑΣ ΚΡΙΣΗΣ ΣΤΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΧΑΛΚΙΔΕΩΝ

6.2 Αποτελέσματα

- **ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ :**

ΣΥΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΤΡΟΦΙΜΩΝ (3)

ΕΜΠΟΡΙΟ ΚΑΙ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΑΛΟΥΜΙΝΙΩΝ

ΣΑΠΟΥΝΟΠΟΙΑ

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΕΙΔΩΝ ΔΙΑΤΡΟΦΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΙΑΚΗΣ ΧΡΗΣΗΣ

ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΠΛΑΣΤΙΚΩΝ ΕΙΔΩΝ

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΚΑΛΛΥΝΤΙΚΩΝ

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΕΞΟΠΛΙΣΜΩΝ

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΙΚΩΝ ΕΞΟΠΛΙΣΜΩΝ

Τα αποτελέσματα προκύπτουν από ένα μικρό δείγμα και δεν αντικατοπτρίζουν το 100% των επιχειρήσεων του Δήμου Χαλκιδέων.

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

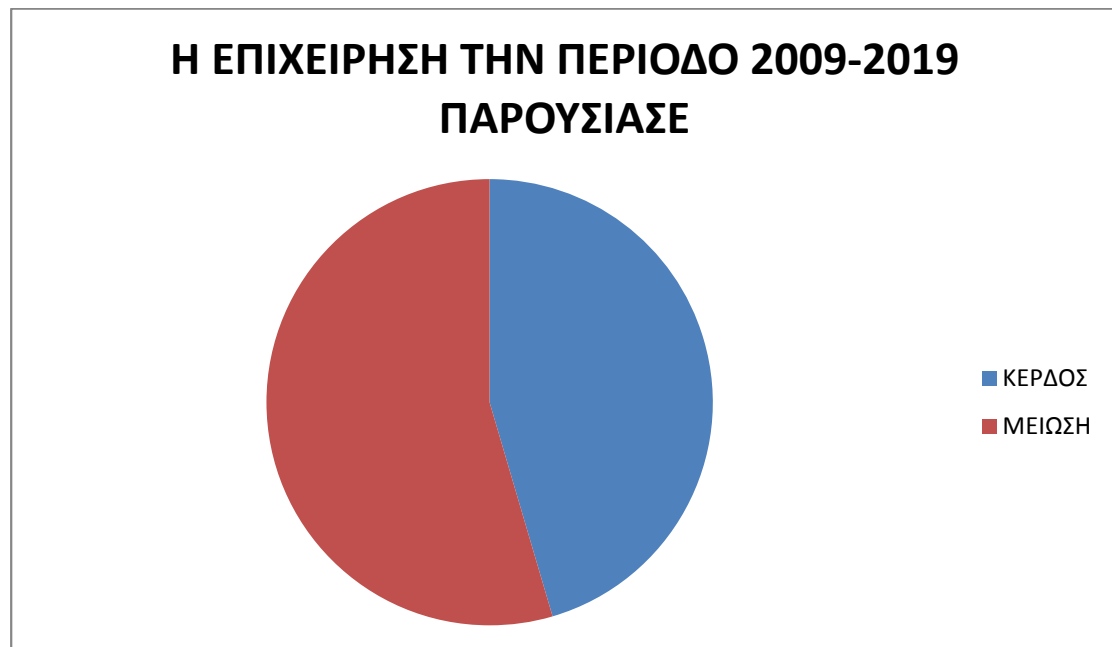
ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΤΗΣ ΚΡΙΣΗΣ ΣΤΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΧΑΛΚΙΔΕΩΝ

☐ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ:.....
.....

1) ΘΕΩΡΕΙΤΑΙ ΟΤΙ Η ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΣΑΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ ΤΗΣ ΚΡΙΣΗΣ 2009-2019 ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΕ:

ΚΕΡΔΟΣ:.....5...

ΜΕΙΩΣΗ:...6.....

2) ΣΕ ΠΟΙΟ ΠΟΣΟΣΤΟ, ΚΑΤΑ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΜΕΤΑΒΛΗΘΗΚΕ (ΜΕΙΩΘΗΚΕ Ή ΑΥΞΗΘΗΚΕ) Ο ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ (ΤΖΙΡΟΣ) ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΑΠΟ ΤΟ 2009 – 2019 ΠΕΡΙΟΔΟ ΤΗΣ ΚΡΙΣΗΣ.?

-10%.....	+10%..... 2
-20%..... 4	+20%... 3
-30%..... 2 ...	+30%.....
-40%.....	+40%.....
-50%.....	+50%.....
-60%.....	+60%.....
-80%.....	+80%.....

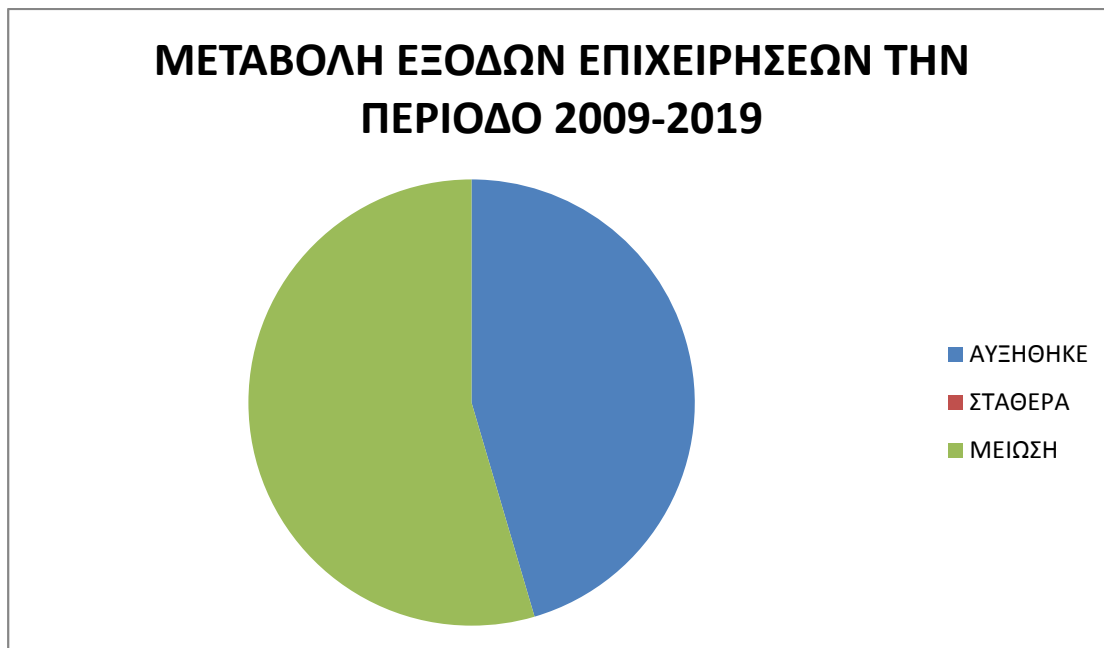

3) ΥΠΗΡΞΕ ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΣΤΑ ΕΞΟΔΑ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΑΠΟ ΤΟ 2009-2019 ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ ΤΗΣ ΚΡΙΣΗΣ.?

ΑΥΞΗΘΗΚΕ:.....**5**....

ΣΤΑΘΕΡΑ:.....

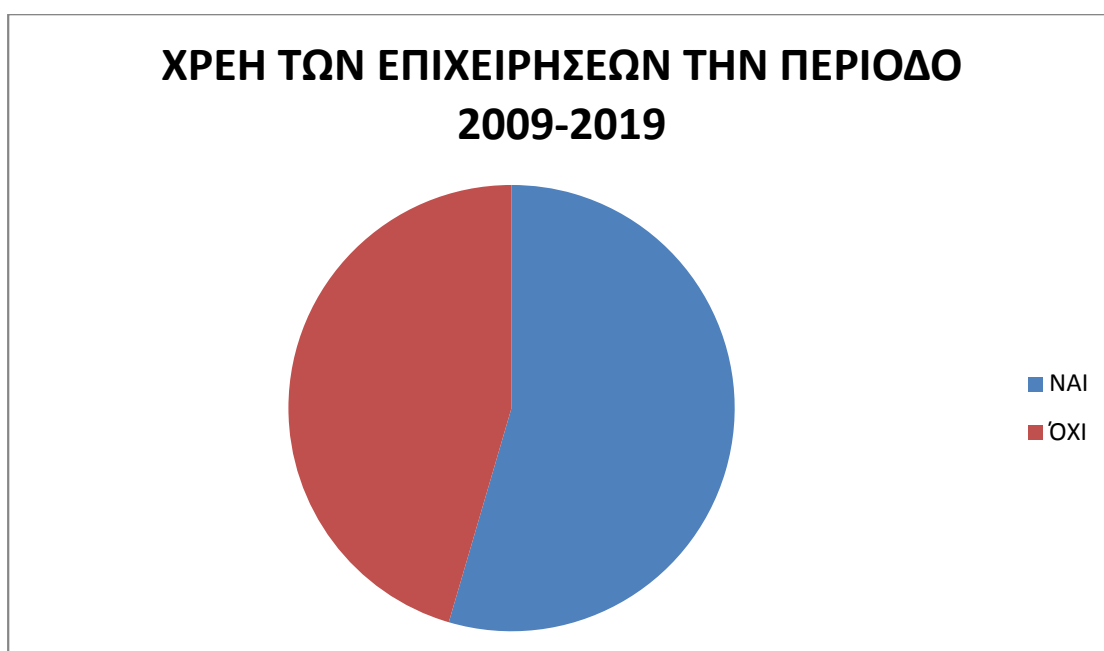
ΜΕΙΩΣΗ:.....6.....

4) Η ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΚΡΙΣΗΣ 2009-2019 ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΕ ΧΡΕΗ.?

ΝΑΙ:...6...

ΟΧΙ:...5...

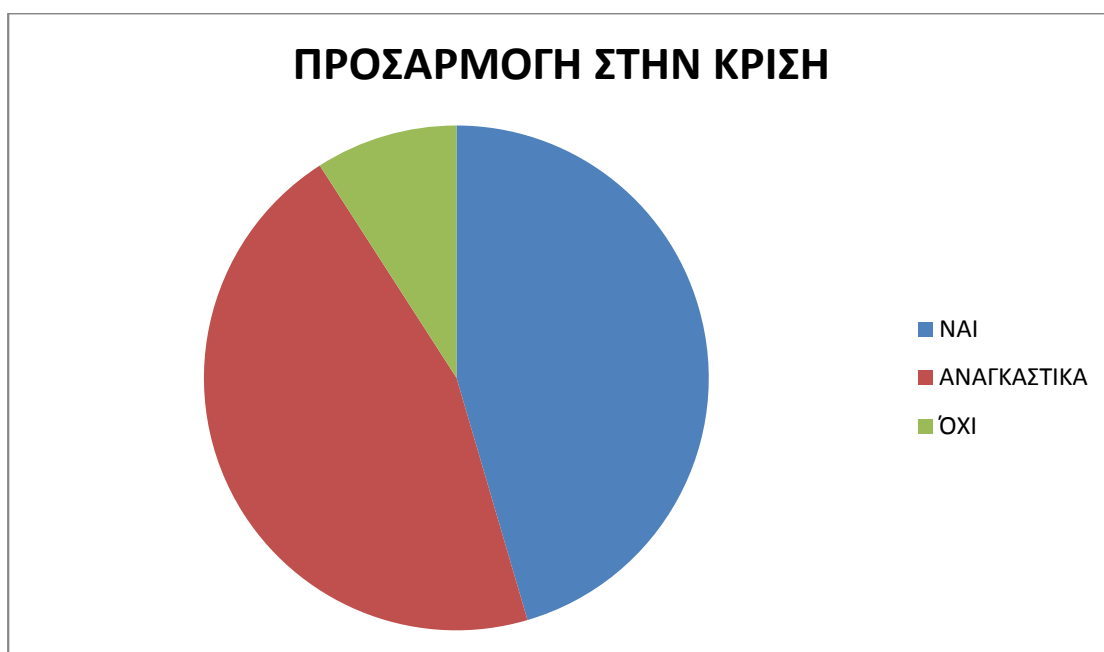

5) ΕΧΕΤΕ ΠΡΟΣΑΡΜΟΣΤΕΙ ΣΤΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΤΗΣ ΚΡΙΣΗΣ.?

ΝΑΙ:...5....

ΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΑ:...5.....

ΟΧΙ:...1.....

6) ΕΧΕΤΕ ΣΚΕΦΤΕΙ ΤΡΟΠΟΥΣ ΓΙΑ ΝΑ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΕΤΕ ΤΗΝ ΜΕΙΩΣΗ ΤΩΝ ΕΣΟΔΩΝ (ΑΝ ΥΠΑΡΧΕΙ) ΛΟΓΩ ΤΗΣ ΚΡΙΣΗΣ.?

Α) ΜΕΙΩΣΗ ΣΤΑ ΕΞΟΔΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ...1.....

Β) ΝΕΕΣ ΙΔΕΕΣ ΓΙΑ ΑΥΞΗΣΗ ΕΣΟΔΩΝ.....3.....

Γ) ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ ΚΑΙ ΧΑΜΗΛΕΣ ΤΙΜΕΣ.....4.....

Δ) ΜΕΙΩΣΗ ΜΙΣΘΩΝ ΤΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ.....

Ε) ΜΕΙΩΣΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ.....3.....

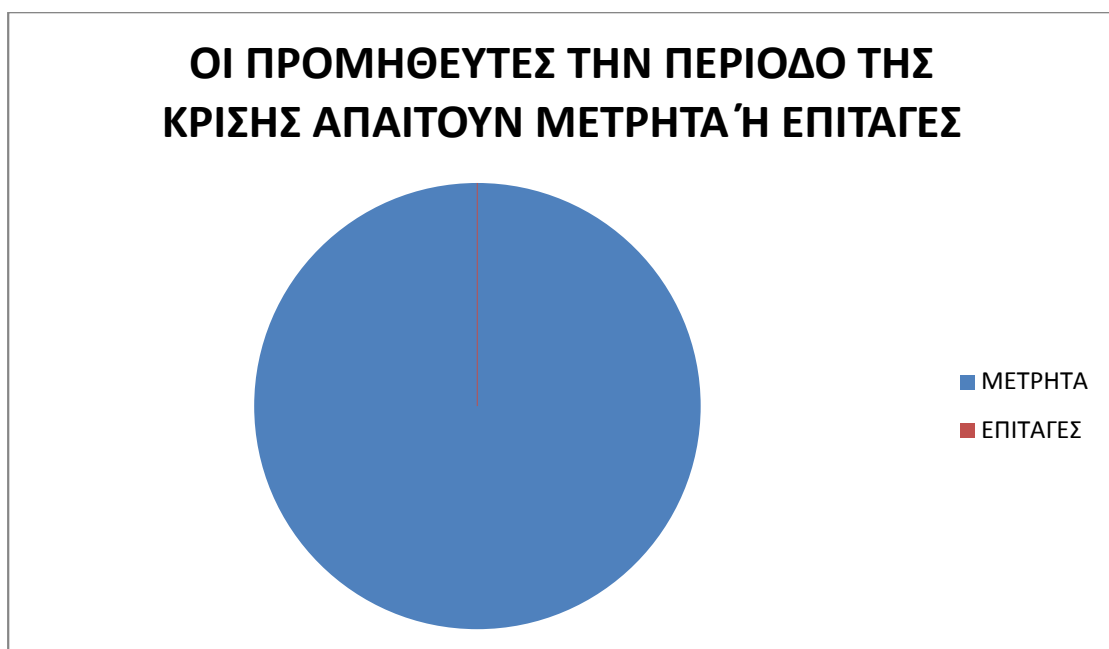
ΣΤ) ΣΤΑΘΕΡΕΣ ΟΧΙ ΑΥΞΗΣΕΙΣ.....

7) ΟΙ ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΕΣ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ ΤΗΣ ΚΡΙΣΗΣ ΑΠΑΙΤΟΥΝ ΜΕΤΡΗΤΑ Ή ΕΠΙΤΑΓΕΣ.?

ΜΕΤΡΗΤΑ:...11.....

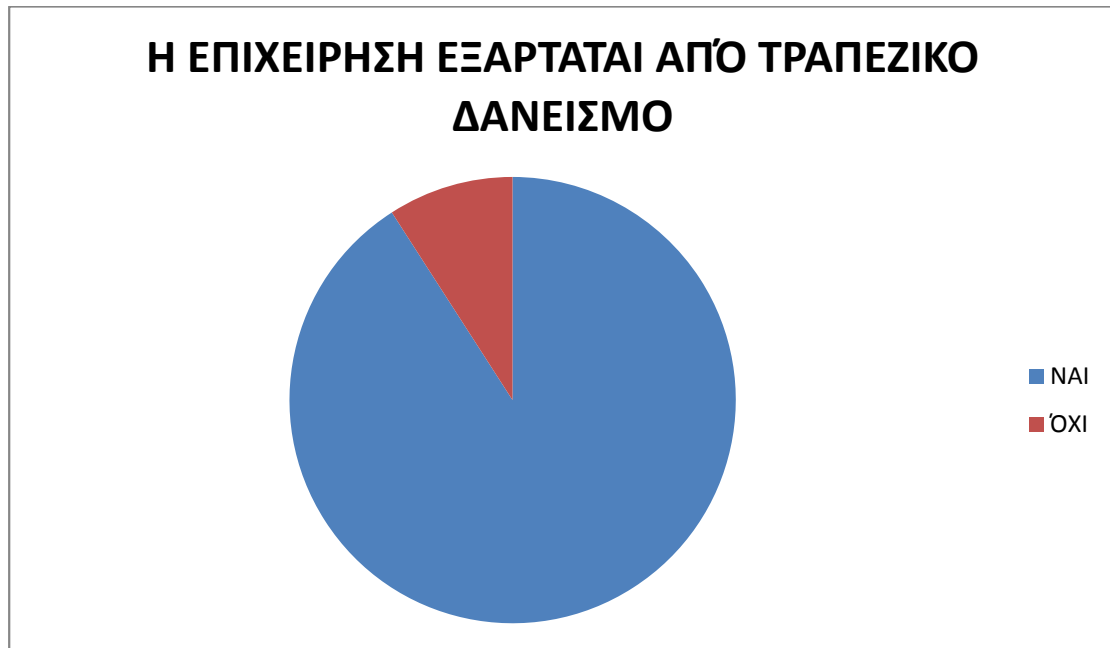
ΕΠΙΤΑΓΕΣ:.....

8) Η ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΕΞΑΡΤΑΤΑΙ ΑΠΟ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟ ΔΑΝΕΙΣΜΟ.?

ΝΑΙ:...10....

ΟΧΙ:...1....

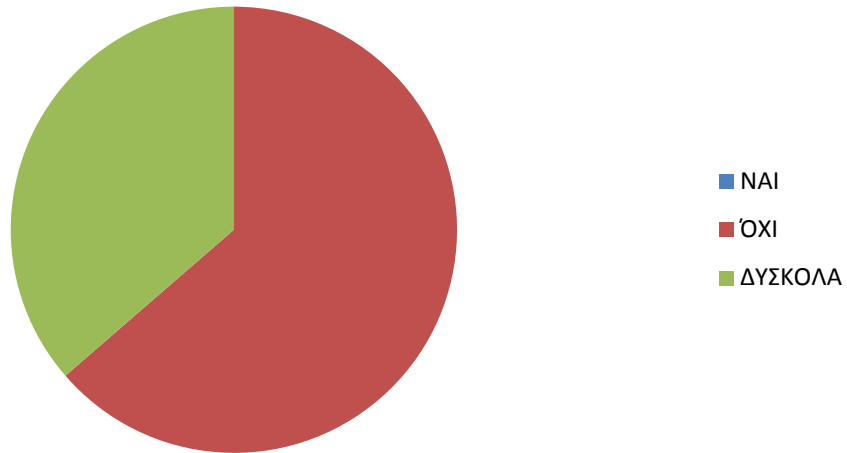
9) ΟΙ ΤΡΑΠΕΖΕΣ ΧΟΡΗΓΟΥΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΑ ΔΑΝΕΙΑ.?

ΝΑΙ:.....

ΟΧΙ:...7.....

ΔΥΣΚΟΛΑ:.....4.....

ΧΟΡΗΓΗΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΤΡΑΠΕΖΑ

10) ΣΕ ΠΟΣΑ ΧΡΟΝΙΑ, ΠΕΡΙΠΟΥ, ΠΙΣΤΕΥΕΤΕ ΟΤΙ Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΘΑ ΕΠΑΝΕΛΘΕΙ ΣΤΑ ΕΠΙΠΕΔΑ ΠΟΥ ΗΤΑΝ ΠΡΙΝ ΤΗΝ ΚΡΙΣΗ.?

2 ΧΡΟΝΙΑ.....

7-10 ΧΡΟΝΙΑ...2.....

30 ΧΡΟΝΙΑ...2.....

3 ΧΡΟΝΙΑ.....

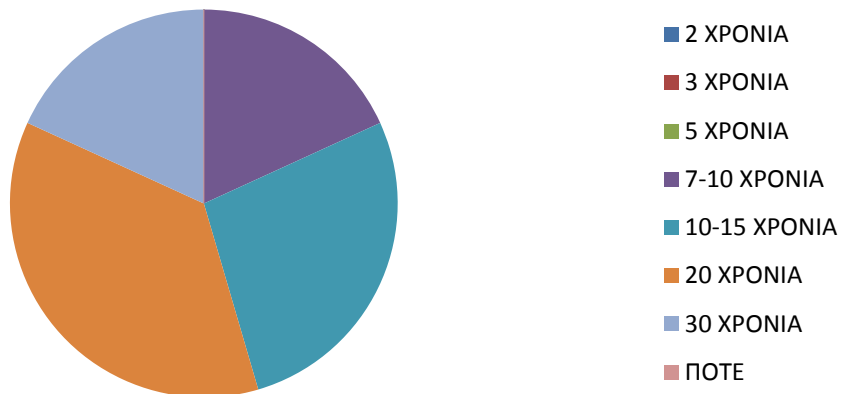
10-15 ΧΡΟΝΙΑ...3.....

ΠΟΤΕ.....

5 ΧΡΟΝΙΑ.....

20 ΧΡΟΝΙΑ...4.....

ΧΡΟΝΙΑ ΕΠΑΝΟΔΟΥ ΣΤΑ ΕΠΙΠΕΔΑ ΠΟΥ ΗΤΑΝ ΟΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΠΡΙΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΡΙΣΗ

Οι απαντήσεις που έχουμε λάβει από τα ερωτηματολόγια δείχνουν, με βάση ένα μικρό δείγμα, την κατάσταση που επικρατεί στον κλάδο των επιχειρήσεων του Δήμου Χαλκιδέων. Με βάση τα αποτελέσματα, παρατηρούμε ότι οι επιχειρήσεις κατά την περίοδο 2009-2019 παρουσίασαν μείωση.

Το μεγαλύτερο ποσοστό όπου μεταβλήθηκε ο τζίρος των επιχειρήσεων την περίοδο αυτή είναι -20%. Επίσης, το ποσοστό των απαντήσεων έδειξε ότι υπήρξε μείωση στα έξοδα των επιχειρήσεων από το 2009-2019. Οι περισσότερες επιχειρήσεις παρουσίασαν χρέη, την περίοδο της κρίσης. Ωστόσο, οι επιχειρήσεις έχουν προσαρμοστεί στα δεδομένα της κρίσης. Κάποιες από αυτές, αναγκαστικά.

Έχουν σκεφτεί τρόπους αντιμετώπισης αυτής της κατάστασης τους οποίους και καταγράψαμε. Μερικοί τρόποι αντιμετώπισης για να ανατραπεί αυτή η κατάσταση είναι οι ακόλουθοι, μείωση στα έξοδα της επιχείρησης, νέες ιδέες για αύξηση των εσόδων. Συνεχής προσπάθεια αντιμετώπισης της κρίσης με συνεχή μείωση των τιμών παροχής υπηρεσιών. Σε τακτά χρονικά διαστήματα πτώση τιμών, προσφορές και χαμηλές τιμές. Επίσης, υπάρχει μείωση προσωπικού. Ωστόσο, το μεγαλύτερο μέρος από τις απαντήσεις δείχνει να αντιμετωπίζει τη μείωση των εσόδων με προσφορές και χαμηλές τιμές.

Οι προμηθευτές θέλουν οι συναλλαγές να γίνονται με μετρητά και όχι με επιταγές. Το μεγαλύτερο ποσοστό των επιχειρήσεων εξαρτάται από τραπεζικό δανεισμό. Όμως, οι τράπεζες δύσκολα, έως καθόλου, δεν χορηγούν επιχειρηματικά δάνεια. Οι επιχειρήσεις θεωρούν ότι, χρειάζονται από 10 έως 20 χρόνια για να επανέλθουν στα επίπεδα που ήταν πριν από την κρίση.

6.3 Οικονομικοί στόχοι του Δήμου Χαλκιδέων

ΜΕΤΡΑ	ΣΤΟΧΟΙ
Ενδυνάμωση πρωτογενούς τομέας	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Έργα και παρεμβάσεις αγροτικής ανάπτυξης ✓ Ενθάρρυνση – στήριξη διαφοροποιημένης παραγωγής προβολής τοπικών προϊόντων
Διατήρηση – Τόνωση δευτερογενούς τομέα	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Διεκδίκηση κατασκευής και λειτουργίας οργανωμένων χώρων παραγωγικών δραστηριοτήτων ✓ Ανάπτυξη συνεργασιών και παρεμβάσεων για την διατήρηση και προσέλκυση δραστηριοτήτων
Βελτίωση ελκυστικότητας τριτογενούς τομέα	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Ενίσχυση των δημόσιων και δημοτικών παρεμβάσεων / Ανάπτυξη τοπικών, υπερτοπικών, εθνικών και διεθνών συνεργασιών ✓ Ενθάρρυνση της συμμετοχής του ιδιωτικού τομέα σε διαφοροποιημένη τουριστική οικονομία
Προώθηση της απασχόλησης και επιχειρηματικότητας - ανάδειξη του τοπικού δυναμικού	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Σχεδιασμός- Υλοποίηση – Αξιοποίηση προγραμμάτων απασχόλησης και επιχειρηματικότητας ✓ Ενίσχυση εργασιών φορέων / δημιουργία δικτύων / προώθηση τοπικού κεφαλαίου

6.4 Σχόλια – Συζήτηση

Η παρατεταμένη οικονομική ύφεση, λειτουργεί εις βάρος της επιχειρηματικότητας και της αγοράς εργασίας, όπως επίσης, η απουσία κεντρικού προσανατολισμού για την τόνωση της επιχειρηματικότητας και την προώθηση στην απασχόληση. Ο ρόλος της περιφέρειας, στο σχεδιασμό προγραμμάτων είναι περιορισμένος.

Η διαχείριση των όρων της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας, την προγραμματική περίοδο 2007 – 2013, έγινε κεντρικά μέσα από τα προγράμματα «Ψηφιακή Σύγκριση» , «Ανταγωνιστικότητα και Επιχειρηματικότητα», με συνέπεια να μην υπάρχει συσχετισμός στόχων – αποτελέσματος και συμμετοχή των τοπικών θεσμικών και παραγωγικών φορέων.

Ο μονοταμειακός χαρακτήρας των προγραμμάτων του ΕΣΠΑ, με αποτέλεσμα στο Πρόγραμμα της Στερεάς Ελλάδας να μην περιλαμβάνονται δράσεις για την απασχόληση και την επιχειρηματικότητα μέσω του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου.

Το «σύστημα αγοράς» είναι προσανατολισμένο σε αλληπάλλληλες και συχνά συγκρουόμενες δικλείδες ασφαλείας, οι οποίες δημιουργούν ένα πολύπλοκο γραφειοκρατικό περιβάλλον. Η ερμηνεία αυτού του περιβάλλοντος χαρακτηρίζεται, μεταξύ άλλων, ως δυσκολία εισόδου νέων επιχειρήσεων στην αγορά, η οποία υποβαθμίζει τον ανταγωνισμό, σε βάρος όχι του τελικού καταναλωτή, αλλά και των επαγγελματιών. Τέλος, υπήρχε αδυναμία διατήρησης και προσέλκυσης επενδύσεων με σταθερές και ποιοτικές θέσεις εργασίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7^ο ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Μπορούμε να συμπεράνουμε ότι η κρίση είχε πολλές επιπτώσεις στις μικρές και στις μεσαίες επιχειρήσεις . Η μείωση της οικονομικής δραστηριότητας, είχε άμεσο αντίκτυπο στη λειτουργία και στις επιδόσεις όλων των επιχειρήσεων. Υπήρχαν πολλά προβλήματα στις ίδιες τις επιχειρήσεις, όπως στις πωλήσεις , στα κέρδη και στις επενδύσεις, αλλά και στην απασχόληση των εργαζομένων των επιχειρήσεων.

Την περίοδο της οικονομικής κρίσης το κέρδος των επιχειρήσεων μεταβλήθηκε σε -20%, όπως παρατηρήσαμε από τις απαντήσεις του ερωτηματολογίου. Οι περισσότερες επιχειρήσεις, όπως ήταν αναμενόμενο, παρουσίασαν χρέη, κάποιες από αυτές αναγκάστηκαν να κλείσουν οριστικά, τις επιχειρήσεις τους, και άλλες, προσπάθησαν να τις συντηρήσουν, με μειωμένο κέρδος. Περίπου το 60% των επιχειρήσεων παρουσίασε χρέη. Οι επιχειρήσεις πιστεύουν ότι χρειάζονται περίπου 20 χρόνια για να ορθοποδήσουν ξανά στα παλιά τους δεδομένα.

Οι επιχειρήσεις έπρεπε να βρίσκονται διαρκώς σε ετοιμότητα, προκειμένου να υπάρχει η λειτουργία τους, διασφαλίζοντας την απαιτούμενη ρευστότητα, μειώνοντας τις περιττές δαπάνες, προβαίνοντας σε μια σωστή τιμολόγηση και διαχειρίζοντας το ανθρώπινο δυναμικό τους. Ωστόσο, όλες οι επιχειρήσεις, μικρές ή μεσαίες, έχουν προσπαθήσει να βρουν τρόπους , ώστε να αντιμετωπίσουν την κατάσταση αυτή, της οικονομικής κρίσης. Το 50% των επιχειρήσεων προσαρμόστηκε στα δεδομένα της κρίσης, και το άλλο 50% αναγκαστικά προσαρμόστηκε. Η μείωση στα έξοδα που έχει μια επιχείρηση, είναι ένας από τους τρόπους επιβίωσης, με την εκτίμηση των δαπανών και με ελεγχόμενη διαχείριση των χρημάτων. Επίσης, κάποιες άλλες επιχειρήσεις προσπάθησαν να βρουν καινούργιες ιδέες ή καινοτομίες, ώστε να παρακινήσουν τον καταναλωτή. Όπως επίσης, άλλος ένας τρόπος , ήταν η περίοδος των εκπτώσεων και γενικότερα η μείωση των τιμών, ώστε να είναι πιο προσιτά τα αγαθά στους ανθρώπους. Το 60% των επιχειρήσεων ακολούθησε αυτή την πολιτική.

Επιπρόσθετα, οι επιχειρήσεις απευθύνονταν για μια βοήθεια στις τράπεζες, όμως η ανταπόκριση και η στήριξη από την πλευρά τους δεν ήταν εύκολη, όπως είδαμε από τα αποτελέσματά μας. Το 40% των τραπεζών δυσκολεύονταν, και το 60% δεν χορηγούσαν επιχειρηματικά δάνεια.

Η κρίση αυτή, εκτός από οικονομικές απώλειες, είχε βάλει τους ανθρώπους να ζουν με το αίσθημα του φόβου και του άγχους. Οι άνθρωποι δεν είναι τόσο αισιόδοξοι, γενικότερα, για το μέλλον. Ωστόσο, όλοι προσπαθούν να αντιμετωπίσουν αυτή την

κατάσταση. Για την επιβίωση μιας επιχείρησης, πρέπει να υπάρχει κατανάλωση από τους ανθρώπους. Υπάρχει μια αλληλένδετη σχέση. Όμως, οι ζωές των ανθρώπων γίνονται όλο και πιο δύσκολες. Η επιβίωση από τα βασικά αγαθά είναι περιορισμένη. Οι μισθοί είναι μειωμένοι και οι περισσότερες οικογένειες αποτελούνται, κυρίως από τέσσερα μέλη και πάνω.

Επίσης, πολλές επιχειρήσεις απολύουν κόσμο. Βέβαια, είδαμε στα αποτελέσματα ότι οι απολύσεις του εργατικού δυναμικού στο Δήμο Χαλκιδέων, ήταν πολύ μικρός ο αριθμός, που δείχνει μια καλή οργάνωση και προσπάθεια των επιχειρήσεων να διασώσουν τόσο την επιχείρησή τους, όσο και την κοινωνική και προσωπική ζωή των πολιτών του Δήμου της Χαλκίδας.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ – ΠΗΓΕΣ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟΥ

- Αυθίνος, Ι., (2013). Βιβλίο Διοίκησης και Οργάνωσης (ΕΚΠΑ ΤΕΦΑΑ)
- Βαγιανός, Δ., Βέττας, Ν., Μεγήρ, Κ., (2010). Η οικονομική κρίση στην Ελλάδα: Μεταρρυθμίσεις και ευκαιρίες σε μία κρίσιμη συγκυρία
- Βαγιανός, Σ., και συν., (2010). Η οικονομική κρίση και οι επιπτώσεις της στην υγεία, Athens Medical Society
- Βαρουφάκης, Ι., και συν., (2011). Η χρηματοοικονομική αξιολόγηση των ελληνικών τραπεζών την περίοδο 2000 – 2016. Πειραιάς. ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΓΣΕΕ Παρατηρητήριο Οικονομικών και Κοινωνικών Εξελίξεων
- Δήμος Χαλκιδέων <https://dimoschalkideon.gr/wp-content/uploads/2016/06/EP-DimosXalkideon-AFasi-2014-2019.pdf>
- Δροσίδα, Ε., Καλαιτζίδα. (2014). Πτυχιακή εργασία. Οικονομική κρίση και παρεμπόριο. ΤΕΙ Δυτικής Ελλάδας
- Επιμελητήριο Εύβοιας
- Erol,M., Apak,S., Atmaca, M., (2011). Management measures to be taken for the enterprises in difficulty during times of global crisis: An empirical study
- Heilbroner, R.,(1993). 21st Century Capitalism
- Καζάκου, Μ., (2013). Η υπόθεση της αποτελεσματικής αγοράς και η οικονομική κρίση. ΑΕΙ Πειραιά, ΠΜΣ στη Διοίκηση των Επιχειρήσεων για Στελέχη EXECUTIVE MBA (E-MBA)
- Καμπέρη,Μ., Μάρκο, Σ., (2016). Οι κοινωνικές επιπτώσεις για τις επιχειρήσεις και τους καταναλωτές για την πόλη της Πάτρας. Πτυχιακή εργασία. Πανεπιστήμιο Πατρών
- Μανιάτη, Ε., (2016). Πτυχιακή εργασία. Οι επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης στην ελληνική οικονομία. ΤΕΙ Θεσσαλονίκης
- Μπουτζούρα, Μ., (2015). Πτυχιακή εργασία. Οι επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις. ΤΕΙ Δυτικές Ελλάδας
- Μπρέκος, Α., Βλάμης, Σ., (2015). Πτυχιακή εργασία. Οικονομική σχέση και εργασιακές σχέσεις. ΤΕΙ Δυτικές Ελλάδας
- Vardaoulis, N., (2018). Recent economic crisis and consequences in commercial transactions.

Ορισμός οικονομικής κρίσης:

http://okeanis.lib.puas.gr/xmlui/bitstream/handle/123456789/2030/de_00166b.pdf?sequence=2

Πελεκάνου, Μ., (2017). Διπλωματική εργασία. Η μεγάλη οικονομική κρίση (2008) στην Ελλάδα, ιστορική αναδρομή μέσω των αναφορών των ΜΜΕ. ΑΕΙ Πατρών

Πουρνάρα, Σ., (2012). Η επίδραση της οικονομικής κρίσης στην επίδοση των ελληνικών επιχειρήσεων. ΑΕΙ Πατρών

Rosenthal, U., Charles, M.T., Hart, P.T., Kouzmin, A., & Jarman, A. (1989). From case studies to theory and recommendations: A concluding analysis.

Σταμόπουλος, Α., (2015). Διπλωματική εργασία. Η πρόσφατη χρηματοπιστωτική κρίση και οι επιπτώσεις της στο διεθνές εμπόριο. ΑΕΙ Πειραιά

Το χρονικό της μεγάλης κρίσης. Η τράπεζα της Ελλάδος 2008-2015

<https://www.bankofgreece.gr/BogEkdoseis/%CE%A4%CE%BF%20%CF%87%CF%81%CE%BF%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CF%8C%20%CF%84%CE%B7%CF%82%20%CE%BC%CE%B5%CE%B3%CE%AC%CE%BB%CE%B7%CF%82%20%CE%BA%CF%81%CE%AF%CF%83%CE%B7%CF%82.pdf>

Τσουλφίδης, Λ., (2010). Η Ελλάδα στην κρίση του 1929: Διδάγματα οικονομικής πολιτικής. Ανοιχτό σεμινάριο οικονομικής ιστορίας

Τσουλάκος, Γ., (2017). Πτυχιακή εργασία. Οικονομική κρίση στην Ελληνική οικονομία και πάσης φύσεως μεταβολές και αναδιαρθρώσεις. ΤΕΙ Δυτικής Ελλάδος

Ulrich, S., Rogovsky, N., Lamotte, D., (2009). Promoting Responsible and Sustainable Enterprise-Level Practices at Times of Crisis

Φασούλας, Γ., (2014). Οικονομική και κοινωνική διάσταση της ιδιωτικής επιχείρησης ασφαλίσεων. ΤΕΙ Ηπείρου

<http://goevia.com/>

<https://dimoschalkideon.gr/>